NICOLAE C. DINU
DESTIN NEMERITAT
VOLUMUL al II-lea

Cap. I Primit ca o rudă săracă C.C.D.M.N. – Cernavoda

După multe aşteptări febrile, cu temeri, dar şi cu speranţă, cu deznădejdi şi chin, a sosit şi ordinul meu de mutare. În biroul colonelului Grigore se servea cognac, semn că cineva împlinea un număr de ani.

— Stai jos şi serveşte şi dumneata ceva! m-a îmbiat Grigore.

— Vă mulţumesc, dar nu pot pentru că plec cu maşina şi am drum lung! Am intrat numai pentru a-mi lua rămas bun, cine ştie când mai trec pe aici!

— Ba să treci şi să ne vezi! Pe noi nu trebuie să fii supărat! a mai spus el şi m-a îmbrăţişat, urându-mi succes la Constanţa şi în viaţă. La fel au făcut şi ceilalţi, după care am plecat.

Drumul spre Constanţa cu maşina mi s-a părut mai lung şi mai greu ca niciodată, mai ales de la Slobozia în continuare. Traficul rutier era aglomerat, mulţi şoferi circulau cu viteză sporită, depăşeau la întâmplare, numai să ajungă mai repede la mare. Am ajuns acasă pe la prânz.

Luni m-am prezentat la şeful Miliţiei Judeţene, colonelul Bidian Liviu şi mi-am anunţat sosirea.

— Trebuie să te prezint şefului de Inspectorat, aşa că aşteaptă puţin pe sală până semnez nişte hârtii! mi-a spus el.

L-am aşteptat mai mult de jumătate de oră, apoi a apărut în hol şi am pornit spre cabinetul celui care urma să-mi semneze „sentinţa”. La Burlacu în birou a intrat

numai Bidian, pe mine lăsându-mă în anticameră la secretară.

După câteva minute a intrat colonelul Dălândă, care fără vreun avertisment, m-a luat de cot şi m-a împins în cabinetul lui Burlacu. Am încercat să mă prezint cu formula de raport ce se obişnuieşte cu ocazia mutării, dar Burlacu m-a oprit prin ridicarea mâinii cu palma înainte.

— Ia-l Dălândă! Sunteţi liberi!

Acestea un fost singurele lui cuvinte cu care ne-a expediat afară din birou. Eu mă aşteptam să-mi prezinte problemele judeţului, cum să mă comport eu în raport de aceasta şi, mai ales, să mi se aducă la cunoştinţă unde şi cu cine voi lucra. Nimic din toate acestea nu am aflat. Şi totuşi, dacă pe Burlacu îl iertam pentru comportarea lui, m-a şocat comportarea lui Dălândă, care a adoptat o atitudine pe care nu o pot califica într-un fel care să nu supere pe cineva. Deşi îl cunoşteam încă din anul 1966, pe când era şef de raion la Miliţia din Hârşova şi am conlucrat bine amândoi, au răspunzând pe atunci pe linie de cadre, s-a purtat cu mine ca un veritabil străin.

După ce am fost expediaţi din biroul şefului, am mers câţiva paşi pe coridor şi în dreptul unei ferestre care dădea în curtea unităţii m-a oprit şi mi-a spus:

— Aşteaptă-mă lângă autoturismul albastru din curte, că vin şi eu imediat!

L-am aşteptat aproape o oră. Neavând ce să fac, am mers la malul mării care este la limita curţii unităţii, iar de acolo am privit toată plaja „Modern”, plină până la refuz de oameni pe cearşafuri, printre umbrele multicolore.

Tare aş fi vrut să stau şi eu întins la soare şi să fac o baie în mare, dar mă aşteptau misterele viitoarei mele munci despre care încă nu ştiam nimic.

M-am întors la maşina indicată şi, în sfârşit, a venit

Dălândă, însoţit de maiorul Jugan, pe acesta din urmă nu-l cunoşteam, întrucât venise la Constanţa câţiva ani mai târziu după plecarea mea la Tulcea.

Am plecat toţi trei pe şoseaua Filimon Sârbu, apoi am continuat prin Basarabi, Poarta Albă, Medgidia, spre Cernavoda; când am ajuns în satul Făclia, am oprit, cei doi au mers la un restaurant aflat într-o clădire din dreapta şoselei, iar eu am rămas în maşină. După o vreme s-au întors discutând:

— Dacă îl pregăteşte pe cel mare şi tot ne ajunge! spunea Jugan.

— Da, sigur, a confirmat Dălândă.

Au urcat şi ei în maşină şi am continuat drumul spre Cernavoda. Acolo totul a durat circa cinci minute, în care au discutat cu maiorul Ţarălungă, pe atunci şef al Miliţiei Cernavoda, din care rezulta că mă lasă pe mine chiriaş în localul respectiv. Am trecut apoi într-o cameră unde se afla un birou, două scaune şi un dulap metalic. Dălândă a scos din buzunar o cheie şi a deschis dulapul metalic, din care au alunecat pe jos mai multe dosare şi hârtii, atât de plin era.

*

Întors la Constanţa în iunie 1979 nu mă aşteptam să-mi fie aşternut covorul roşu, ci să se poarte cu mine ca nişte prieteni din rândurile cărora plecasem în anul 1968 când s-au înfiinţat judeţele. Lipsisem de aici peste unsprezece ani dar ostilitatea lor nu se justifica.

— Ia-l, Dălândă! a fost ordinul cel Burlacu, fără a-mi aduce la cunoştinţă unde voi lucra, pe ce funcţie şi ce mă aştepta. Abia la Cernavoda am aflat că voi lucra la Canal (C.C.D.M.N.) unde am fost abandonat întocmai ca pe un sac fără importanţă, să mă descurc singur cu cazarea, masa, biroul etc. dar având grijă col. Dălândă să-mi

ordone: „De aici nu vei pleca acasă, la familie, decât cu aprobarea mea!”

Câtă ură din partea şefilor mei vremelnici! Era o ură nejustificată şi niciunul nu voia să-mi explice ce se întâmplă, fapt ce mi-a răscolit sufletul şi m-a pus pe gânduri: mi se părea că destinul meu făcuse o glumă proastă cu mine, pregătindu-mi o viaţă amară aici, pe Pământ, iar eu trebuia s-o accept. Mi-am dat repede seama că drumul vieţii mele nu mai era neted şi oricând puteam avea surprize. Oare fusese croit greşit destinul meu sau mă născusem cu o ghiulea legată de picior pe care trebuia s-o târăsc?

Ajungând odată în biroul cel Bidian – şeful Miliţiei Judeţene – l-am întrebat:

— De ce nu am fost repartizat la serviciul circulaţie, muncă în care am fost specializat şi în care puteam da randamentul maxim?

— La circulaţie nu vei mai lucra niciodată! a fost răspunsul lui, refuzând să-mi dea explicaţii.

— Ce mi se reproşează? l-am întrebat.

— Lucrează acolo unde ai fost dat! a răspuns sec.

De atunci am trăit cu gândul că duc o viaţă de împrumut, care semăna cu cea a refugiaţilor aflaţi pe teritorii cotropite de inamic. Adesea îmi venea în minte avertismentul lui Dante de la intrarea în infern: „Voi, cei care intraţi aici, lăsaţi orice speranţă!”

Da, mă aflam singur în faţa furtunii, fără speranţa de a primi vreun ajutor şi trebuia să mă descurc cu forţe proprii.

Atitudinea lor mă surprindea în mod neplăcut, fiind întocmai ca o întrebare la un examen important, pe care n-o înţelegi, deşi este atât de simplă, după ce ai studiat temeinic tomuri de materie, înregistrată de memorie ca

într-un computer. Nu mai ştiam ce să fac. M-am gândit să solicit trecerea în rezervă, dar ce făceam cu familia, care trebuia să părăsească apartamentul, anexă a contractului meu de muncă?

La IMJ Constanţa nimerisem ca într-o imensă pânză de păianjen, care fremăta vie, încercând să mă sufoce cu ţesătura ei aproape infinită, pe care nu mi-o puteam explica deloc la început, infinitul fiind un concept ştiinţific greu de explicat, înotam în ape pline de rechini. Zilnic mă trezeam la ora şase dimineaţa şi alergam pe toate şantierele de pe canal, încât ajungeam la biroul meu foarte obosit. Odată m-am oprit pe un bloc mare de piatră să mă odihnesc şi mi-am adus aminte de vorbele blânde ale colonelului Simionescu, şeful Inspectoratului Buzău, care-mi sunau în urechi de această dată: „Dumneata nu vei rezista acolo, pentru că nu te poţi amesteca cu ei şi vei suferi”. „N-am ce face, trebuie să merg ca să-mi ajut părinţii care sunt bătrâni şi bolnavi” i-am răspuns.

Peste câţiva ani, discutând cu col. Bidian, acesta m-a privit de sus, întrebându-mă direct: „De ce nu te adaptezi la condiţiile impuse de şefii direcţi? Nu crezi că ar trebui să mai laşi din orgoliu?” „Nu este vorba de orgoliu, ci de legi, iar cei care vi se plâng îmi cer să le încalc, pentru a-şi servi unele cunoştinţe, care se prezintă la audienţele pe care le ţin ei. Eu nu pot să abdic de la conştiinţă şi demnitate şi respectul legii, pentru a-i mulţumi pe şefi în cazurile ilegale”. „Ştiu, ştiu că tu ţii mai mult la demnitate decât la bani şi funcţii” „Mă bucur că n-aţi uitat aceste lucruri” „Dar ei spun că ai limba cam ascuţită, care taie ca sabia!” „Adevărul doare, tovarăşe colonel, iar ei nul suportă” i-am răspuns eu.

*

— Acesta este biroul dumitale! Locul de muncă se întinde în toate şantierele de la Cernavoda până la

Medgidia. Noi plecăm pentru că mai avem şi altele de făcut. Sunt sigur că te descurci dumneata, te ştiu isteţ, a mai spus Dălândă, ieşind din birou unde am rămas singur.

Eu sunt o fire colerică, dar am făcut un efort de voinţă ca să mă stăpânesc şi nu am mai pus niciun fel de întrebare, deşi nu ştiam nici cu ce se ocupa Dălândă şi nici cu ce ar fi trebuit să mă ocup eu la Cernavoda. Recunosc că m-a uluit comportarea lui, total diferită de perioada 1966 când îl ştiam o fire veselă, comunicativă, care făcea totul cu zâmbetul pe buze.

Mai târziu, când l-am întrebat de ce a procedat astfel, mi-a motivat că aşa a avut ordin. Câte crime din istoria omenirii nu s-au făcut cu invocarea scuzei: „Eu am executat ordinul”, ca şi cum ar exista o disciplină mai înaltă decât cea a conştiinţei, iar ucigaşul ar trebui absolvit de răspundere numai dacă declară „Mi s-a poruncit să ucid, iar eu nu am făcut decât să execut porunca”.

Văzând cum s-a derulat tot „filmul” pe muteşte, într-un secret total, de la Constanţa şi până la Cernavoda, m-am încăpăţânat şi eu şi nu am întrebat nimic despre cele ce trebuia să-mi spună, aşteptând să văd ce se urmăreşte cu mine în continuare.

La plecare mi-a comunicat că nu am voie să părăsesc zona – mai rău decât cei condamnaţi cu executarea pedepsei la locul de muncă – iar când am nevoie de raportat ceva să dau telefon la Miliţia Judeţ prin firul direct.

Şi câte întrebări aveam eu de pus!? Ce „hram” port? Ce am de făcut? Unde dorm? Unde mănânc? Cu cine mă pot consulta şi ajuta în muncă? Altele, altele…

După ce au plecat ei, am mers să discut cu Ţarălungă, dar plecase şi el. Atunci l-am întrebat pe serg.

major Leţea Ion, ofiţer de serviciu unele probleme neştiute de mine:

— Ce funcţie are colonelul Dălândă?

— Este şeful Miliţiei Canalului, înfiinţată în 1976, iar maiorul Jugan este ajutorul lui.

— Eu ce funcţie ar trebui să am pe aici?

— Nu vi s-a spus?

— Nu. Probabil este secret şi nu se spune, am glumit eu.

— Cel care a fost mai înainte era şef de birou şi avea pe schemă patru ofiţeri (judiciar, pază şi ordine, circulaţie şi economie) dar tot singur a lucrat în ultimele trei luni, că nu i-a mai dat pe nimeni. Acum maiorul Mocanu, că despre dânsul este vorba, se află în spital, urmează să fie scos la pensie pe caz de boală.

M-am înapoiat în biroul repartizat mie, unde dosarele se mai aflau pe duşumea. M-am apucat să le aşez pe masă şi să le cercetez cu atenţie pentru a mă edifica ce conţin şi cu acest prilej să aflu date despre viitoarea mea activitate. Am înţeles că trebuie să învăţ singur specificul muncii la canal. După aproape patru ore reuşisem să le pun într-o ordine care să-mi permită să le scot la nevoie şi să pot lucra în ele.

Spre seară am închis dulapul şi camera şi m-am îndreptat spre malul portului care era în apropiere.

Afară era cald, iar soarele cobora spre asfinţit. Mi-am aprins o ţigară şi m-am aşezat pe iarbă, aproape de apă.

Munca încetase peste tot şi se aşternuse o linişte deplină. Aveam toate condiţiile pentru a medita la situaţia în care mă aduseseră şefii mei numai într-o singură zi.

Plecasem de acasă dis-de-dimineaţă îmbrăcat într-un costum nou şi cu cămaşă albă, cravată şi pantofi noi, ca prezentarea în faţa şefilor mei să fie exemplară şi cu

speranţa în suflet că voi fi informat unde voi lucra, după care mă voi întoarce acasă, urmând să merg a doua zi pregătit pentru muncă. Ajunsesem forţat într-un loc vitregit de soartă, unde nu aveam nimic la mine şi cu interdicţia de a mă întoarce la Constanţa, de parcă eram exilat pe insula „Sfânta Elena”.

„Cât de încâlcită poate fi viaţa omului, câte ocolişuri are, ce puzderie de întâmplări încap în ea, pentru ca din toate, numai ceva anume să se dovedească mai important!” – mă gândeam. Şi cu toate acestea, toate fac parte din viaţă, atât oamenii cât şi celelalte vieţuitoare, la fel şi natura, copacii, apele, ierburile, florile, aceste macarale care ridică greutăţi, vapoarele, toate. Iar eu, om cu inteligenţă, care pot face mult mai mult de atât, sunt abandonat aici, exilat la 70 km. de casă, cu interdicţia de a-mi vedea familia, copiii, mai ales copiii.

Privind suprafaţa lină a bazinului mă gândeam să mă arunc îmbrăcat în apă, dar m-am răzgândit. „Nu garantez că aş putea înfrânge instinctul de conservare care m-ar aduce la mal”, mi-am zis. Viaţa este grea. Ce am făcut eu atât de rău în această viaţă, cu ce am greşit încât trebuie să pătimesc acum? Niciodată nu am săvârşit vreo faptă care să arate că l-am trădat pe Dumnezeu, dar de la o vreme, în mintea mea s-a cuibărit temerea că aş putea sluji un Dumnezeu care nu există. Ar fi groaznic să fie aşa. Dar poate mă înşel? Dar dacă El există, de ce nu se arată să-i pot spune durerea şi suferinţa mea? Să mă îndrume ce să fac? Dacă ar face-o acum, m-aş lega să-L slujesc tot restul vieţii mele, dar aşa…

Şi totuşi, pe această lume toate trec, ar trebui să am răbdare şi să aştept.

De apă se apropia o fată, coborând de pe o potecă formată prin iarbă. Era tânără, subţirică, decupată parcă dintr-un jurnal de modă, îmbrăcată într-un sarafan alb,

vaporos, cu pletele castanii curgând în valuri peste sânii ţuguiaţi. Şi-a scos din mers sandalele, continuând să calce cu băgare de seamă peste covorul de iarbă, până a ajuns pe nisipul de pe malul apei, apoi şi-a udat, pe rând, picioarele pentru a verifica dacă apa este caldă. Dintr-o mişcare rochiţa i-a căzut pe nisip, lăsându-şi corpul să fie luminat de soarele în asfinţit, care-i scotea în evidenţă linia zveltă a coapselor şi rotunjimea şoldurilor şi a sânilor. Tânăra a ridicat braţele deasupra capului plonjând în apa care a plescăit tare, formând cercuri largi. Deodată a început să înoate spre mijlocul bazinului într-un stil propriu, apoi s-a aşezat pe spate, făcând pluta. Am urmărit-o cu plăcere, iar după o vreme m-am mai înseninat. Se vede că sunt şi momente în viaţa omului, când ai urmări mai cu plăcere şi detaşare unduirea unui şold tânăr, decât să traversezi o situaţie cu grad sporit de dificultate cum era în cazul meu. Inima îmi era copleşită de durere. Suflul îngheţat al dezastrului îmi paraliza mintea.

M-am ridicat de pe iarbă şi am plecat spre sediul miliţiei locale, gândindu-mă că mă pot considera norocos dacă mă comparam cu un spion paraşutat în deşert fără provizii, fiind nevoit să-şi procure singur hrana şi să identifice sursele de apă, sau în junglă, unde poţi avea surprize şi poţi da de pericole la tot pasul.

Nu eram prea departe nici eu de o paraşutare într-o junglă, unde nu-mi rămăsese decât să-i învăţ regulile şi să mă adaptez pentru a supravieţui. Eram un şef fără subordonaţi.

Mă bucurasem în zadar că mă întorsesem acasă, la Constanţa, după atâţia ani de pribegie. Munca la canal nu era ceea ce ştiam eu să fac cel mai bine.

Cu toate acestea, am învăţat să mă resemnez. Totdeauna am considerat că una dintre principalele calităţi ale omului constă în capacitatea lui de a privi realitatea în

faţă şi de a nu se lăsa legănat de himere.

Şi astăzi când scriu aceste rânduri, privind în urmă şi analizându-mi viaţa, constat că în toată perioada de muncă şi până în ziua pensionării mele, nu m-am putut desprinde de sub tutela iluziilor şi speranţelor.

La canal am fost mai singur decât în mijlocul unui deşert; pustiul duşmăniei şefilor mei era de o mie de ori mai rău decât cel al naturii şi al condiţiilor vitrege de muncă cărora trebuia să le fac faţă singur. Ştiam că ura este pavăza oamenilor mediocri, dar mă dureau faptele şi mai ales cuvintele lor izvorâte dintr-o crasă duşmănie. Cât de tare dor cuvintele! mai ales când ele vin de la colegii de muncă, de la persoanele cărora le-ai făcut mult bine, de la persoana iubită sau de la proprii copii. Ele ard ca un rug, sunt ca un şoc electric aplicat pe inimă. Lupta cu astfel de vitregii este grea şi trebuie să fii tare ca să învingi.

*

Toţi lucrătorii plecaseră acasă după programul de lucru, încât nu l-am mai găsit decât pe ofiţerul de serviciu, care m-a privit mirat.

— Nu aţi plecat acasă, tovarăşe maior?

— Acasă, unde? Eu locuiesc în Constanţa.

— Păi, aici unde veţi locui?

— M-am întrebat şi eu, nu şi şefii mei de la Constanţa. Unde se poate mânca ceva, că de 24 de ore n-am mâncat?

— Numai la restaurant. Minuturi. Nu găsiţi altceva.

— Hotel, parcă, nu există în oraş?

— Nu există. Dar vă propun, dacă vreţi să vă odihniţi câteva ore, să acceptaţi acest pat! mi-a spus Leţea, arătându-mi patul metalic de lângă perete, acoperit cu saltea şi o pătură cazonă având la mijloc iniţialele M.I. Vă vor deranja telefoanele, dar nu am ce să fac dacă sună.

— Dacă altă posibilitate nu există, ce pretenţie să mai am? Dorm aici cu dumneata la noapte câteva ore.

Am plecat în centru, la restaurant, să-mi încerc norocul, mânat de foamea care mă chinuia. Dimineaţa băusem o cafea când am plecat de acasă şi iată unde am ajuns, fără nicio pregătire prealabilă.

Am intrat în local unde mai erau câteva persoane consumând bere. M-am aşezat la o masă în speranţa că un ospătar va veni să mă servească, dar mă înşelasem.

Am mers eu la bar şi am întrebat dacă are ceva de mâncare şi mi-a pus barmanul patru mici pe o farfurie şi două chifle cu care-i puteai sparge capul cuiva dacă ai fi avut vreo intenţie violentă. Despre ospătar am aflat că era unul singur care spăla conştiincios vasele la bucătărie.

M-am mulţumit cu acea „părere” de hrană, după care m-am întors la miliţie unde am rămas de vorbă cu Leţea. Am stabilit să doarmă el până la ora 2,00, apoi să mă culc eu până dimineaţa. Iată că executam serviciul de zi pe o unitate la care nu lucram efectiv. Leţea dormea, iar eu îl păzeam şi aşteptam să sune telefonul pentru a lua note. „Duc o viaţă de proscris…” Am umblat prin multe oraşe în care am lucrat şi am locuit cu familia: Călăraşi, Bucureşti, Constanţa, Tulcea, Buzău şi din nou Constanţa, unde abia am reuşit să mă întorc acasă ca un animal hăituit, veşnic vigilent şi niciodată în siguranţă. Toate normele existenţei mele au fost întoarse pe dos, iar viaţa mea sentimentală a fost cu totul răvăşită. Nu mai sunt în stare să gândesc ca altă dată. Simt că trupul lâncezeşte, aşteptând parcă eliberarea sufletului, care să-i dea odihna, pentru că numai sufletul poate înfrânge slăbiciunile cărnii şi fragilitatea oaselor – gândeam eu în timp ce vegheam la somnul liniştit al colegului de instituţie.

Aproape de ora 2,00 a sunat telefonul direct. Din Cluj

ofiţerul de serviciu al miliţiei locale cerea verificarea unui urmărit general despre care avea informaţii că ar lucra la canal în zona oraşului Cernavoda. Zgomotul l-a trezit pe Leţea din somn şi a venit la masa pe care eu tocmai scriam datele solicitate.

— Daţi-mi mie să continui notarea datelor şi mergeţi să vă odihniţi! a spus el. De acum nu mai pot dormi.

Mi-am scos pantofii, haina şi cravata şi m-am întins în pat. Exerciţiile mele privind somnul au dat roade şi de această dată şi am adormit imediat, poate şi datorită zbuciumului de peste zi care mă sleise de puteri. M-a mai trezit de vreo două ori soneria telefonului, însă am reuşit să mă odihnesc câteva ore, care au avut darul de a mă reconforta.

*

La ora 6,00 deja mă spălam la robinetul de apă din curte. Nu aveam prosop aşa că mi-am şters faţa cu batista. Mai târziu am plecat la un magazin de unde mi-am cumpărat un prosop, săpun, aparat de ras, periuţă de dinţi, după care m-am îndreptat spre tabăra canalului unde era şi Grupul de Şantiere. Noaptea îmi făcusem un plan de supravieţuire, iar acum urma să încep materializarea lui. Văzusem „grija” şefilor faţă de mine.

L-am căutat pe administratorul Taberei căruia i-am cerut o cameră într-o baracă apropiată de şoseaua naţională şi de cantină, în care să facă amenajarea biroului pentru Miliţia Canal, cu o despărţitură pentru o cameră de odihnă. Când lucrul a început m-am deplasat la cantină de unde mi-am cumpărat bonuri de masă pentru două săptămâni. Până la prânz Biroul Miliţiei era pregătit şi gata mobilat cu telefon şi toate cele necesare pentru a se putea desfăşura o activitate mulţumitoare în condiţii de şantier.

Mi-am adus în tabără dulapul metalic de la sediul

Miliţiei Cernavoda, mai puţin dosarele penale şi arhiva secretă pentru care mergeam acolo şi lucram periodic.

Până la ora mesei am făcut o raită prin Tabără pentru a-i cunoaşte topografia şi dispunerea barăcilor pe categorii: serviciul administrativ, barăci militari, barăci familişti, tineret etc. precum şi clubul, iar după masă am pornit prin şantier.

Noaptea m-am odihnit şi eu omeneşte într-un pat, spălat şi dezbrăcat lejer, de seara până dimineaţa şi am plecat la ecluza de la începutul canalului la confluenţa cu Dunărea pentru a mă informa de stadiul lucrărilor şi eventualele nereguli, precum şi pentru cunoaşterea oamenilor.

În câteva zile am reuşit să ajung în toate punctele de lucru, să cunosc o parte dintre oameni şi cu ce se ocupă, când şi unde se odihneau. Reuşisem să cunosc barăcile după numere, precum şi locurile unde se aflau persoanele suspecte, inclusiv cele condamnate cu executarea pedepsei la locul de muncă. Tabăra se compunea din zeci de barăci, în multe fiind instalate şi cabinete medicale, oficiu poştal, chioşcuri de alimente, răcoritoare, dulciuri, ţigări etc.

În aceste barăci locuiau peste 1600 de persoane, multe dintre ele având antecedente penale şi veniseră pe şantier tocmai pentru a scăpa de sub supravegherea atentă a miliţiei de la locurile lor de domiciliu; unele persoane din această categorie mai acţionau şi prin tabără asupra semenilor lor, deşi toţi erau la fel de „avuţi”.

Lucram ziua pe şantiere, iar noaptea controlam sistemele de pază şi depozitele de carburanţi şi lubrifianţi, precum şi punctele de lucru unde se excava pământul din viitoarea albie a canalului. Când nu plecam în şantier, rezolvam o serie de lucrări de birou şi mă ocupam de evidenţele persoanelor care locuiau în tabără.

Adesea îmi căutam un loc mai liniştit pe dealul din afara taberei, unde stăteam o oră numai cu mine şi gândurile mele. Acolo căutam soluţii pentru depăşirea stării mele de „locatar de baracă”, de exilat în care mă aruncaseră noii mei şefi. Cât de mult se schimbaseră oamenii cu care eu lucrasem pe vremea D.M.R. Dobrogea!

„Dacă tot ce se naşte, rodeşte şi tinde spre desăvârşire pe acest pământ este supus în timp şi spaţiu, procesului degradării, nici oamenii nu pot face excepţie” îmi ziceam eu analizând atitudinea şefilor mei. În minte mi-a apărut imaginea colonelului Simionescu: „Ce să faci la Constanţa? Acolo este o mafie…” Da. Mafia lega şi dezlega totul, în pofida celorlalţi, care nu aveau nicio vină sau amestec. Cât poate îndura omul?

De obicei mâneam în sala de mese cu toţi muncitorii, nu agream „conducerea” care primea o altă calitate a hranei, la o diferenţă de numai doi lei şi cu nişte pretenţii absurde.

Odată am fost întrebat de administratorul cantinei de ce nu vreau să mănânc în altă parte şi mi-a propus să mănânc în sala de mese a cadrelor cantinei, unde mânca şi el. Am acceptat deoarece totul era curat şi nu trebuia să mai aştept mult. Cu administratorul Caraman, un machidon de aproape 60 de ani, din Medgidia, am avut o serie de activităţi şi am învăţat multe despre şantiere.

Într-o zi, după ce îi verificasem scriptele şi existentul alimentelor din magazie, unde nu am găsit nereguli, acesta mi-a făcut unele confidenţe care m-au convins câte lucruri se petrec în spatele miliţiei când nu are suficienţi lucrători care să le descopere şi să le prevină, iar când se produc, să le poată cerceta. De această situaţie aveam să mă conving personal peste o lună de zile, când am înregistrat fapte deosebite în şantiere pentru a le cerceta.

— Tovarăşe maior, a început Caraman, m-aţi verificat de mai multe ori şi nu aţi găsit fapte grave. Nu vreau să credeţi că eu nu am mai făcut mici „învârteli” de atâţia ani de când lucrez în comerţ, dar nu am nevoie de nimic în prezent; la vârsta la care sunt, am tot ce-mi trebuie, la fel şi copiii mei. De ce să-mi fac de lucru?

Cu dumneavoastră mi-am permis să discut deschis şi să vă spun totul sincer, fără ocolişuri, pentru că, după cât am reuşit să vă cunosc, sunteţi un om bun, drept şi cu multă judecată, deşi mulţi şefi de şantiere, dar şi muncitori, vă consideră un zbir.

— Dacă se tem, înseamnă că greşesc şi au de ce să se teamă.

— Poate, dar unii discută că sunteţi sever şi vă discută negativ, deşi nu le-aţi făcut nimic.

După ce am abordat problema aprovizionării cu alimente a cantinei din Tabără, am vorbit şi despre piaţa oraşului Cernavoda.

— Comerţul este o problemă a statului, a spus Caraman. De când a început canalul şi s-au deschis şantierele din zona Cernavoda, dar şi din altă parte, oamenii care lucrează în comerţ vin în contact cu o serie de mărfuri deficitare unde este nevoie de bani. Aici apar escrocii care se înmulţesc repede ca ciupercile. În comerţ sunt multe ispite, iar unii se pricep de minune să le fructifice. Populaţia a crescut mult în Cernavoda odată cu venirea oamenilor de la canal, iar piaţa nu-i mai poate face faţă.

— Este o situaţie mai dificilă acum, dar când se vor termina lucrările la canal, locuitorii Cernavodei vor trăi mai bine. Va mai dura 4 – 5 ani, însă până atunci se vor construi mai multe locuinţe, iar piaţa va cunoaşte o mai bună şi ritmică aprovizionare, am spus eu.

*

Împleteam munca de verificare a locatarilor din barăci cu verificarea lor la punctele de lucru, unde discutam cu şefii de echipe, de sectoare şi cu inginerii care coordonau activitatea în diferite puncte de lucru.

Am reuşit astfel, într-un timp relativ scurt, să-mi fac nişte prieteni cu care puteam aborda orice problemă din şantiere şi care mi-au folosit mult în munca mea de căutare a faptelor antisociale.

Începusem să „vântur" toată pleava din tabere şi să ştiu care dintre cei cu probleme nu se duc la lucru, având alte preocupări, precum şi să-i descopăr pe cei care se sustrăgeau urmăririi penale în diferite cauze.

O problemă dificilă o reprezentau unii dintre cei care fuseseră condamnaţi pentru diferite infracţiuni cu pedepse pe care le executau la locul de muncă din diferite motive. Odată am adus le sediul miliţiei din Tabăra un astfel de condamnat, care lipsise o săptămână de la lucru, iar colectivul căruia îi fusese încredinţat nu se ocupa de el.

— Ce ai de gând să faci? De ce nu mergi la lucru? l-am întrebat eu. Pot să te trimit la judecătorie să-ţi schimbe pedeapsa în închisoare. Îţi convine această situaţie?

— Mă voi duce din nou de mâine la lucru, dar pentru banii pe care îi primesc, nu merită să mă mai duc. În ecluză este mare pericol, în special când se toarnă betonul în gropile săpate pentru pilonii cei mari.

— Ceilalţi de ce nu se plâng de bani, de condiţii? Nu sunt tot oameni? Cu o asemenea concepţie de muncă nu ştiu unde vei ajunge. De ce nu te-ai făcut preot?

— M-aş fi făcut eu popă pentru că el o duce bine... Toată săptămâna stă degeaba, iar duminica merge la biserică şi cântă. El intră în altar o dată pe săptămână, iar leafa îi merge.

— Şi atunci?

— Nu-mi place. La mine în sat era un popă care bea, împreună cu ţârcovnicul lui, pe la diferite parastase, iar după ce se îmbătau bine, se luau la bătaie din cauza câştigului pe care trebuia să-l împartă între ei, dar pentru că starea lor nu le permitea s-o facă, nu reuşeau niciodată să se împace.

— Vreau să te ţii de treabă, altfel mă obligi să iau nişte măsuri care nu-mi fac plăcere deloc, iar dumitale îţi vor aduce, în mod cert, necazuri. Du-te şi să ştii că te voi urmări îndeaproape!

În zilele următoare am luat legătura cu persoana care se ocupa cu evidenţa oamenilor din tabără şi cu vizele lor de reşedinţă, cu care am stabilit anumite reguli privind punerea lor în legalitate de îndată ce sosesc şi primesc aşternuturile şi locul în barăci.

Peste două săptămâni am mers şi am vizitat şi dispensarul din tabără pentru a mă convinge dacă certificatele medicale ale unor muncitori erau legale.

Sâmbăta rămâneam în tabără şi priveam în urma tinerilor care plecau în oraş. Eu aşteptam să primesc aprobarea de la şefii mei din Constanţa. Mă simţeam întocmai ca un ţărm bătut permanent de forţa valurilor.

Forţa unui om de a îndura suferinţele este imensă şi în toate cazurile este alimentată de speranţă, care ne face mai puternici şi în stare de a înfrunta o nouă suferinţă.

Nădăjduiam că până la urmă situaţia mea se va schimba în bine şi această nădejde îmi dădea aripi. Prea pornisem pe calea îngrijorării şi a gândurilor negre, care nu erau de natură a-mi aduce liniştea de care aveam atâta nevoie.

Îmi făceam reproşuri uneori pentru comportarea mea prea corectă, dar ce era să fac? Disciplina ostăşească mă

oţelise şi respectam cu sfinţenie toate ordinele primite, chiar dacă vedeam că ele mă asupresc şi-mi îngreunează viaţa, mă împiedică să trăiesc omeneşte, să-mi văd familia, să-mi ajut şi să-mi educ copiii.

La împlinirea a doua săptămâni de alergare prin praful din şantiere, costumul meu nou se făcuse ca de tablă din cauza prafului care se impregnase profund în ţesătura lui. Cămaşa, maioul şi chiloţii le spălasem eu într-un lighean şi le uscasem la geamul deschis pe timp de noapte, dar nu l-am putut curăţa şi pe el. Am mers la miliţia locală şi am cerut aprobarea prin telefon să merg acasă pentru a-mi aduce schimburi şi, cu greu am obţinut-o.

— Cine va rămâne în zonă să supravegheze ca să fie ordine? mă întrebase Dălândă. Luni treci mai întâi pe la judeţ să stăm de vorbă la prima oră! mi-a mai spus el.

Acasă copiii mă aşteptau. Petruş, fiul cel mare, se afla în vacanţă de la liceul militar şi în toamnă urma să înceapă şcoala de ofiţeri de transmisiuni la Sibiu. Nu ne întâlnisem deloc din luna mai şi era dornic să stea cu mine.

…Luni mi-am pus în maşină o valiză cu toate cele necesare şi am plecat la Miliţia Judeţului, aşa cum îmi ceruse colonelul Dălândă. Abia atunci am aflat adevărul despre locul meu de muncă şi decizia pe care o luase Burlacu cu mine, reuşind astfel să se răzbune… (arma prostului).

Când am pomenit de schema care trebuia să încadreze biroul de la Cernavoda, mi s-a răspuns că nu sunt oameni şi această lipsă trebuie suplinită printr-un efort mai mare.

— Şi aşa se mai spune că nu prea avem treabă în zona Cernavoda, a spus Jugan, care asistase la discuţie.

— Spune asta cel care nu ştie ce se întâmplă acolo,

am răspuns eu intrigat de o asemenea afirmaţie.

De acolo am plecat direct la Cernavoda. Ca să mă determine să ajung cât mai repede, mi-au cerut să raportez de acolo o situaţie prin telefon până la ora 14,00.

Aveam un dosar penal cu o persoană care fusese omorâtă în tabără, din care rezulta că primise ajutor de la doctora Daniela Munteanu de la dispensarul taberei.

În acest scop i-am făcut o vizită la dispensar şi i-am pus mai multe întrebări profesionale pentru a mă edifica asupra situaţiei.

Doctoriţa era o femeie tânără, nu depăşise 35 de ani, cu nişte ochi mari, negri, neverosimil de mari şi de strălucitori, tenul neted, buzele cărnoase şi frumos conturate, dinţii strălucitori şi de o albeaţă ireproşabilă. Zâmbea destul de des, iar faţa ei căpăta un aer de liceană, puţin cam obraznică şi sigură pe ea.

— Ciudată meserie aveţi! a spus ea în timp ce îşi aprindea o ţigară. Vă înţeleg, mai mult chiar, vă aprob uneori şi, cu toate acestea, mi se pare ciudat. Mi se pare că dumneavoastră suspectaţi pe toată lumea cu care aveţi de-a face. Consideraţi că exagerez?

— Nu exageraţi deloc, i-am răspuns, încercând să zâmbesc. De fapt, într-un fel, meseriile noastre se aseamănă pe un anumit plan. De exemplu, când vine la dumneavoastră un bolnav, nu-i cercetaţi numai boala de care se plânge bolnavul că suferă, ci îi stabiliţi diagnosticul prin eliminare. Se poate întâmpla să nu găsiţi nimic, pretenţiile pacientului în cauză asupra bolii să fie simple presupuneri sau chiar să simuleze boala. Am dreptate?

— Da, răspunde Daniela.

— În asemenea cazuri vă liniştiţi dumneavoastră şi îl liniştiţi şi pe bolnav. La fel procedez şi eu. Recunosc că pentru mine fiecare om care participă, direct sau indirect,

la un act necugetat, până când nu reuşesc să mă conving pe deplin de nevinovăţia lui, îl consider un prezumtiv delincvent. Acestea sunt regulile pe care le cere practica judiciară, eu nu inventez nimic.

— Trebuie să vă mărturisesc că nu-mi place meseria dumneavoastră.

— Fiecare meserie are o parte frumoasă şi chiar interesantă şi de mare utilitate socială. Dumneavoastră nu precupeţiţi niciun efort sau cel puţin aşa ar trebui să fie, pentru ca toţi oamenii care muncesc în această tabără să fie cât mai sănătoşi. Am dreptate?

— Da.

— Să ştiţi că o sarcină asemănătoare am şi eu, diferă numai metoda cu care operez. Desigur va mai trece încă multă vreme până când vor înţelege oamenii că respectarea legilor de către toţi înseamnă pentru societate sănătate morală.

— Este, totuşi, o meserie riscantă, iar pentru banii pe care-i câştigaţi – bănuiesc că nu sunt prea mulţi – cu un aşa mare risc la care vă expuneţi zilnic printre aceşti indivizi din şantier, consider că nu merită să vii la serviciu.

— Poate aveţi dreptate, riscurile sunt mari, în special în astfel de locuri unde este multă „adunătură”, dar această meserie plină de riscuri eu singur mi-am ales-o, iar acum nu am altă alternativă. Aş vrea să mai ştiţi că nu sunt ahtiat după câştig uşor. Altfel mă făceam preot, aşa cum îmi declara un muncitor din şantier, care zicea că preoţii câştigă uşor banii.

A urmat o tăcere prelungită în care Daniela m-a privit cu insistenţă, după care am continuat:

— Recunosc că munca de poliţist este încărcată de riscuri, confruntată cu sordidul, cu mizeria din sufletele oamenilor şi din mediul ambiant, dar, deşi este dură, are şi

părţile ei nobile, tocmai datorită greutăţilor enorme întâmpinate în realizarea ei şi răspunderii ce revine slujitorilor ei în faţa dreptăţii. Poate sună ciudat, dar tocmai pentru această ultimă parte am ales-o eu şi m-am străduit să merg consecvent pe această linie.

— Mă uimiţi cât de mult vă iubiţi meseria!

— Hai să discutăm mai bine despre viaţă! am propus eu.

Daniela a izbucnit, brusc, în râs. Râsul ei zglobiu mi-a izgonit pentru un timp din minte grijile de fiecare zi.

— Ce ştiţi dumneavoastră despre viaţa mea sau a altora? a continuat ea să râdă sacadat.

— Viaţa omului, în general, este formată din clipe dure, tragice, amestecate cu altele de fericire; ambele vin din oceanul veşniciei, ne vizitează pentru scurt timp, apoi pleacă din nou în uitare. Viaţa – spun cei ce au suferit – este ca un munte pe care îl urci râzând şi îl cobori plângând, deşi coborârea ar trebui să fie mai uşoară ne mai fiind nevoie de acelaşi efort ca la urcare.

— Din nou mă uimiţi. Aceasta este o caracterizare sumbră a vieţii. Dacă este aşa cum o prezentaţi, de ce mai faceţi eforturi în tot ceea ce faceţi?

— Pentru simplul motiv că sunt obligat să trăiesc, iar dacă tot trăiesc, mă simt obligat să-mi aduc aportul ca lumea în care trăiesc să fie mai bună. Probabil veţi socoti că ceea ce am spus sună a lozincă? Nu. Întotdeauna este plăcut să ştii că este nevoie de tine undeva. Înseamnă că oamenii te apreciază şi nu te uită. Este vorba şi de un sentiment de mândrie. Mândria este o trăsătură de caracter cu care te-ai născut, iar uneori firea omului nu-i dă putinţa de a hotărî dacă poate sau nu să-şi îngăduie această trăsătură.

— Nu cred că ceea ce aţi spus este o lozincă. Aveţi

dreptate. Însă exprimaţi prea mult pesimism. Se vede că suferiţi.

— Este mai bine să suferi pentru adevăr decât să câştigi un avantaj prin linguşire sau prefăcătorie.

— Da, vă înţeleg. Dacă nu vreţi, nu-mi spuneţi ce urmează mai departe.

— Poţi conduce un animal la apă cu forţa, dar dacă el nu vrea să bea, nu-l poţi forţa. Nu ştiu dacă cunoaşteţi zicala, dar eu o consider adevărată.

— Altă enigmă. Astăzi m-aţi uimit cu atâtea enigme. Vă asigur că înţeleg, poate mai mult decât aş vrea.

…Într-una din zile, doctora Munteanu a venit în baraca unde se afla contabila care ţinea şi evidenţa locatarilor. Fiind pe acelaşi hol cu biroul meu, am auzit toată discuţia, uşa mea fiind deschisă şi fiind o linişte deplină.

— Ce mai face ofiţerul nostru? a întrebat doctora. Cred că a început să-mi placă.

— Ca bărbat este atrăgător, orice femeie l-ar râvni – şi-a exprimat gândul, cu voce tare, contabila.

— Are o privire încărcată de mister şi melancolie, care-i dă acelei figuri o aură de nobleţe lăuntrică. Ieri am stat de vorbă cu directorul Ionescu care spunea că este licenţiat în drept, dar este foc de al dracului. Zice că cercetează nu ştiu ce fapte şi s-ar fi luat şi de şefii mari.

— Se vede el că este pregătit, nu ca alţii.

— Ce folos, dacă pe mine mă ignoră, a spus cu năduf doctora Munteanu.

— Poate n-o face intenţionat. Este obosit că toată noaptea face controale pe la depozite, pe la paznici, ori prin punctele de excavaţii. Nu ştiu când doarme, că ziua este tot plecat, nu prea l-am văzut pe la birou, deşi este pe acelaşi hol cu mine.

— Dragă, nu ştiu cum se poate stăpâni un bărbat care are asemenea calităţi şi să nu le exploateze? O fac ei toţi cei prinşi în chinga căsătoriei, nu mai este niciun secret. El de ce se teme, oare?

Am ieşit din birou şi am bătut la uşa lor care era deschisă la perete. Au rămas surprinse să mă vadă.

— Sărut mâinile! Ce fac doamnele?

— Bârfim şi noi, a răspuns Daniela puţin încurcată.

— Credeam că aţi descoperit vreo noutate în medicină să trataţi mai repede şi cu leac pacienţii.

— Dacă aveţi nevoie de tratament găsesc eu leacul.

— Mă puteţi trata? am întrebat-o.

— Desigur, doar sunteţi om al taberei. Fac şi o excepţie şi vă primesc în afara orelor de serviciu, a glumit ea, muşcându-şi cu cochetărie buzele-i cărnoase.

— Nu vreau să abuzez de bunăvoinţa dumneavoastră.

— Nu se poate pune problema abuzării atunci când ambele părţi sunt de acord, a şarjat ea imediat. Dacă veniţi, fac şi o cafea bună. Să vă aştept?

— Poate vin, după ce termin ceea ce am de făcut…

Înainte de a pleca să mănânc am trecut pe la dispensar.

Daniela tocmai ieşea dintr-o altă încăpere cu două ceşti cu cafea aburindă. Era îmbrăcată în veşmintele ei de serviciu, albe, orbitor de albe, sterilizate, care foşneau la orice mişcare şi miroseau a cloroform şi tinctură de iod, amestecate cu o suavă lavandă. Ceva deosebit de atrăgător.

— Serviţi-vă, vă rog! m-a îndemnat ea, după ce s-a aşezat pe scaunul din faţa mea.

— Mulţumesc! am spus, ridicând farfurioara şi ceaşca cu cafea.

— La ce vă gândiţi? mă întreabă Daniela repede. Sper că nu la ceva sentimental? Sentimentele sunt cele care transfigurează materia, dar suferinţa o spiritualizează. Am dreptate?

— Da, teoretic. Numai că eu mă gândeam la altceva.

— Şi şerpii gândesc, altfel nu s-ar vorbi de înţelepciunea şarpelui.

Mă aflam în faţa unei instanţe intransigente dar şi în faţa unei femei frumoase care-i sporea complexitatea.

— Sunt un bărbat moderat, să nu vă temeţi de mine! Nu am obiceiul să fac piraterie sentimentală.

— Ochiul este organul care se spală pe dinăuntru, deşi izvoarele lui curg în afară, spune o teorie. De aceea trebuie să-l preţuim şi mai mult, a filozofat Daniela.

— Astăzi sunteţi pornită să faceţi filosofie şi cred că am nimerit greşit.

— Dimpotrivă, voiam să vă întreb ce aveţi cu directorii de la canal, că i-am auzit ieri discutând că aţi început să le faceţi viaţa imposibilă. Unul se plângea că i-aţi fi numit hoţi sau infractori, mai multe expresii de genul ăsta.

— Exagerează. Eu nu am obiceiul să mă dau în spectacol cu asemenea expresii, cercetez, în secret, nişte fapte care, dacă vor avea legătură cu ei, le voi aduce la cunoştinţă fiecăruia la momentul potrivit. Deocamdată nu suspectez pe nimeni dacă nu are legătură cu vreo faptă, am destule de făcut şi aşa.

— Dumneavoastră sunteţi un bărbat bine, atrăgător este puţin spus. Eu nu vă văd în postura celui care ar fi în stare să facă rău oamenilor aşa, din senin.

— Mulţumesc pentru complimente, dar mi se pare că exageraţi. Bănuiesc că nu sunteţi măritată, de aceea spuneţi asta cu atâta uşurinţă.

— Ba sunt măritată, a spus ea cu un glas cristalin.

— Atunci consider că ar fi mai cuminte să rămânem la acest stadiu al complimentelor.

— Renunţaţi atât de uşor şi atât de repede?

— Nu-mi plac complicaţiile.

— Domnul meu, nimic nu se poate obţine fără un procent oarecare de risc, oricât de neînsemnat ar fi el. Este adevărat că pot apărea complicaţii dar dacă ne gândim numai la lucrurile rele, uităm că mai trebuie să şi trăim. Vă supăraţi dacă vă întreb ceva mai special?

— Nu. Puteţi întreba orice, iar eu vă voi răspunde exact ce doriţi să ştiţi, cu condiţia să nu atingă probleme care au legătură cu anumite domenii sensibile ale muncii mele.

— În funcţia pe care o aveţi acum, dacă aţi vrea să divorţaţi nu vi s-ar pune în sarcină încălcarea moralei proletare sau a calităţilor de partid şi de ofiţer?

— Desigur, însă situaţia de care vorbiţi nu mi se poate aplica pentru că nu este cazul la mine, cel puţin deocamdată.

— La mine este, din păcate. Iar dacă aş divorţa m-ar îndepărta şi din această păcătoasă de slujbă. Neavând o altă alternativă, accept situaţia pe care o am în familie şi astfel mă menţin pe post.

Am tăcut amândoi, timp în care fiecare ne-am rumegat gândurile cu privire la situaţia pe care o aveam fiecare în familie. La un moment dat, ca trezită dintr-o vis, a spus:

— Am auzit că, deşi aveţi condiţii de dormit în tabără, noaptea „bântuiţi” prin şantiere şi pe la depozitele din zonă. Vă rog să-mi scuzaţi expresia folosită! Când vă mai odihniţi?

— Văd că sunteţi bine informată. Cineva, probabil, vă

ţine la curent cu ceea ce fac eu. Trebuie să-mi fac datoria pentru care am fost trimis aici. Şi aşa nu-mi ajunge timpul să le fac pe toate câte ar trebui. Să cred că vă interesează persoana mea sau poate munca mea?

— Munca dumneavoastră nu mă interesează prea mult, deşi am şi eu curiozitatea să aflu cum faceţi să izbândiţi. Persoana mă interesează pentru că are ceva misterios care mă pune uneori, pe gânduri.

*

Daniela mă privea direct. Mi se părea că are mai mult curaj în abordarea problemelor şi nu se mai intimidează uşor. Probabil eu îi păream un spirit mai adolescentin care-i stârnea idealismul ca unui copil care nu îndrăzneşte să ceară ceea ce doreşte. Eu o percepeam ca pe o fiinţă care vrea să-mi arate o tandreţe diluată, nu prea bine controlată, dar de când o respinsesem, pe ocolite, bine înţeles, se străduia să şi-o controleze mult mai riguros. Cu toate acestea, dorea să afle de ce sunt tăcut şi adâncit în mine. Nu ştia că tăcerea mea ascundea un moral zdrobit. Întreaga mea fiinţă se retrăgea undeva, pe un teren nesigur, derutant şi sufeream pentru că nimic nu-mi mai putea schimba acel climat lăuntric la care „lucrau” noii mei şefi, ei care aveau, după prevederile regulamentare datoria să mă ajute.

Dezamăgiţii au o psihologie aparte, încărcată de refulări. Suferinţa morală ucide încet, dar sigur, întocmai ca o otravă bine folosită.

„Ce a mai rămas din mine? îmi ziceam în gând. Poate sunt un om curajos şi incoruptibil, care respectă numai legile exterioare, neglijându-le pe cele lăuntrice”.

Mă stăpânea o emoţie dureroasă. Mă gândeam că în loc să fiu pe culme aşa cum sperasem, ca rezultat al muncii şi al pregătirii, care mă străduisem să să-mi însuşesc tot ce

era mai măreţ şi să-mi las amprenta pe tot ce făceam, parcă totul era împotriva mea. Ştiam că viaţa oferă foarte multe prilejuri pentru întărirea voinţei ca şi pentru slăbirea ei, deci nu trebuie să fug din faţa greutăţilor, ci să lupt pentru a le domina. Aşa credeam mereu, dorind să-mi alung din minte gândurile negre, să gândesc pozitiv, dar… simţeam o teribilă milă, milă faţă de mine însumi şi ajungeam la autocompătimire, acel sentiment oribil.

Toate argumentele logicii şi raţiunii îmi deveniseră inutile. Nu-mi simţisem anii niciodată până atunci, iar dacă îmi mai aminteam uneori numărul lor, o făceam numai ca să constat că acea vârstă nu o accepta trupul şi mai ales sufletul meu, pe care-l considerasem mereu tânăr. Acum mă simţeam brusc bătrân şi, nu ştiu de ce, începusem să am sentimentul că toate cele pe care le vedeam vor rămâne, iar eu voi muri şi cu trupul meu voi îngrăşa pământul, trupul având origine pământeană.

Ceea ce începuse cu tinereţe sclipitoare, se putea termina oricând ca un eşec, într-o zonă infernală sau în derivă.

*

De când mă instalasem în tabără şi aveam unele condiţii de muncă, începusem să găsesc sursele marilor risipe din şantiere, unele de sute de milioane, pentru care am început metodic să caut şi să strâng probe.

Pentru că risipa era mare, avutul ţării era dijmuit de cei cărora le fusese încredinţat să-l administreze, cu ferocitate, ca nişte criminali.

Descoperisem că unii pontatori confirmau şoferilor în foile de parcurs curse neexecutate, aceştia dormind toată noaptea în cabinele maşinilor în zona de unde se decapa solul pentru a lăsa loc albiei viitorului canal. Motorina neconsumată era vândută cu cisternele prin diferite

localităţi cetăţenilor sau altor întreprinderi cu un preţ mai mic; când şoferii nu reuşeau să scape de motorina neconsumată o goleau din rezervoare direct pe câmp sau în mlaştinile de pe traseu.

Nu mai vorbesc de folosirea autobasculantelor de 16 tone la câte un drum tocmai la Arad sau Cluj pentru a duce câte o sobă de motorină, o mobilă a unei familii şi chiar familia pentru plajă la mare. Au fost cazuri când s-au comandat seturi de cearşafuri de pat, cu broderii, pe care le-au luat cei interesaţi, iar în acte figurau, simple cearşafuri de campanie. Multe afaceri s-au făcut cu piesele de schimb pentru maşini şi cu curelele din piele pentru agregatele mari.

Iniţial am încercat să discut toate aceste probleme cu şefii de şantiere pentru a preveni extinderea acestor fapte, dar ei s-au grăbit să justifice pagubele prin plata utilajelor şi agregatelor noi achiziţionate pentru şantier. Ca să mă conving şi de acest aspect, m-am deplasat la Centrala Canalului Dunăre-Marea Neagră, care avea sediul în comuna Basarabi unde mi să confirmat faptul că orice utilaj se achiziţiona numai de către Centrală, iar aceasta le repartiza şantierelor după cerinţe. Deci primii minţeau.

Nu au scăpat nici rechizitele cuvenite pentru lucrul în birou (pixuri, cerneală, creioane, gume, panglici pentru maşinile de scris etc), banii destinaţi pentru achiziţionarea lor se plăteau pe truse de stilouri „Kaveco” sau alte obiecte ce se dăruiau unor şefi cu ocazia zilelor onomastice.

Primele ce se destinau periodic muncitorilor ajungeau în alte buzunare, iar dintre muncitori primeau o mică parte; uneori mulţi erau semnaţi în fals în state că le-au primit, dar dacă erau întrebaţi, te priveau curioşi.

Probele le obţineam greu deoarece se acopereau între ei şi numai folosind metode subterane ajungeam să

aflu faptele, îmi trebuiau probe temeinice şi începusem să audiez mai multe persoane din diferite puncte de lucru, unii manipulând direct materialele în cauză.

Simţind pericolul de a fi descoperiţi şi traşi la răspundere, unii şefi de şantiere au început să le interzică oamenilor să mai vină la mine la birou pentru audieri, apoi mă căutau ei personal şi mă întrebau în ce scop fac cercetările, cine îmi permite mie să fac cercetări, care sunt îndreptate împotriva lor. Odată chiar am fost nevoit să răspund autoritar:

— Tovarăşe G.I. dumneavoastră sunteţi director la canal, iar eu director la miliţie. V-aş ruga să vă faceţi datoria pentru ca lucrurile să avanseze şi să nu se mai comită atâtea infracţiuni şi atâta risipă, care păgubesc statul! Bine ar fi dacă ne-am uni toţi eforturile, mai ales că ar trebui să avem acelaşi scop. Vă mai rog să lăsaţi oamenii să se prezinte la solicitarea mea că altfel mă obligaţi să iau măsurile legale pentru fapta de obstrucţionare a cercetărilor! Dacă cineva se teme, înseamnă că are de ce.

Cu prima ocazie când am ajuns la Miliţia Judeţului, m-am prezentat la colonelul Bidian şi i-am raportat situaţia constatată.

— Ce părere ai? m-a întrebat Bidian.

— Că situaţia e gravă. Cei implicaţi socotesc că se află pe moşia lor de unde pot stoarce tot ce poftesc fără să dea socoteală. Sunt exact ca rozătoarele care au nimerit într-o cămară în care o bună gospodină şi-a aranjat proviziile. Am impresia că mă cred slab pregătit sau fără forţa necesară pentru a-i contracara. Dar se înşală, am spus eu hotărât.

Bidian m-a privit atent cu ochii lui verzi, pătrunzători, dar m-a încurajat să continui cercetările,

ceea ce am şi făcut.

Nu am mai avut timp să conturez faptele şi să finalizez cercetările, deoarece directorii în cauză s-au dus la Stoian Ion, pe atunci prim secretar al judeţului Constanţa şi s-au plâns, insinuând că i-am făcut hoţi şi că fac cercetări împotriva lor (a doua parte era adevărată).

În inspectoratul MI se produseseră schimbări mari: Burlacu fusese trecut în rezervă pentru abateri grave împreună cu colonelul Croitoreasa, locţiitorul său politic, fiind înlocuiţi cu colonelul Boştină care venea din Minister şi, respectiv lt. col. Motoi Marin, venit de la I.J. Prahova.

L-a chemat Stoian pe Boştină şi l-a întrebat:

— Cine este maiorul pe care-l ai la Miliţia Canalului în zona Cernavoda?

— Este un ofiţer muncitor, bine pregătit, venit la noi de la

Buzău.

— Mi s-au plâns directorii de acolo că face cercetări împotriva lor şi că îi face hoţi. Să-l schimbi de acolo!

— Voi verifica situaţia, deşi nu cred că s-a exprimat el astfel, după cum îl ştiu eu politicos.

— Ia-l de acolo şi trimite pe altcineva în locul lui!

În vinerea următoare, pe la amiază, am fost sunat de colonelul Boştină, care m-a chemat la Constanţa.

— Cum merge treaba la Canal? m-a întrebat.

— Binişor, i-am răspuns.

— Ce fel de cercetări faci pe şantier?

— Am nişte informaţii… şi i-am prezentat toate datele pe care le aveam şi stadiul lucrărilor pe care le întocmisem până la acea dată pe linia stabilirii faptelor.

— Luni mergi la Cernavoda şi-i predai munca altui ofiţer care va veni acolo să te înlocuiască, iar dumneata te

vei prezenta la Miliţia Municipiului Constanţa unde vei lua în primire formaţiunea de pază şi ordine!

— Tovarăşe colonel, eu sunt ofiţer de circulaţie şi nu am lucrat niciodată ca ofiţer la pază şi ordine.

— Nu-i nimic, vei lucra acum. Eşti ofiţer de miliţie, absolvent de facultate şi trebuie să munceşti oriunde este nevoie de dumneata. Marţi să te prezinţi la municipiu!

— Am înţeles! Abia începusem să-mi formez şi eu la Cernavoda cunoştinţele despre locurile cu risc crescut, faptele mai frecvente, persoanele suspecte şi începusem să-mi adun date, probe…

— Să-i dai toate documentele celui care te va înlocui!

Am făcut totul întocmai cum mi s-a ordonat. Când mă întorceam cu maşina spre Constanţa, îmi făceam singur retrospectiva celor trei luni pe care le-am petrecut la Cernavoda şi mă gândeam: „Pe mine directorii m-au mutat la Constanţa. Nu am ştiut mai devreme că dacă fac cercetări şi-i supăr, pot pleca mai repede, altfel nu mă mai chinuiam fără familie şi în situaţiile pe care le-am trăit”.

Ofiţerul care m-a înlocuit n-a lucrat mult acolo, întrucât libertatea pe care a înţeles-o greşit, l-a adus în situaţia să se apuce de băutură, iar într-o sâmbătă a împrumutat de la cineva un autoturism în care şi-a luat logodnica şi viitorii socri cu care a plecat în satul Poşta, jud. Buzău unde locuiau părinţii săi. Când a ajuns în apropiere de podul de peste Dunăre de la Vadu Oii, a intrat sub un autotren oprit pe partea dreaptă a drumului şi au murit toţi ocupanţii maşinii.

…Din perioada grea în care am lucrat la Canal, mi-a rămas totuşi mândria că am contribuit şi eu într-un fel la această grandioasă construcţie, unde am reuşit să cunosc pe viu munca şi zbaterile miilor de oameni care l-au construit. Atunci, la canal, am primit o lecţie de viaţă

memorabilă, dar şi un prilej să-mi cunosc şefii şi colegii de breaslă. Acest canal a fost visul mai vechi al înaintaşilor noştri. Încă Ion Ionescu de la Brad întocmise un proiect prin care se urmărea scurtarea căii Dunării spre Marea Neagră şi folosirea apei Dunării pentru irigarea pământului pietros şi sterp din ţinutul Dobrogei pe care dorea se transforme într-o mare grădină a ţării.

Lipsa banilor şi a oamenilor de decizie care să pună în aplicare opera a întârziat; în 1950 s-a mai făcut o încercare de deschidere a acestui drum, dar proiectul a fost abandonat din acelaşi motiv financiar, după ce pieriseră multe vieţi omeneşti din cauze diverse, care se cunosc.

...În 1976, cu fondurile contractate de la Banca Mondială, cu utilaje şi forţe umane fără precedent au fost reluate lucrările care s-au terminat în 1984, constituind o adevărată operă chirurgicală, care a permis scurtarea drumului Dunării spre mare cu 245 de kilometri.

Cu ocazia săpăturilor efectuate pentru a realiza albia canalului, au fost scoase din pământ multe oase ale străbunilor noştri, ceea ce arată că pământul nostru dobrogean a fost călcat, de-a lungul veacurilor, de multe seminţii, indiferent dacă scopul a fost doar de trecere într-o direcţie sau alta, a fost lupta de păstrare a fiinţei noastre ca popor sau jaful practicat de diferite popoare barbare.

Se lucra concomitent pe tot tronsonul lung de 67 km. cu puncte de lucru la Cernavoda şi până la viitorul port Agigea-Sud. S-a deschis astfel drumul direct între Marea Nordului şi Marea Neagră.

Cap. II Constanţa – începutul sfârşitului

M-am prezentat la şeful Miliţiei Municipiului Constanţa, pe atunci lt. col. Rotaru, care îi avea ca locţiitori pe lt. col. Bunea şi lt. col. Munteanu Constantin.

Ultimul m-a prezentat pe mine lucrătorilor formaţiunii pază şi ordine (PO) compusă din şapte ofiţeri, patruzeci şi trei sectorişti şi peste 140 de agenţi de ordine.

După câteva săptămâni, I. Bunea şi Rotaru s-au pensionat, iar pe funcţiile rămase vacante au fost aduşi maiorul Gheorghe Alexandru, până atunci şeful Miliţiei Medgidia şi maiorul Florescu, de pe la Miliţia Târgovişte, ultimul numai pentru vreo două luni, după care a plecat de la noi.

Municipiul Constanţa este o metropolă modernă, iar marele nostru port la mare îi adusese, pe lângă importanţa economică şi o sumedenie de fapte specifice unei asemenea porţi deschise pentru navele străine. Ordinea, liniştea şi siguranţa civică a celor peste 350.000 de locuitori trebuiau asigurate de slujitorii miliţiei locale din care şi eu făceam acum parte. Munca de poliţie este întotdeauna încărcată de riscuri, veşnic confruntată cu sordidul, mizeria din sufletele oamenilor, dar şi din mediul ambiant. Din toate timpurile poliţiştii au reprezentat acea categorie de oameni care au scormonit în

„Pleava societăţii" pentru a contribui la îndepărtarea răutăţilor şi asanarea morală a vieţii sociale.

Cine cunoaşte această muncă ştie cât de dură este, însă eu am considerat-o întotdeauna ca pe o îndeletnicire plină de nobleţe, dacă este făcută corect, tocmai datorită greutăţilor pe care le ridică şi răspunderii pe care aceşti slujitori neobosiţi ai ordinii şi-o asumă pentru asigurarea securităţii şi liniştii sociale.

Alegerea acestei meserii necesită o chibzuinţă temeinică, iar opţiunile celor chemaţi s-o exercite să pornească din interior şi nu din interese materiale sau ambiţii personale, aşa cum s-a mai întâmplat şi, din păcate continuă cu şi mai multă intensitate după decembrie 1989.

În Constanţa continuau să se comită fapte antisociale cu toate măsurile de prevenire pe care mă străduiam să le iau, împreună cu toate cadrele din subordine.

Lucrările ample de pe canalul Dunăre-Marea Neagră, precum şi cele care luaseră amploare în portul Constanţa, făcuseră posibile mutări masive de persoane şi chiar de familii întregi din alte regiuni ale ţării, astfel că judeţul cunoscuse o aglomerare mare sub aspect social, dar şi creşterea semnificativă a numărului faptelor antisociale pe care trebuia să le prevenim şi să le combatem.

În oraş existau şi funcţionau 80 de cămine de nefamilişti în care locuiau muncitori veniţi din toată ţara, cu obiceiurile şi cu comportamentele lor diferite. Unii scăpaseră de sub controlul părinţilor sau al obştei în care locuiseră până atunci, faţă de care aveau o oarecare ruşine şi respect şi se „dezlănţuiau" aici în libertate, comiţând tot felul de fapte reprobabile. Căminele erau tutelate de întreprinderile din oraş, dar conducerile acestor unităţi le lăsau pe seama administratorilor lor, în majoritatea lor femei, care nu puteau face mare lucru.

Mulţi dintre locatarii acestor cămine au comis fapte grave, dând de lucru miliţiei. Printre ei existau şi unii infractori versaţi, care acţionau în stil mare, desfăşurând activităţi de

„Afaceri" care le aduceau sume de bani substanţiale. Au fost cazuri când aceştia au reuşit să obţină complicitatea unor şefi de-ai lor, care le permiteau să-şi plătească oameni care să lucreze în locul lor, iar în acest timp ei să se ocupe de acele „afaceri" dubioase cu ţigări străine, aparatură electronică, îmbrăcăminte, cafea şi valută străină pentru care se deplasau în ţară la Arad, Timişoara, Tr. Severin, etc.

Pentru un astfel de afacerist, colegii de muncă aveau

respect deosebit, câştigat prin maniera în care îi plătea pentru serviciile aduse, ca un veritabil „boss”, plin de dărnicie. „Bossul” astfel recunoscut avea bani care-i permitea să călătorească pe distanţe mari cu avionul pentru a-şi aduce „marfa” sau să încaseze banii din vânzări, în timp ce un ofiţer de miliţie nu primea aprobarea pentru acest mijloc de transport decât în cazuri excepţionale, pentru misiuni speciale care, necesitau urgenţe. În concediul de odihnă, decontarea deplasării cu avionul nu se mai făcea, socotindu-se „un moft”, prea costisitor pentru Ministerul de Interne.

Pe lângă locatarii căminelor muncitoreşti, mai erau şi infractorii locali, în mare parte băştinaşi mai bruneţi, care se ocupau cu „de toate”, majoritatea fapte dubioase.

Adesea ei făceau pe gazdele zeloase, întâmpinând în gară pe cei care veneau în Constanţa pentru prima dată. Aceştia ieşeau în evidenţă datorită nelipsitului geamantan din placaj sau traista purtată pe umăr şi figura lor curioasă şi naivă, de om dezorientat.

— Nu ai unde să dormi la noapte, nu-i aşa? începea băştinaşul care-l urmărise atent până atunci.

— Nu. Am venit la un văr care locuieşte la cămin, dar nu ştiu cum să ajung la el pe întuneric. Mi-a scris să vin şi să muncesc alături de el în port.

— Şi vrei să stai în gară până dimineaţă? Sloi te faci. Hai la mine acasă unde este cald! Nu este departe.

Nefericitul se încredea în „bunătatea” acestuia şi se lăsa dus la el acasă. Acolo începeau problemele: dacă noua „achiziţie” nu avea stofă de comerciant, era uşurat de bruma lui de avere personală, era bătut şi scos în stradă în miez de noapte pentru a nu recunoaşte locul în caz că ar reclama la miliţie. În multe cazuri operaţia le reuşea, deoarece cel păgubit nu mai reclama fapta; în situaţia în

care cel găzduit se arăta isteţ şi plăcea gazdei, acesta era instruit şi „băgat în pâine” destul de repede. Pentru că nu era cunoscut de miliţie, el era pus să vândă în diferite locuri, pe stradă, gumă de mestecat, blugi (blue jeans), ori alte obiecte.

În toate cazurile, cu ocazia „instruirii” i se atrăgea atenţia că nu trebuie să încerce metoda tragerii pe sfoară, că nu vor întârzia consecinţele, foarte drastice; în acelaşi timp cel în cauză era supravegheat până-şi dovedea loialitatea, Unii procedau corect cu „noii lor stăpâni”, aducând şi ultimul bănuţ din vânzări, după care îşi primeau partea, dar dacă încălcau regula, tratamentul aplicat era dintre cele mai brutale. Aşa ajungeau unii să reclame la miliţie.

Au fost şi cazuri când noul venit dovedea multă inteligenţă, ingeniozitate în „afaceri”, iar după o vreme de slugă, reuşea să-şi încropească propria lui afacere, intrând în legătură cu cei care deţineau „marfa” şi se aprovizionau direct de la sursă. Câştigul uşor îi făcea pe unii să uite motivul pentru care veniseră iniţial în Constanţa şi nu se mai angajau nicăieri.

…Munca la pază şi ordine era grea, întrucât acolo se concentrau toate problemele muncii de miliţie, într-o proporţie semnificativă. Deşi mă ajutau cei şapte ofiţeri cu care lucram (lt. col. Ivanciu Victor, lt. col. Gheorghe Bulău, lt. col. Gheorghe Minea, maior Tomazian Ovanez, maior Mihai, lt. Nicola Adrian şi lt. Costache Gheorghe). Primii doi mi-au fost colegi la cadre în 1966 – 1968. Nu-mi ajungea timpul unei zile pentru a rezolva toate problemele, astfel că ajungeam acasă de multe ori după miezul nopţii, fiind nevoit să fac controale agenţilor, care executau serviciul de noapte pe raza oraşului. Venisem cu serviciul în oraş dar tot musafir eram acasă. Faptele antisociale mai scăzuseră ca număr şi subordonaţii mei îşi făceau datoria

pentru asigurarea securităţii şi liniştii cetăţenilor, neexistând fapte de răsunet.

În primăvara anului următor am fost trimis la reciclare la Bucureşti, aşa cum se obişnuia cu toţi cei care intrau într-un domeniu în care nu mai lucraseră până atunci, iar 45 de zile cât a durat cursul, pot spune că am reuşit să mă odihnesc după atâţia ani de alergări, ieşind astfel din infernul în care eram obligaţi să lucrăm după 1973 când, prin unificarea cu securitatea preluasem şi unele sarcini ale ei, fără a se mări şi numărul de cadre care să le execute.

Reciclarea era şi un prilej de a ne aduna la un loc colegi care, di cauza muncii intense, nu reuşeam să ne mai întâlnim de mai mulţi ani. Discutam între noi şi făceam schimb de experienţă pe linie de muncă şi de viaţă; uneori discutam şi probleme care priveau mersul treburilor în ţară.

Pentru a-şi justifica existenţa şi mai ales pentru a-şi da importanţă, colectivul de profesori din centrul de perfecţionare instituise un sistem de teste, prost concepute din start, menite să-ţi inspire ideea că eşti veşnic nepregătit şi să-ţi imprime aceasta în conştiinţă, adică „atât eşti şi atât poţi, restul să asculţi la noi”. La terminarea cursului susţineai un alt test, la care obţineai note mari, pe merit, dar aceasta viza numai problemele predate şi învăţate în cele 45 de zile.

*

În luna aprilie 1982 de la IGM a venit la Miliţia Judeţului Constanţa un colectiv de control pe toate liniile de muncă. Aşa cum am aflat ulterior, cei care aveau de verificat activitatea de pază şi ordine, aveau şi o sarcină expresă să-l schimbe din funcţia de şef de serviciu pe colonelul Marin Costin, care supărase pe cineva sau nu-i

mai agrea figura.

Marin fusese peste 16 ani şeful serviciului de cadre, îşi terminase între timp facultatea, conducea de peste patru ani serviciul P.O. pe judeţ cu rezultate bune, însă erau alte interese la mijloc care cereau ca el să fie schimbat, cu toate că era un om serios, muncitor şi fără să fi comis abateri, dar devenise incomod pentru alţii. Cum, însă, munca de pază şi ordine este un „sac fără fund", având legătură cu toate problemele sociale de pe raza întregului judeţ, nu se putea să nu existe şi lipsuri, vizând poate, faptul că nu a cunoscut anumite aspecte sau nu a îndrumat suficient subordonaţii, inclusiv lucrătorii posturilor de miliţie de care răspundea direct. Pentru a fi mai convingători, ofiţerii din colectivul de control au scormonit şi la formaţiunea P.O. de la miliţia municipiului pe care o condusesem eu şi au luat unele exemple negative.

În biroul meu se prezentaseră doi colonei de la I.G.M. pentru control; unul dintre ei fusese în grupă cu mine la reciclarea din 1980, dar se făcea că nu mă cunoaşte pentru că venea acum de la Direcţia P.O. Cel de-al doilea, un bărbat trecut de 50 de ani, care se apropia de vârsta pensionării, era unul dintre aceia care prinsese funcţia fără a poseda studii superioare, ceea ce se reflecta bine şi în concepţii şi procedeu; după vorbă şi dialectul pe care le folosea se vedea că este din zona Olt-Gorj. Nu-i mai reţin numele, parcă col. Popescu Marin. Acesta mă sfredelea cu privirea prin lentilele unor ochelari cu mai multe dioptrii care-i acopereau faţa ca o mască. Niciun muşchi nu i se mişca pe faţă, dar continua să mă studieze ca pe un obiect. Când a început să vorbească, vocea lui metalică m-a surprins în mod neplăcut. Avea o figură care degaja siguranţă şi calm, asemenea celor care descindeau din forul central, parcă ducea cu el tot Inspectoratul General

al Miliţiei.

La bilanţ am luat cunoştinţă şi de expresiile care-l acuzau direct pe col. Marin: „nu a controlat, nu a îndrumat şi a tolerat etc etc”.

Eram scârbit de cele ce văzusem şi auzisem şi mă simţeam umilit şi schilodit sufleteşte, dezorientat. Aş fi vrut să am vechimea necesară şi vârsta care să-mi permită să plec la pensie, aşa cum a făcut Marin. Îmi simţeam trupul vibrând de necaz, dar m-am stăpânit cât am putut, făcând exerciţii mentale de liniştire.

Repetam sloganul mercenarilor din cartea „Sfârşitul templierilor” pe care o citisem cu ani în urmă: „Rabdă-ţi osânda în tăcere! Mergi ori crapă!”

Ce visuri îmi făcusem eu când am absolvit şcoala de ofiţeri, când încă nu ştiam că viaţa poate fi atât de perfidă şi nu întinde covorul roşu pentru toţi la fel şi ce constatam acum!

Aceia dintre dumneavoastră care nu au trăit şi nu cunosc apăsarea profesiei de poliţist, nu au de unde să ştie teoria cizmei şi a stelei de ofiţer aşa cum unii nu ştiu că şefii şi părinţii nu ţi-i alegi singur, ţi-i dă Dumnezeu. Este uimitor în viaţă să te supui celui mai tare. Toată fiinţa ta se revoltă când acela nu-ţi respectă demnitatea şi personalitatea. Singurul lucru care te mai răcoreşte este doinţa de a-l ucide. Consider că dezastru se află înăuntrul nostru, în forul nostru interior şi numai o minune ne mai ajută ca să nu explodăm şi el să se producă.

Uneori, într-o carieră în plină ascensiune, piedicile curg care mai de care mai neaşteptate, iar omul trebuie să se lupte cu ele şi să le învingă. Unii au noroc sau le vine în ajutor vreo forţă care îi duce înainte chiar dacă nu-i doboară cine ştie ce calităţi. Să fie, oare, o forţă divină? Poate. În orice caz ceva este, iar acest „ceva” scapă

înţelegerii omului obişnuit. Soarta? Destinul?

Acea forţă îi ridică pe incompetenţi în funcţii înalte, fără a avea calităţile personale necesare să le justifice ascensiunea; unii ajung adevăraţi tirani pentru cei pe care urmează să li se subordoneze, din cauza incompetenţei, mediocrităţii şi caracterului lor deformat.

Important este ca virtutea să nu se vicieze în apropierea răului şi aceasta este posibil la spiritele solide, care reuşesc să nu se lase contaminate de obiceiurile urâte. Este mare lucru să reuşeşti să te aperi în astfel de situaţii şi să-ţi rămână sufletul nealterat. Eu nu venerez norocul, dar am avut tăria să lupt, conştient fiind că sufletul nu-mi este supus decât lui Dumnezeu care mi l-a dat. Cu toate acestea mi-a fost furat timpul care este foarte preţios.

*

O, tineri care astăzi sunteţi în floarea vârstei, aveţi grijă că timpul este inestimabil! Folosiţi-l corect şi eficient, nu puneţi accentul pe bani şi nu vă vindeţi conştiinţa!

*

Eu nu susţin că totul mergea perfect în formaţiunea de care răspundeam, dar au fost alese cele mai neadevărate cazuri, numai pentru că „dădeau bine”, adică cine le auzea credea că sunt fapte grave. De exemplu, colectivul de control mi-a scos foarte prost sectorişti cei mai buni care aveau o activitate deosebită şi i-a lăudat pe alţii pe care îi aveam pe lista celor slabi, cu posibilitatea de a-i retrograda din funcţie; multe fapte prezentate nici nu aveau vreo legătură cu formaţiunea P.O. Târziu am aflat că acele lipsuri imaginare le punea pe seama lipsei de sprijin şi îndrumare din partea colonelului Marin, dar nu mă ocoleau nici pe mine, deşi se făceau numai aluzii.

Când a avut loc analiza, cu participarea colectivului

de control şi mi s-a dat dreptul la cuvânt, am protestat, dar văzând că situaţia capătă aspecte greu de suportat, am raportat şefului acelui colectiv că resping acuzaţiile care sunt total nefondate şi în această situaţie renunţ la funcţia de şef de formaţiune în care nu pot munci când se fac atâtea afirmaţii fără suport, indiferent pe cine vizează ele.

Colonelul Militam, cel venit de la I.G.M. m-a ascultat, dar a spus că măsura schimbării mele din funcţie rămâne la latitudinea conducerii miliţiei judeţene.

După plecarea colectivului de control, colonelul Marin, nemulţumit de cele întâmplate, a solicitat trecerea în rezervă şi, îndeplinind condiţiile cerute, a fost pensionat, dând satisfacţie celor interesaţi, care tocmai asta aşteptau.

Pentru mine s-a întrunit „comisia de cadre” sub conducerea lui Bidian, care m-a invitat să discute şi să hotărască.

— De ce ai cerut să fii schimbat din funcţie? m-a întrebat el.

— Pentru că eu am depus un volum mare de muncă împreună cu cadrele pe care le conduc şi, din motive destul de partizane, colectivul de control al I.G.M. a invocat nişte fapte imaginare care umbresc activitatea noastră. Nu am auzit niciun cuvânt de recunoştinţă, parcă noi nu am fi făcut nimic bine. Ce au avut ei sau alţii cu colonelul Marin, nu ştiu, dar ca să arunce cu noroi în activitatea a aproape 200 de oameni, a fost o atitudine care nu le face cinste pentru că nu aşa stau lucrurile, am spus eu indignat.

— Eşti foarte sensibil! Te-ai obişnuit, probabil, să fii numai lăudat şi nu mai suporţi critica, a spus Bidian.

— Nu vreau laude, dar să se spună adevărul.

— Deci vrei să pleci? Este ultimul tău cuvânt?

— Da. De aceea am cerut acest lucru.

— Treaba ta, tu ai cerut! Te vei duce şef la formaţiunea de evidenţă a populaţiei de la Miliţia municipiului!

— Îmi pare tare rău că trebuie să vă dezamăgesc, dar nu mă duc! Nu vreau să mai răspund de faptele altora, ca până acum, mai ales că unii fabrică motive de a te pedepsi la fiecare pas. La evidenţa populaţiei nu am lucrat niciodată, am fost şi am rămas ofiţer de circulaţie.

— Te vei duce unde te trimit eu, nu unde vrei tu! a ţipat Bidian, uitând că ne găseam într-o adunare.

— Ba n-am să mă duc. Prefer să trec în rezervă şi să lucrez în altă parte unde oamenii sunt apreciaţi, nu ca aici.

— În rezervă? Nevastă-ta ştie?

— „Nevastă-ta”, l-am îngânat eu, nu ştie, dar hotărârea nu o ia nevastă-mea, ci eu care execut ordinele voastre bune sau rele, am spus-o tot pe un ton ridicat. Eu sunt cel care suportă toate greutăţile, toate jignirile şi capriciile altora, deci sunt singurul care am dreptul să hotărăsc.

Între timp intrase în sală şi lt. col. Moţoi Marin, locţiitorul politic şi secretarul Comitetului de partid pe Inspectorat.

Acesta fusese adus la noi de la I.J. Prahova în octombrie 1979, atunci era cuminte, reţinut în discuţii, ca un mieluşel, dar cu trecerea timpului devenise îndrăzneţ şi participa împreună cu alţi şefi la luarea unor măsuri draconice.

— Măi, tovarăşe! a intervenit el, dumneata ştii cum se face politica de cadre?

— Dacă doriţi să vorbim despre politica de cadre, care este un subiect vast, vă anunţ că sunt în cunoştinţă de cauză şi o pot face profesional, am spus eu puţin

precipitat.

— Nu ai vrea să ne împărtăşeşti şi nouă cum se face? a spus, ironic, Motoi.

— Ba, da. Înainte de toate trebuie să se ţină seama de principiile care guvernează această muncă. Unul dintre ele este: „omul potrivit la locul potrivit”. Văzut-aţi dumneavoastră aplicat acest principiu în MI în ultimii ani? Şi unde? Eu nu am văzut, ci, dimpotrivă, ocupă funcţii importante toţi neaveniţii, Aceasta presupune ca omul ce urmează să fie numit într-o anumită muncă să aibă pregătirea corespunzătoare, chemarea şi pasiunea necesare, deci să-i placă ceea ce face. Dacă ne referim la persoana mea, pot spune că nelucrând niciodată la evidenţa populaţiei, am o vagă cunoaştere a specificului acestei munci şi nu mă atrage. În plus, eu nu sunt obişnuit să stau închis într-un birou, ci să merg pe teren, acolo unde pulsează viaţa.

— Şi crezi că în viaţă fiecare face ce vrea?

— Sigur că nu. Dar nici să-l aruncaţi pe om unde vreţi, fără să vedeţi şi ce poate să facă el mai bine, fără să-i acordaţi şi lui o şansă, eventual să vedeţi dacă optează pentru ceva anume. De când am revenit la Miliţia Judeţeană Constanţa – de unde am fost mutat în 1968 – mă tot plimbaţi prin diferite formaţiuni, cu un scop nebulos, în loc să mă lăsaţi în specialitatea mea, ca să demonstrez de ce sunt în stare. Poate aşa aş fi reuşit să confirm principiul de cadre la care am făcut referire mai înainte.

Sunt realmente uimit de concepţia pe care o afişaţi. În loc să-mi folosiţi forţele, mă respingeţi. Luntraşul nu luptă împotriva curentului apei şi a vântului, ci le îngăduie să-l poarte în voia lor, ba chiar le foloseşte spre binele lui. Curios mod de înţelegere!

— Ascultă, mă! a intervenit Bidian, la circulaţie nu te

dau şi ştiu eu de ce.

— Cui îi este frică de mine la circulaţie?

— Nu te dau, atât să ştii!

— Atunci puteţi lua act că nici eu nu plec la evidenţa populaţiei. Am auzit că este nevoie de un ofiţer care să meargă în sprijin la posturile de miliţie pe perioada campaniei agricole, deci, prefer să plec în campanie.

Am salutat şi am ieşit, mergând la şeful serviciului P.O. unde am solicitat şi am primit postul comunei Cumpăna, unde urma să plec chiar a doua zi.

De la Inspectorat am plecat direct acasă, unde, după ce am făcut un duş, am pus cognac într-un pahar şi l-am dat „de duşcă”, fără să respir, ca un veritabil băutor. Nici nu puteam bănui cât de mult poate tempera o înghiţitură de cognac zbuciumul unui om. Nu-mi puteam alunga din gând sila şi gustul amar faţă de cei de care abia mă despărţisem cu puţin timp în urmă.

Că am părăsit sala fără aprobare, ştiam că-mi aprinsesem paie în cap, dar eram prea supărat şi nu-i consideram demni de respect. Nu mi s-a reproşat, dar s-au căutat alte metode mai subtile pentru a mă „taxa”.

Lumea mea începea să nu mai existe. Câtă ură din partea unor şefi, apoi şi din partea unor foşti colegi! Forţa în faţa căreia se deschid porţile adevărului aparţine raţiunii. Dar se ştie faptul că ticăloşii care deţin o oarecare cultură sunt mai periculoşi decât alţii mai modeşti. Ei vor funcţii, deşi nu au dovedit că le merită, dar se bazează pe faptul că pot mânui uşor biciul cu care să-i pună pe alţii să facă treaba.

Unii dintre ei n-au putut spune niciodată: „Faceţi ca mine!” şi s-o dovedească…

Eu devenisem o persoană incomodă pentru unii, pentru că totdeauna am spus ceea ce gândeam, cu voce

tare. Nu poţi rosti în şoaptă faptele care „ţipă”.

Iar când am fost criticat pe nedrept, umilit, sau mi-a fost ştirbită demnitatea în orice mod, precum şi atunci când mi s-au încălcat drepturile, am ripostat împotriva celor care încercau să mă compromită – în limita regulamentelor şi politeţii militare – acceptând lupta.

„Iată că mai sunt încă şi acum oameni care caută pete în soare, mi-am zis. Răutatea unora nu cunoaşte limite, iar vindecarea lor este aproape imposibilă”.

Cap. III în campania agricolă la Cumpăna

A doua zi am plecat la Cumpăna. M-am informat de la început unde au loc şedinţele de comandament, format la fiecare comună, care sunt locurile unde se recoltează şi ce forţă există în câmp, după care am mers la postul de miliţie unde am stabilit ce trebuie să facă fiecare lucrător. Trebuia să supraveghez activitatea de recoltare pe toată perioada, începând cu orzul, grâul şi secara.

Când am socotit eu că toate sunt puse la punct, m-am deplasat în câmp pentru a lua legătura şi cu alţi factori, de la alte foruri, care aveau sarcini similare. În pauza de prânz, când mecanizatorii au mâncat, am profitat de ocazie şi le-am atras atenţia asupra risipei şi mai ales a sustragerilor de cereale. Consideram că este mai bine să-i previn pentru a-i feri de necazuri, iar ei m-au ascultat şi, în toată perioada de campanie nu au existat fapte grave, care să necesite dosare penale.

În fiecare seară participam la şedinţa de comandament, după care raportam situaţia care se ordonase la Inspectorat.

Dimineaţa, când veneam de acasă, mă opream la sediul CAP. Cumpăna unde discutam cu preşedintele măsurile pe care urmează să le luăm pentru a preveni faptele antisociale şi să grăbim transportul cerealelor spre

silozurile din oraş.

Într-o zi în birou s-a prezentat o tânără care a spus că este trimisă de la Consiliul Judeţean pentru a supraveghea desfăşurarea campaniei agricole. Preşedintele a privit-o cu interes, fata fiind tânără, frumoasă şi destul de inteligentă, cu ţinută decentă şi din câte spunea, era bine intenţionată.

— Eu apreciez cum se cuvine pregătirea dumitale şi te respect din convingere, ţi-o spun sincer, i s-a adresat el. Dar profesiunea dumitale nu are nicio legătură cu agricultura şi mă gândesc în ce fel vei ajuta în munca de îndrumare a mecanizatorilor, precum şi în zootehnie, pentru impulsionarea muncii. Dumneata nici nu cunoşti oamenii de aici şi specificul muncii lor.

— Voi învăţa la faţa locului, tovarăşe preşedinte!

— Cel puţin rămâi şi la anul? a întrebat-o el. Spun acest lucru pentru că cei de la judeţ s-au obişnuit să facă schimbări în fiecare an şi nu se mai întoarce în acelaşi loc cel care a căpătat o oarecare experienţă acumulată la un moment dat.

— Nu ştiu ce se va întâmpla anul viitor, a răspuns fata.

— Parcă sunt puşi să facă numai rău, a spus preşedintele cu năduf, privind când la mine, când la fată, care stătea pe scaunul din faţa mea, ţinându-şi geanta pe genunchi.

După o pauză a continuat preşedintele:

— Aici este treabă foarte serioasă şi ea trebuie făcută de specialişti care pot hotărî măsuri în cunoştinţă de cauză şi cu asumarea răspunderii. În condiţiile în care se vine aşa, ca într-o vizită, nu mai răspunde nimeni.

— Nu vă mai necăjiţi, tovarăşe preşedinte! a spus fata. Vă promit că mă voi strădui să aflu tot ce nu ştiu şi voi căuta să vă fiu de ajutor cât voi sta aici, a adăugat cu

hotărâre.

— Mă bucur că ai intenţii bune, dar aşa plăpândă cum eşti... eu ştiu!?

Preşedintele CAP se înşelase în privinţa fetei, temerea lui s-a dovedit nejustificată. După două săptămâni am întâlnit-o pe câmp, unde am avut o discuţie cu ea. Domnişoara noastră recunoştea, cu părere de rău, că preşedintele nu greşise când s-a referit la experienţa ei în probleme de agricultură. Datorită faptului că se născuse în oraş, până când a terminat facultatea de istorie-filozofie nu văzuse pe viu comute sau cabaline decât în filme şi la rubrica „viaţa satului” de la televizor. De unde era să ştie cum se hrănesc animalele şi, mai ales, ce măsuri trebuie întreprinse pentru creşterea şeptelului şi a producţiei de carne şi lapte. Dar fata s-a dovedit foarte ambiţioasă şi a învăţat multe din procedeele şi metodele folosite şi în zootehnie ca şi în problemele din cultura mare, încât pe câmp sau în grajdurile de la sectorul zootehnic nu o deosebeai de ceilalţi muncitori cu care lucra efectiv. Îşi luase sarcina în serios, iar mai târziu era în măsură să aprecieze obiectiv munca oamenilor, ceea ce i-a schimbat şi optica faţă de activitatea din mediul rural.

În comună începea forfota de cum se lumina de ziuă. Oamenii erau organizaţi pe brigăzi, puncte de lucru şi alte activităţi, încât lucrul începea aproape simultan pe toate tarlalele unde se recolta.

Mergeam într-o dimineaţă pe o uliţă care ducea în câmp, însoţit de inginerul şef al C.A.P. şi mecanicul care repara presele de balotat. În dreptul unei case am întâlnit doi bărbaţi care stăteau de vorbă şi am surprins un fragment din discuţia lor. Cel îmbrăcat ca la oraş i se adresa unui ţăran de vreo 50 de ani cu o faţă nerasă de mai multe zile şi cu îmbrăcămintea ponosită:

— Cum aşa, n-ai nici vacă, nici porci, nici oi, nimic?

— N-am nimic, se poate controla.

— Nu ai nici găini? Hai, bre, omule, ai putea face un contract pe 10 – 12 găini şi 100 – 200 de ouă, ce naiba!

— Nu am nimic, tovarăşe! Nu-mi vezi casa şi curtea? De unde să am?

— Mă văd obligat să-ţi atrag atenţia că vei pierde raţia de zahăr şi de ulei. S-a stabilit la Judeţ că o vor primi numai cei care fac dovada că au contract cu statul.

După un timp de chibzuinţă, ţăranul a răspuns:

— Pune-mă, atunci, cu 20 de ouă!

— Cum 20? Cel puţin 50!

— Bine, atunci scrie 50 de ouă! a consimţit el.

Au semnat contractul amândoi, ţăranul a primit un exemplar al acestuia, după care s-au despărţit.

Eram trist, sufletul îmi era îndurerat de vederea atâtor nenorociri ale oamenilor săraci. Ochii şi inima îmi cereau să fac ceva, parcă era un ecou care se întorcea dintr-un obstacol şi îmi cerea să acţionez. Dar ce şi, mai ales, cum să fac?

Eu şi însoţitorii mei ne-am continuat drumul spre câmp, însă peste câteva ore, eu m-am întors pentru a merge la cantină să mănânc. Când am ajuns în dreptul casei unde-l văzusem pe achizitor, l-am găsit pe ţăran rezemat de un stâlp de lemn care indica locul unde ar fi trebuit să fie o poartă, dar curtea nu avea gard la stradă. De la semnul de poartă pleca o potecă ce ducea spre uşa unei căsuţe scunde acoperită cu carton asfaltat; de la uşa casei, o altă cărare bătătorită ducea spre fundul grădinii, printre buruieni, spre un closet ai cărui pereţi erau nişte folii de plastic prinse pe nişte beţe.

— Bună ziua! Te superi dacă te întreb ceva?

— Nu, tovarăşe maior! a răspuns omul.

— Am asistat de dimineaţă, fără să vreau, la discuţia dumitale cu achizitorul. De ce ai făcut contractul dacă nu ai găini?

— Păi, dumneavoastră nu l-aţi auzit ce a spus? Că îmi taie raţia de zahăr şi de ulei. Asta mi-ar mai trebui acum, când am atâtea pe cap! Nevasta îmi este bolnavă de inimă şi nu s-a ridicat din pat de patru ani, nu poate să facă nicio treabă, copii nu avem şi trebuie să mă ocup eu de toate. Mai merg şi eu la praşilă şi la cules la C.A.P. că nici eu nu mai pot să fac mare lucru.

Vă rog să poftiţi în casă! Poate nu mă credeţi.

Am acceptat invitaţia lui şi am intrat în casă care avea numai două încăperi, cam de 2 x3 metri fiecare; în camera de dormit, în singurul pat aflat acolo, zăcea soţia lui, acoperită cu un aşternut. Am privit camera sărăcăcioasă şi mi-am zis în gând: „Mai sunt, încă, oameni care trăiesc în lipsuri şi o duc greu, din vina lor sau poate…”

Rezemată de perne, femeia mătura tavanul cu privirea împrăştiată din cauza bolii care o ţintuise la pat. În lunile de suferinţă trupul i se împuţinase şi era sleită de puteri. A întors capul spre noi, zăbovind îndelung cu uitătura ei tristă, cuprinsă brusc de o lumină stranie.

— În toamnă de unde ai să dai ouăle la contract? am reluat eu discuţia cu el când am ieşit în curte.

— Nu am de unde, dar scap cu raţia. La anul viitor văd eu ce mai fac.

Am plecat pe uliţă, gândindu-mă la modul în care se achiziţionau produsele agricole şi zootehnice de către unii funcţionari ai statului. „În toamnă sau la iarnă noi cei de prin oraşe, vom mânca cifrele adunate cu ajutorul calculatorului. Câţi porci, viţei, oi sau găini n-au rămas simple cifre pe hârtie şi ne mai mirăm că magazinele sunt

goale” meditam eu.

Am ajuns la cantina unde îmi cumpărasem bonuri pentru masa de prânz. La bucătărie şi în sala de mese serveau numai fete tinere, ochioase, cu mintea vioaie şi priviri aprinse, care se foiau după treburi, lăsând să li se vadă, intenţionat, picioarele şi sânii din halatele neglijent încheiate, mai ales atunci când îşi dădeau seama că sunt privite de bărbaţi. Unii bărbaţi mai îndrăzneţi le luau în braţe şi le strângeau, făcându-le să scoată câte un „nechezat” voit de bucurie.

De obicei eu eram servit imediat ce apăream la masă şi plecam grăbit în câmp, deşi aş fi preferat să mai stau la umbră şi să-mi odihnesc picioarele.

Când soarele ajungea sus, în puterea cerului, arşiţa verii nu ne ocolea pe niciunul dintre noi, aflaţi în câmp cu sau fără treabă. Batistele erau la mare cinste, dar numai în parte reuşeau să şteargă broboanele de sudoare de pe feţele înfierbântate.

„Bine ar mai fi acum întins pe nisip, la malul mării” mă gândeam eu când băgăm batista din nou în buzunar.

M-am aşezat la umbra unei remorci în care se găseau două butoaie cu apă de băut. La câţiva metri de cealaltă parte, pe drumul de pământ, inginera de la C.A.P. – o femeie destul de tânără – oprise şareta cu un cal şi stătea de vorbă cu tehniciană de la cultura mare. Amândouă erau gureşe şi nu se sfiau să discute, cu glas tare, de toate pentru toţi.

— Ia uită-te la mine! apunea inginera. Îmbrăcată în salopeta asta arăt ca orice ţărancă, dar dacă mă dezbrac, nu se poate să nu-l bag în draci pe oricare bărbat înzestrat cu toate mecanismele necesare în stare de funcţionare. À-propos, mergi la bal, la cantină, diseară? Hai să mergem împreună! Să te aştept? Hai, vino! mai îmbrăcăm şi noi

rochiţe că tot cu pantaloni şi catarame o să ne sufocăm de tot. Cu moda asta o să dăm de dracu'! Eu m-am opărit toată şi nu ştiu ce să mai fac.

— Vorbeşte mai încet că ne aud ăştia! a spus tehniciană, arătând spre un grup de bărbaţi care pregăteau planul de mutare a combinelor în alt lan de grâu.

— Lasă-i să audă, că şi ei vorbesc destule! Ieri ne povestea inginerul de la Straja, mie şi inginerei de la grădină, că la el în sat are o prietenă, învăţătoare, cu care se mai întâlneşte din când în când şi fac şi ei dragoste. Spunea că prietena lui avea înainte o piele fină ca de catifea, dar de când poartă blugi, i s-a tăbăcit pielea de „acolo", ca la „ceafa boului" care trage zi de zi la jug. O sfătuise să renunţe la blugi care au o textură jenantă şi produce răni, dar ea s-a împotrivit că pleacă la câmp cu elevii şi nu poate merge acolo cu fusta, ca să-i sufle vântul în... şi apoi, s-a obişnuit să umble în pantaloni tot timpul. Auzi expresie la el: „ca la ceafa boului" a repetat inginera, râzând cu zgomot.

— Ştii de unde vine moda asta cu blugi? întreabă tehniciană.

— De la americani, dragă. Sunt salopete din bumbac, ce altceva sunt blugii? Ei le pun catarame şi ţinte pentru a le întări mai bine încheieturile şi a le mări astfel rezistenţa la câte sforţări şi frecări sunt supuşi de către muncitorii care le poartă. Am auzit că sunt folosite cu precădere în fermele agricole. Denumirea lor corectă este „blue jeans" a explicat inginera în continuare.

— Cred că inginerul de la Straja avea dreptate referitor la blugi. M-au ros şi pe mine încât trebuie să mă ung cu cremă în fiecare seară când îi dezbrac, altfel risc să nu-i mai pot îmbrăca a doua zi, s-a plâns tehniciană. Acum

sunt îmbrăcată pe dedesubt cu nişte „napoleoni” cu picior ca să mă protejeze până mi se vindecă pielea. Deşi îmi este destul de cald, suport că nu am ce face.

— Asta este moda, dragă, iar noi trebuie să suferim dacă vrem să fim în pas cu ea. Astăzi fetele trebuie să fie moderne, a concluzionat inginera.

— Mie îmi povestea odată bunica despre ce trebuiau să facă fetele care urmau să se mărite. Sfatul bătrânilor le cerea să dovedească, practic, că ştiu să frământe pâinea, să coasă cămăşi cu modele, să împletească diferite obiecte de îmbrăcăminte din lână, să ţească în războiul de ţesut şi câte altele se mai cereau…

Discuţia lor a fost întreruptă de apariţia unui autoturism de culoare neagră care se apropia, iar inginera a pornit spre câmp cu calul şi şareta, pierzându-se în pulberea ridicată de maşina care o depăşea.

În comună, pe timpul zilei, orice restaurant sau bufet erau închise până la ora 17,00. Era dispoziţia primului secretar Stoian ca toată lumea să se afle pe câmp şi nu la cârciumă. Când se deschideau, spre seară, acestea erau asaltate de oameni în haine de lucru, veniţi direct din câmp şi nu plecau până la ora închiderii, în special în zilele în care se aducea bere.

*

În luna iunie mi-am luat salariul de la serviciul economic pe al cărui stat de plată eram trecut cu funcţia de specialist I (echivalent cu funcţia de locţiitor al şefului serviciului), dar nu am cerut nicio explicaţie la nimeni. Cu acest prilej, un bun coleg care asistase la o discuţie pe care a purtat-o Bidian cu un fost şef de-al meu de la Buzău, mi-a relatat următoarele:

„La Bidian în birou au fost adunaţi ofiţerii care compun comisia de cadre şi se punea problema să fii mutat

la serviciul circulaţie, motiv pentru care acesta a vorbit la telefon cu locţiitorul şefului miliţiei judeţene Buzău, care zice:

— Este un ofiţer foarte bine pregătit din punct de vedere profesional, cinstit, corect în orice face, omniprezent la muncă, un bun şef de colectiv, organizează bine munca, este un bun familist şi un coleg bun, foarte exigent indiferent despre cine e vorba, însă nu face abuzuri niciodată.

Are şi o parte mai puţin „domestică”: nu te poţi „lipi” de el.

— Vă rog să vă explicaţi! a cerut Bidian.

— Da. Ştiţi că avem şi noi tot felul de obligaţii, uneori ne cer să mai închidem ochii, chiar şi unii tovarăşi de la partid pentru câte o faptă mai uşoară. Dacă îl rogi pe el să restituie un permis de conducere pe care l-a ridicat legal – pentru că le ridică numai legal şi le acoperă cu probe „beton” – spune: „eu l-am ridicat legal şi nu mă pot dezice, dar dacă îl restituiţi dumneavoastră nu mă deranjează”. Şi ştiţi ce înseamnă acum să restitui un permis de conducere? Sau dacă îi spui să-l examineze pe un prieten, cunoscut sau „o obligaţie” pentru obţinerea permisului de conducere auto, îl programează la examen, se îngrijeşte să fie examinat corect ori îl examinează chiar el, iar când îl întrebi de rezultat răspunde: „la proba teoretică a obţinut 16 puncte, iar la conducere a mers sub orice critică. Ştiţi că eu nu-mi pot permite să dau drumul în circulaţie unui om care prezintă pericol public. În rest, noi nu am avut niciodată probleme cu el.

— Dar îi dai ordin şi trebuie să execute, a spus Bidian.

— Nu este cazul la el. Este un ofiţer disciplinat şi un bun executant al ordinelor, dar execută numai ordinele

care se sprijină pe lege.

— Vă mulţumesc! La revedere!

Când a pus receptorul în suportul său, Bidian a exclamat:

— Nu merge, fraţilor! O fi el bun la circulaţie, dar nu la Constanţa unde vin, toată vara, oameni importanţi de care el nu ţine seama când mai greşesc, fără a face vreo diferenţă între ei. Nu mă voi ruga eu de el să restituie permisele de conducere şi nici să dea drumul la examen unei persoane pentru care avem obligaţii, aşa cum este el exagerat de exigent. Cred că ar fi mai nimerit să îl mutăm la evidenţa populaţiei unde va sta în birou şi nu va mai avea cui să-i ia carnetul. A râs singur de cele spuse, satisfăcut că a găsit un răspuns corespunzător.

— Vă amintiţi ce a spus data trecută când i-aţi propus funcţia? a întrebat colonelul Lăzărescu, locţiitorul său.

— Ce a spus?

— Că preferă să plece în rezervă, dar nu merge la evidenţă.

— Dacă va vedea că nu are încotro, îşi va lua funcţia în primire, ai să vezi: Unde are să se ducă?

— Are facultate, postuniversitare, găseşte el ceva că îi merge mintea, a mai spus Lăzărescu.

— Dumneata ai sarcina să-l lămureşti să-şi ia funcţia în primire. Este formaţiunea de care răspunzi. Deci, sunteţi de acord să-l dăm la evidenţa populaţiei?!” Asta a fost.

…Pe data de 21 iulie s-a încheiat campania agricolă şi, ne mai vând obiect al muncii pe raza comunei Cumpăna, am fost nevoit să mă întorc la Miliţia Judeţului. Cum era firesc, m-am prezentat la serviciul economic, al cărui şef era căpitanul Roman, sperietoarea comercianţilor din judeţ.

Fiind zi de salariu, m-am căutat pe statul de plată şi nu m-am găsit, iar Roman mi-a spus că nu ştie nimic.

Neştiind ce să fac, m-am prezentat la colonelul Lăzărescu. Acesta era un om blând şi mai înţelept decât ceilalţi, care aveau nişte idei fixe în ceea ce mă privea pe mine.

M-a primit cu acea amabilitate oficială care nu obligă la nimic, dar care îţi atrage atenţia să nu depăşeşti limitele stricte ale serviciului.

În biroul său era fum, fereastra deschisă şi perdeaua dată la o parte; fumul ţigării se ridica rotocoale albăstrui spre afară. Lăzărescu pufăia, închizând, din când în când ochii, ca un BUDA pierdut în contemplaţie şi pe care întâmplările lumeşti nu reuşesc să-l tulbure.

Era calm şi înţelept. L-am salutat, mi-a făcut semn să mă aşez pe scaun, apoi m-am apucat să-i prezint focul meu ştiind că cunoaşte aspectele problemei:

— Tovarăşe colonel, eu m-am născut curat şi am detestat murdăria oriunde am văzut-o, fie trupească, pe stradă şi, mai ales, cea sufletească. Îmi este silă de dezordine, minciună şi putreziciune. Cinstea înnăscută nu se poate împăca cu josnicia. Dacă ar sta în puterea mea, i-aş mătura pe toţi aceşti incompetenţi şi delatori. De pungaşi nu trebuie să-ţi fie milă. Păcat că ei deţin pârghiile puterii.

Aveam nevoie de o mare doză de stoicism pentru a putea suporta nepăsători loviturile date de şefii mei („nu te dau la circulaţie, nu te las nici în oraşul Constanţa, te duci la canal” a zis colonelul Burlacu).

N-am fost niciodată un om influenţabil, dar mă simt umilit, jignit, aproape înfrânt şi împins în acel abis al disperării, fără vreo posibilitate de ieşire.

Cu toate acestea, conştiinţa mi-a dictat să fac tot

ceea ce depinde de mine pentru a face să meargă treaba, iar când voi putea, să-i pedepsesc pe cei vinovaţi de relele pe care mi le-au pricinuit şi care m-au copleşit.

N-am mai avut niciodată acest prilej şi m-am resemnat. Cine putea câştiga lupta cu acei oameni răi, într-un ocean de vrăjmăşie? Ce mai rămăsese din toate idealurile mele? Trebuia să-mi accept destinul cu resemnare, fără să mă lamentez.

Aveam senzaţia că mă urau pentru că niciunul nu se străduia să mă cunoască, mulţumindu-se cu unele informaţii eronate pe care le furnizau cu dărnicie nişte „binevoitori”.

După ce m-a privit cu o figură care arăta că îi este milă de mine, deci mă compătimea efectiv, Lăzărescu mi-a spus:

— Ai fost mutat la evidenţa populaţiei şi trebuie să te prezinţi acolo să-ţi iei în primire funcţia.

— Şi dacă nu merg? am întrebat eu.

— S-a hotărât deja şi nu se mai poate face nimic. Ar urma să te punem la „dispoziţie” pe o perioadă de două luni, apoi cine ştie... La circulaţie nu ai nicio şansă, deoarece nu vrea şeful miliţiei şi nici Voinea nu este de acord. Zice că i-ar fi spus lui şeful circulaţiei de la Buzău că eşti periculos şi urmăreşti săi iei locul.

— Nici aici nu mă lasă Andraş să trăiesc, am spus eu cu voce stinsă, ca pentru mine. Cât de „mici” sunt unii!!!

— Nici Motoi nu a fost de acord cu circulaţia, zice că şi lui i-au spus cei de la Buzău că ai fost „sperietoare” pe linie de circulaţie şi nu prea asculţi de şefi, fiind greu de strunit.

— De această dată mă ajută şi „Dumitraşcu”, fostul meu coleg de şcoală de ofiţeri, care este acum locţiitor politic acolo. Eu nu neg că am fost exigent pe linie de

circulaţie, dar nu am făcut nimic ilegal şi am făcut ordine în circulaţie, nu înţeleg de ce „mi se impută munca”?

— Te sfătuiesc să mergi la miliţia municipiului şi să-ţi iei în primire noua funcţie, că formaţiunea nu are şef de câteva luni!

— Nu merg eu înapoi la Alexandru, să-şi bată joc de mine, tocmai el care nu ştie pe ce pământ trăieşte! Vreţi să ne certăm şi să ne batem? El zice despre mine că sunt o fire arţăgoasă, dar nu are argumente niciodată.

— Crede-mă pe mine că ai un înveliş de diamant sau chiar asemenea oţelului inoxidabil. Rămâi aşa, că nu are nimeni ce să-ţi facă atâta vreme cât munceşti şi te porţi corect.

— Alexandru este ca un cămătar zgârcit şi afurisit, ca o capcană de şobolani. De cum a auzit că mă voi întoarce iar la el, mă aşteaptă ca unul care stă la pândă, fiind pus pe jecmăneală. El este mai bun de grădinar, decât de şef de miliţie, nu ştiu de ce nu-l luaţi în serviciul administrativ? Acolo, cel puţin, ar putea fi în meserie şi i s-ar putea aplica principiul „omul potrivit la locul potrivit”.

Alexandru era lipsit de personalitate, nu era în stare să ia singur vreo hotărâre, se făcea plăcut şefilor şi se simţea bine când era înconjurat de nevolnici ca şi el. Plămădit din contraste, îşi ascundea avariţia şi ambiţia sub o prefăcută modestie.

— Du-te, te rog, acolo şi dovedeşte că eşti mai bun decât el! Pe linie profesională eu răspund de formaţiunea ta şi nu va putea face nimeni nimic fără aprobarea mea.

— M-am săturat de atâta ostilitate, duşmănie şi răutate. Cel puţin dacă mi-ar spune ce urmăresc, dar nu spun nimic şi atacă din umbră, turnând mereu minciuni celor dispuşi să le asculte. Şi, din păcate, se găsesc ascultători.

— Unii sunt invidioşi pe tine, iar alţii au ordin să te „pună la punct”. Tu să-ţi vezi de treabă. În privinţa lipsurilor pe care ţi le pun ei în sarcină, te sfătuiesc să te autoanalizezi şi să descoperi singur dacă le ai. Eu te ştiu cinstit şi perspicace, încât nu ţi-ar fi greu să le găseşti şi în caz că sunt dăunătoare, să le lichidezi.

— Cred că aş face mai bine să plec în rezervă. Poate voi găsi o instituţie sau o întreprindere unde să pot munci mai puţin, dar să-mi fie apreciată munca.

— Părerea mea este să nu dai cu piciorul la anii serviţi cu atâta trudă în Ministerul de Interne şi să pleci tocmai acum. Cel puţin în această problemă să fim de acord. Mergi acolo, aşa cum s-a hotărât şi va fi bine. Câţi ani de vechime ai acumulat până în prezent?

— Douăzeci şi opt, am răspuns eu. Ca militar.

— Şi nu mai poţi aştepta cel puţin cinci? Mai gândeşte-te!

M-am ridicat de pe fotoliu şi am salutat, părăsind încăperea cu paşi şovăitori, îndreptându-mă spre ieşirea din clădire. Salariul meu era la Miliţia municipiului, iar familia mea îl aştepta, astfel că m-am prezentat la formaţiunea de evidenţă a populaţiei, unde am mai lucrat şapte ani.

Cap. IV Vreţi – nu vreţi, sunteţi socrii mari

La municipiu am refuzat să mă prezint la Alexandru şi am mers direct la biroul destinat şefului evidenţei populaţiei, unde l-am găsit pe plutonierul adjunct Petrache, care se străduia să dirijeze colectivul respectiv pentru realizarea sarcinilor ce le aveau de îndeplinit.

Rămas singur în birou o vreme, am privit pe fereastră spre curtea interioară, unde o pisică cu trei pisoi mici îşi trăiau viaţa. Ei se jucau, iar mama lor se străduia să-i hrănească şi să-i adăpostească sub o tufă de verdeaţă.

„Viaţa îşi urmează cursul, indiferent de suferinţele sau insuccesele oamenilor”, mi-am zis.

Când s-a întors Petrache în birou, i-am cerut mapa cu ordinele de linie, legile specifice activităţii formaţiunii şi un tabel cu toate cadrele ce o încadrau.

— Ce probleme deosebite ridică în prezent formaţiunea?

— Sunt foarte multe, dar am considerat-o prioritară pe cea care priveşte punerea în legalitate cu buletine de identitate a copiilor care împlinesc 14 ani în anul în curs. Există şi alte multe persoane adulte ale căror buletine au expirat, nu mai locuiesc la vechile adrese şi se consumă mult timp şi alergătură pentru identificarea lor.

— Sarcini noi, probleme multe… am spus eu oftând.

— Da, aşa este, sunt multe şi toate se cer rezolvate într-un timp foarte scurt. Ne asaltează zilnic cetăţenii care solicită schimbarea domiciliului în Constanţa, precum şi mii de persoane care cer vize de reşedinţă la diferite adrese, ca să nu mai amintesc de alte sute sau poate mii, care locuiesc clandestin, fără forme legale.

— Lăsaţi mapele aici şi mergeţi la treabă! i-am spus.

— Trebuie să merg să semnez actele întocmite care urmează să fie înmânate cetăţenilor la ora 13, 30. Poate în zilele următoare o veţi face dumneavoastră?

— Bine, mergeţi şi vă voi chema mai târziu!

Până seara şi în ziua următoare, am studiat toate documentele pentru a mă informa cu problematica la zi a formaţiunii şi să pot organiza munca. În ziua următoare, ţinând cont de pauza în care nu era program de lucru cu publicul, am adunat toţi lucrătorii într-o încăpere şi le-am adus la cunoştinţă, în mod oficial, că sunt şeful lor. Pe majoritatea îi cunoşteam; multe erau femei, deci aveam din nou în subordine femeile cu problemele lor, cu

sensibilitatea lor. Nu le-am vorbit mult. Le-am expus în câteva cuvinte pretenţiile mele în legătură cu munca şi disciplina, astfel: „De astăzi vom fi obligaţi să muncim împreună. Pentru unii care nu mă cunosc prea bine, ca să-i scutesc să facă „săpături” ca să afle amănunte, vă voi spune că am 43 de ani, sunt căsătorit şi am patru copii. La început aici am lucrat, la fosta D.M.R. Dobrogea, iar din februarie 1968 am fost în „exil” la Tulcea şi Buzău. Perioada cât am fost aici şeful P.O. poate o cunoaşteţi, dar nu pe mine personal. Acum, fără voia mea, am fost trimis şeful dumneavoastră. Vă anunţ că nu suport lenea, minciuna şi codoşlâcul, pentru care fac apel la dumneavoastră să vă comportaţi şi să munciţi bine. Numai astfel ne vom înţelege şi vom avea rezultate bune. Eu am încredere că vom izbândi împreună. Dumneavoastră dacă aveţi ceva de întrebat? Nimeni? Atunci, la treabă şi să ţineţi cont de cele ce v-am spus, ca să nu avem motive de supărare!”

Preocupat de noile probleme ale formaţiunii pe care tocmai o luasem în primire, am uitat de necazurile mele şi aproape că nici n-am simţit când am ajuns în mijlocul lunii octombrie, când urma să plec în concediu de odihnă. În privinţa subordonaţilor eram liniştit. Reuşisem să ne apropiem unii de alţii şi să-şi unească eforturile pentru rezolvarea la timp şi de calitate a sarcinilor de serviciu.

Cadrele de miliţie nu primeau concediul de odihnă în sezonul estival (iunie-august), iar după această perioadă soţia era la serviciu, iar copiii la şcoală fiind, plecam singur în concediu. Mă gândeam să plec la Sibiu, la fiul meu, Petruş.

Afară ploua, iar eu am stat în casă în primele zile, aşteptând un timp mai frumos care, spre bucuria mea, a venit; un soare blând a început să încălzească aerul şi pământul.

A doua zi de dimineaţă am urcat în autoturism şi am pornit spre Bucureşti. Circulaţia nu era prea aglomerată, aşa că am ajuns în jurul orelor zece în faţa magazinului Bucur-Obor de unde am cumpărat câteva piese de schimb pentru maşină, după care am traversat capitala, intrând pe autostrada Bucureşti – piteşti; pe autostradă nu circulasem decât o singură dată prin 1975, dar în calitate de pasager.

Imensitatea panglicii de asfalt mă îmbia la o viteză sporită şi am călcat acceleraţia, ajungând la 155 km/h, viteză la care aveam senzaţia decolării cu avionul după ce mai înainte mi se păruse că navigam pe suprafaţa unei ape line, fără valuri, datorită şoselei netede, lipsită de denivelări, şi de obstacole. În dreptul unei plantaţii de pomi am oprit pentru a-mi dezmorţi mâinile şi picioarele şi să fumez o ţigară la umbra copacilor ale căror frunze începuseră să capete culoarea arămie.

„Ce bine este în libertate, fără grijile zilnice şi înconjurat de natură” mi-am zis în gând.

La Piteşti am parcat în faţa hotelului „Muntenia” şi am vizitat oraşul. M-a uimit saltul pe care-l făcuse acest oraş provincial în câţiva ani.

Am continuat drumul spre Rm. Vâlcea, trecând prin staţiunea Călimăneşti-Căciulata spre Sibiu. Nu mă grăbeam deoarece voiam să ajung seara, iar la şcoală la fiul meu să merg a doua zi.

Pe valea Oltului am dat peste privelişti minunate: munţii acoperiţi de păduri multicolore, cu pajişti şi poieniţe din loc în loc. Jos, apa Oltului curgea învolburată, împresurând munţii ca o veritabilă centură de siguranţă, pe lângă viaductele şi tunelurile prin care trenul se pierdea în inima munţilor, reapărând după alte minute, pentru a străluci din nou în razie soarelui.

„Câtă frumuseţe!” am exclamat, fără a întoarce

privirea de la pădurea verde-arămie care acoperea ca o maramă crestele semeţe ale munţilor.

Am oprit de câteva ori la câte un loc de parcare pentru a privi peisajul de care nu mă mai săturam, apoi, spre seară, am intrat în Sibiu, parcând lângă părculeţul din faţa restaurantului „împăratul Romanilor”, unde m-am şi cazat.

După ce mi-am dus bagajele în cameră, am coborât în restaurant să mănânc ceva, după care am ieşit la un chioşc de unde am cumpărat ziarul local „Tribuna Sibiului” cu care am urcat înapoi, în cameră, dornic să aflu cât mai multe despre viaţa sibienilor. Priveam pe fereastră oraşul. Sibiul arăta superb în luna de toamnă poleit de soarele care apunea peste clădirile masive, lăsând în urmă un cer emailat, încă azuriu, abia umbrit de o boare violetă. Mai târziu a răsărit şi luna ca dintr-o nebuloasă, incertă şi nedecisă, desenându-şi conturul în linii clare şi fine, strălucind ca o lumină ţâşnită dintr-un far. Am făcut un duş, apoi m-am aşezat pe pat, citind ziarul pe toate părţile.

Am adormit târziu, dar m-am trezit refăcut şi cu poftă de plimbare. Dimineaţa a debutat cu o vreme frumoasă. În copaci păsările sporovăiau, iar pe stradă îşi făcuseră apariţia primii pietoni şi autovehicule grăbite. Zgomotele pregătirilor obişnuite se auzeau şi în holurile hotelului. Privind pe fereastră, am văzut că soarele începuse să urce pe cer, lăsând loc unei atmosfere de culoare albastră-aurie, indecent de veselă. M-am îmbrăcat şi am ieşit în oraş cu gândul să ajung la şcoala de ofiţeri situată pe bd. Gh. Gheorghiu-Dej (în prezent bd. G-ral Milea).

Am discutat cu comandantul şcolii, care m-a pus în temă cu situaţia fiului meu, iar la urmă mi-a spus că îl va învoi în oraş între orele 14 – 20,00. La punctul de control am discutat şi cu Petruş care, fiind anunţat de venirea mea, venise în fugă. Când i-am spus că va fi învoit, s-a

bucurat.

— Vin eu la şcoală să te iau la ora 14,00, i-am spus.

— Mă îmbrac în ţinută de oraş şi te aştept!

La înapoiere, am trecut pe la Miliţia Judeţului Sibiu unde am discutat cu maiorul Aurel Brânduşă, fostul meu coleg de grupă din şcoala de Ofiţeri, care era şeful serviciului de circulaţie la Sibiu. Ne-am amintit din perioada şcolii, am vorbit despre greutăţile din muncă, despre familiile noastre. Mie îmi convenea să-l ţin de vorbă deoarece mă aflam în concediu de odihnă, dar el era la muncă şi nu era acelaşi lucru. Nu am abuzat prea mult de timpul lui şi ne-am luat rămas bun, plecând să vizitez piaţa veche a oraşului, apoi mi-am petrecut vremea cu un bun prieten, comerciant de profesie, care s-a ataşat de mine când a auzit că sunt din Constanţa unde spunea că are nişte rude pe care le vizitează vara când merge la mare. Se numea Maxim Comănici.

La ora 14,00 mă aflam la poarta de intrare a şcolii lui Petruş, care mă aştepta. Am pornit amândoi spre centrul oraşului, dar pentru că el cunoştea bine oraşul nu era dispus să ne plimbăm pe stradă.

— Ai mâncat la prânz? l-am întrebat.

— Nu., aşa se serveşte la noi după ora 14,00 iar eu te aştept de un sfert de oră.

— Mergem la restaurant să mâncăm ceva.

Am intrat în restaurantul de la parterul hotelului „împăratul Romanilor” pe care eu îl apreciam pentru curăţenia şi serviciul corespunzătoare ce le oferea.

— Să ne aşezăm mai departe de orchestră ca să putem discuta! a propus Petruş.

Ospătarul din sectorul unde ne aşezasem ne-a observat şi s-a apropiat de masa noastră, punând pe masă lista meniurilor zilei, după care ne-a recomandat o friptură

de porc şi un vin de regiune, cu care am fost de acord.

Lungind discuţiile, am prelungit intenţionat servitul hranei până la ora 18,00 pentru a rămâne cât mai multă vreme împreună.

Când am ieşit din local, am pornit să ne plimbăm pe strada pietonală din centrul oraşului, apoi ne-am îndreptat spre muzeul „Brukental” în ideea de a-l vizita. În faţa clădirii muzeului ne-a întâmpinat o placă pe care scria „Se află în renovare”, ceea ce ne-a determinat să ne mulţumim cu o plimbare prin faţa vitrinelor magazinelor apoi să facem drumul pe jos până la unitate, unde ne-am despărţit.

*

A doua zi de dimineaţă l-am vizitat pe Maxim, care mia propus să facem o plimbare într-o localitate din judeţ, apoi în pădurea de pe munţii Cibinului. Am acceptat şi trei zile am colindat pe coclauri, în mijlocul naturii.

La plecarea mea spre Constanţa ne-am propus să ţinem legătura şi să ne mai întâlnim, ceea ce am făcut.

Am pornit la drum pe la orele 12,00, cu o viteză moderată pentru a-mi putea desfăta privirea cu peisajele vii oferite de natură pe tot parcursul. Când am ajuns la Piteşti, am intrat la o benzinărie unde era foarte aglomerată staţia, încât am stat peste două ore până când am reuşit să fac plinul rezervorului. Am traversat oraşul şi am intrat din nou pe autostradă, cu direcţia spre Bucureşti. Traficul era mediu şi nu punea probleme, încât am ajuns repede la popasul de la km. 36 unde am oprit pentru a cumpăra apă minerală. Obişnuiam să am la mine permanent apă minerală pentru a evita deshidratarea, care duce la scăderea reflexelor în conducerea autovehiculului. Când am oprit am simţit în aer un miros de carne şi mici fripţi, iar după ce am ocolit clădirea, am descoperit un grătar în funcţiune de pe care o tânără aduna micii fripţi

şi-i aranja pe un platou mare, în rânduri suprapuse, continuând să sfârâie. Am mâncat câţiva, dar apă nu am găsit şi mi-am continuat drumul spre Bucureşti.

Pe la orele 14,00 mă strecuram printre alte vehicule pe B-dul Republicii, apoi pe şoseaua Colentina pentru a ieşi în drumul care să mă ducă la Constanţa. Deplasarea prin Bucureşti m-a făcut să transpir abundent, deoarece mulţi şoferi, în special bucureşteni nu respectă regulile de circulaţie, conducând agresiv şi adesea comit accidente, iar trecerea pe benzi se face haotic, blocând circulaţia celor care se încadrează din vreme pentru o direcţie sau alta. Le dădeam dreptate acelor şoferi care, când ajung la marginea capitalei, lasă autovehiculele pe diferite străzi şi pătrund în centru cu mijloacele transportului în comun. Dacă eşti atent şi conduci preventiv, reuşeşti să circuli prin Bucureşti şi să te întorci acasă cu maşina „neşifonată”.

Datorită aglomeraţiei, am uitat să iau apă din Bucureşti şi am oprit din nou la popasul „Sineşti” aflat pe şoseaua spre Constanţa. Am găsit apă minerală de la gheaţă şi am luat două sticle, dar când am ajuns la maşină, o roată era dezumflată şi stătea pe jantă; am înlocuit-o cu rata de rezervă, dar nu am verificat cauza care a dus la „pană” urmând să găsesc un centru de vulcanizare pe traseu. Din nou am uitat să caut vulcanizarea când am trecut de Hârşova, la câţiva zeci de kilometri, altă pană, care m-a făcut să opresc pe marginea şoselei şi să le fac pe amândouă cu ajutorul aparatului de vulcanizat şi peticelor calde şi să pompez de câte 330 de ori în fiecare cu pompa manuală. Neglijenţa se plăteşte.

Spre seară, când soarele înroşea cu razele lui cerul înspre asfinţit, intram şi eu în Constanţa prin partea de Nord a oraşului.

*

În anul următor a fost altfel: Petruş sunase seara la telefon şi a vorbit cu mamă-sa, după care a cerut să vorbească cu mine:

— Tată, te rog să vii la înălţarea mea în grad, care are loc pe 19 august la ora 8,00! Ia-o şi pe mama de această dată pentru că este ceva mai serios, vă spun eu când veniţi aici.

— Cum au mers examenele? l-am întrebat eu.

— Bine. Am media peste 9 (nouă) şi dreptul de opţiune. Am solicitat Constanţa în raport, aşa cum mi-ai spus.

Cred că voi fi repartizat acolo, la Divizia de mecanizate.

— Felicitări! Să ştii că mi-ai făcut o bucurie mare.

— Deci, veniţi?! Eu vă aştept oricum.

Am aşezat receptorul în furcă şi m-am gândit: „Oare de ce vrea el să meargă şi mamă-sa acolo? Poate vrea să se laude faţă de colegi că are părinţi tineri şi că au venit să-l ia acasă cu maşina. Sau vrea să-i ofere mamei ceremonia unei „înălţări în grad”, moment unic în viaţa tinerilor ofiţeri? Să fi făcut vreo combinaţie cu o fată? îmi spunea când am fost eu la el. Mai bine să aşteptăm până ajungem la el”.

Am trecut în dormitor, Soţia nu se culcase încă.

— Ce zicea Petruş? m-a întrebat ea.

— Ne invită pe amândoi la Sibiu pe 19 august când are loc înălţarea în grad a promoţiei sale de ofiţeri.

— Mergem! a spus ea bucuroasă. Îl luăm pe el şi trecem împreună pe la Călăraşi să-i vedem pe ai mei. Cred că Luminiţa şi Mihai ne aşteaptă să-i aducem acasă, că au mai mult de o lună de când se află la bunici. Îmi iau concediul de odihnă, iei şi tu câteva zile şi mergem.

Aşa am făcut, iar în zorii zilei de 18 august ieşeam

din Constanţa pe şoseaua ce duce spre Ovidiu. Am mers fără oprire până la Buzău. Alesesem acest traseu pentru a mai vedea locurile şi să trec pe la colegii mei de la Miliţia Buzău, unde nu am zăbovit prea mult. De acolo am mers pe Valea Buzăului până când am ajuns la limita cu judeţul Covasna, iar după ce am trecut de oraşul întorsura Buzăului, am oprit la un loc de parcare unde era oprit un camion plin cu pepeni.

— Hai să oprim şi să cumpărăm nişte pepeni, să-i facem o bucurie lui Petruş! a spus soţia.

— Ai dreptate, nu strică să luăm câţiva să mâncăm şi noi.

— Când ajungem la Sibiu?

— Dacă nu avem incidente, pe la ora 15,00 intrăm în Sibiu, am spus eu, adunând în gând kilometri.

— Hai să ne oprim undeva! Iată ce privelişti frumoase sunt în jurul nostru! Numai pajişti, poieni, păduri şi dealuri. Frumoasă ţară avem, numai bani şi timp să ai ca s-o poţi cutreiera.

Ne-am oprit la marginea şoselei, într-un loc de parcare, sub nişte stejari umbroşi. Am întins o pătură pe iarbă şi ne-am aşezat să mâncăm, apoi ne-am odihnit preţ de un ceas. Pe la ora 13,00 am plecat din nou la drum, mergând fără întrerupere până la Sibiu, astfel că la ora 16,00 eram în faţa şcolii de ofiţeri.

— Ar fi bine să-l anunţăm pe Petruş că am venit, am spus eu. Acesta a fost şi motivul pentru care am oprit aici, i-am explicat soţiei.

— Foarte bine ai făcut, să ştie că suntem în Sibiu.

La punctul de control ieşeau pe poartă ofiţeri tineri în uniformă. Am oprit doi locotenenţi cu însemne de transmisiuni pe care i-am presupus colegi cu fiul meu şi i-am întrebat dacă îl cunosc.

— Da, este colegul nostru de clasă, dar nu se află în şcoală.

— Ştiţi când revine în şcoală? Probabil e învoit?

— Mâine dimineaţă.

— Dar unde poate fi? am insistat eu.

— Acasă la el.

— De acasă venim noi şi nu este. Suntem părinţii lui şi venim de la Constanţa, am adăugat eu.

— El s-a căsătorit cu o fată din Sibiu şi stă la ea.

— Iar voi, probabil, îi cunoaşteţi adresa.

— Da. Dacă ne luaţi cu maşina în oraş, vă arătăm unde locuieşte.

— Urcaţi! i-am îndemnat eu, deschizându-le portierele.

Familia Danei, viitoarea soţie a lui Petruş, locuia într-un bloc în apropierea muzeului Brukental. Am aşteptat în parcare, cei doi ofiţeri au mers şi l-au anunţat de sosirea noastră pe Petruş, iar după câteva minute, acesta a apărut pe alee, însoţit de Dana. Le-am deschis portierele şi i-am invitat în maşină. Mamă-sa plângea tare de când plecaseră ofiţerii să-l anunţe, iar acum suspina şi nu se putea abţine. După ce s-au aşezat pe canapea, Petruş a încercat să-şi explice noul statut social:

— Tată, noi am hotărât să…

— Am auzit deja ce aţi hotărât voi, l-am întrerupt eu supărat.

A tăcut. I-am privit pe amândoi. El era slab după efortul examenelor prin care trecuse, iar Dana era şi ea slabă şi însărcinată, după rotunjimea abdomenului care o trăda a fi cel puţin în a treia lună, prin rochiţa subţire de vară.

— De ce, mamă, nu ai avut răbdare să mai aştepţi câţiva ani, să te distrezi şi tu, că toată tinereţea ţi-ai

petrecut-o prin şcoli? l-a întrebat soţia. Nu puteai să ne întrebi şi pe noi, doar eram părinţii tăi? Tu o iubeşti pe fata aceasta? Văd că mai este şi însărcinată.

Nu a răspuns, rămânând cu privirea în podeaua maşinii.

— Tu îl iubeşti pe el, dragă? Sau l-ai văzut că este ofiţer şi cauţi să te măriţi?

Văzând că nu primeşte răspuns de la niciunul dintre ei, Elisabeta a izbucnit din nou în hohote de plâns şi le-a strigat: „Să vă ia dracu' pe amândoi!"

— Ne-am lămurit, acum puteţi pleca! le-am spus eu.

Au ieşit amândoi din maşină, iar Petruş a venit lângă portiera din dreptul meu unde geamul era coborât şi m-a întrebat, sfios:

Veniţi mâine, la ora 8,00, la înălţarea mea în grad?

— Poate venim. Să vedem ce vom face până mâine.

Am aşteptat să plece ei, iar când deja s-au pierdut printre blocuri, am pornit motorul şi am intrat într-o parcare din zona centrală. Am încercat la mai multe hoteluri să găsim locuri, dar toate erau aglomerate. Până seara am reuşit să găsim o cameră la hotelul Central, unde am făcut un duş şi ne-am odihnit. Elisabeta nu a vrut să ieşim în oraş, preferând să mâncăm din proviziile pe care le aveam la noi, luate de acasă.

— Presimţeam eu ceva, a spus Elisabeta printre suspine, îi tot dădea telefoane când era în vacanţă, apoi i-a şi scris şi-l tot întreba când se întoarce, dar am crezut că sunt numai prieteni, ca acum s-o văd şi însărcinată. Asta mai lipsea. Ce facem acum?

— După cum se vede treaba, nu prea mai avem ce face. Ne-au pus în faţa unui fapt împlinit pe care trebuie să-l acceptăm, vrem – nu vrem, suntem SOCRII MARI.

— Mâine mergem la el la şcoală?

— Trebuie să mergem. Este fiul nostru. Acum tot suntem aici, să-i facem bucuria de a fi alături de el, că necazuri tot o să aibă în viaţă.

La ora 8,00 dimineaţa ne aflam în incinta şcolii de ofiţeri. Toţi ofiţerii erau încolonaţi pe subunităţi şi aşteptau semnalul începerii ceremoniei. I-am făcut semn lui Petruş din locul unde ne aflam. Ne-a observat şi el şi a râs mulţumit. După ceremonie a urmat o mică pauză, în care Petruş a venit în fugă până la noi să ne anunţe că la orele 13,00 va avea loc cununia civilă a lor la primăria locală şi ne roagă să participăm.

I-am promis că vom fi acolo. Fanfara militară a dat semnalul, după care a cântat un marş şi toate subunităţile au defilat prin faţa comandanţilor aflaţi pe o tribună improvizată.

— Ce facem? Mergem la primărie? a întrebat Elisabeta.

— Mergem. Nu are pe nimeni aici şi nu-l putem părăsi, indiferent de ce a făcut. Faptul este consumat.

Până să le vină lor rândul să semneze în registrul de stare civilă, am mai stat de vorbă.

— Voi nu aveţi verighete? i-am întrebat.

— Nu avem. De unde să le luăm? a spus Petruş.

— Scoate verigheta ta! i-am spus Elisabetei.

Am scos-o şi pe a mea şi le-am pus mirilor în degete.

Între timp am făcut cunoştinţă şi cu rudele viitoarei noastre nurori, care ne-au invitat acasă la ele.

— Hai la noi, tată! Este vorba de o masă modestă, în familie, nu am avut alte posibilităţi. Îţi voi povesti toate astea altă dată…

— Te-ai grăbit şi acum trebuie să te mulţumeşti cu ce ai. Nu ai procedat bine, dar acum este târziu să mai putem repara ceva.

— Veniţi la noi şi plecaţi după masă sau mâine!

— Nu putem sta. Plecăm imediat pentru că eu trebuie să fiu la serviciu mâine.

— Noi am crezut tot timpul că vei merge acasă cu noi, cu maşina, a spus mamă-sa, dar tu ne-ai făcut o „bucurie”! Ne-am gândit că poate ai valiza grea…

— Venim şi noi la 1 septembrie, a răspuns el.

Ne-am luat rămas bun de la ei şi am plecat spre Braşov, după ce am luat benzină de la o staţie aflată în drum spre ieşirea din oraş. Pe tot drumul şi la toate popasurile întâlneam autoturisme din diferite judeţe, în care erau ofiţeri tineri. Când îi vedea Elisabeta începea să plângă şi să se tânguie.

— De ce ne-o fi făcut el acest necaz?

— Nu este niciun necaz. S-a căsătorit şi atât. Este major şi se va descurca. Desigur, va fi greu, dar aşa am început toţi. Este viaţa lui, bună sau rea.

Seara, în jurul orelor 20,00 intram pe poartă la socrii mei, în Călăraşi. Acolo au început alte povestiri, tânguieli, lacrimi. Luminiţa şi Mihai fuseseră tunşi scurt de bunica deoarece se jucaseră de-a v-aţi-ascunselea cu alţi copii prin curte şi se ascunseseră prin coteţul găinilor de unde luaseră purici şi păduchi de găină. Îi îmbăiase şi le unsese părul cu gaz lampant pentru a-i dezinsecta.

Am plecat acasă după câteva zile, luându-i şi pe ei pentru a avea vreme să-i pregătim pentru noul an şcolar.

*

Era în toamna anului 1982. Visam cu ochii deschişi, aşteptându-mi copiii să se întoarcă de la şcoală, iar afară continua să plouă. Elisabeta era la serviciu după-amiază.

Seara am avut cu ei mai multe discuţii şi mi s-au plâns că urmează să-i ducă la câmp pentru a strânge recoltele de porumb şi de legume, iar toată vara nu i-am

dus nicăieri în afară de malul mării.

Aveau dreptate, dar eu lucram şi trăiam după ordine militare şi nu după dorinţele mele şi ale familiei mele.

Când vremea s-a mai îmbunătăţit, am mers la părinţii mei cu care am petrecut o săptămână, apoi m-am întors acasă, hibernând până la sfârşitul perioadei de concediu, în compania câtorva cărţi pe care le-am citit, una amintindu-mi că anii trec fără să simţim şi lasă în urma lor regrete. Se numea „Fug anii tineri” şi mi-a prilejuit momente de retrospecţie a vieţii mele, din care trei sferturi fusese chinuită.

Cap. V Răutatea îndepărtează instalarea liniştii 1 – Autoturismul cu cântec în luna octombrie 1979 vândusem „Volga” unui frate al meu, care tot insistase să i-o dau lui. Mai luasem de la CAR-ul Inspectoratului un împrumut de 25.000 de lei şi depusesem la CEC suma de 70.000 lei, preţul stabilit pentru un autoturism „Dacia 1300” nou. Datorită numărului mare de cereri fusesem planificat să ridic autoturismul în 1985.

Am încercat o „intervenţie” la IDMS, apoi la Ana Mureşan, care era ministrul în domeniu, dar fără rezultat şi m-am resemnat.

În cadrul formaţiunii aveam o subalternă Secuiu despre care aveam unele informaţii că furnizează rapoarte despre noi şefilor, dar nu am dat importanţă deoarece ştiam că totul mergea bine, oamenii lucrau corect, iar eu personal nu aveam de ce să mă tem într-una din zile a venit la ea soţul său care lucra la judecătorie ca executor judecătoresc şi, întâlnindu-mă pe hol, m-a întrebat dacă-i pot acorda câteva minute.

— Poftiţi la mine în birou! Ce s-a întâmplat?

— Am auzit-o pe soţia mea că aţi depus bani la IDMS pentru o maşină şi v-au planificat tocmai peste cinci ani.

— Întocmai, dar care este problema?

— Ştiţi că eu sunt executor judecătoresc şi am un dosar în executare silită a unei maşini străine marca „Audi 100” aproape nouă. Nu vreţi s-o cumpăraţi dumneavoastră?

— Banii i-am depus aproape pe toţi la IDMS, deci nu mai am cu ce s-o cumpăr. Cât costă?

— O aduc eu la suma de vreo 30.000 de lei, a spus el.

— Trebuie mai întâi s-o văd, să ştiu condiţiile în care va fi vândută şi celelalte. De unde este maşina?

— Este confiscată de la un cetăţean turc care a fost prins comiţând infracţiunea de contrabandă pentru care a fost condamnat la doi ani de închisoare şi confiscarea maşinii care fusese folosită la săvârşirea infracţiunii în cauză.

— Bine, ţine-mă la curent, când are loc licitaţia şi atunci mai vedem!

După plecarea lui m-am gândit serios la propunere şi am hotărât pe loc să o refuz, dar nu brutal. „Dacă maşina este bună, cum poate ajunge la suma de 30.000 de lei, fiind aproape nouă? Numai dacă se fac ilegalităţi. Tocmai pe mine m-a găsit el să fac ilegalităţi, eu care nu le suport? Nu voi accepta să-şi bată ei joc de mine”.

Între timp subordonata mea, Secuiu, depusese raport informativ la şefi, care, plictisindu-se că eu nu acţionam în niciun fel, m-au chemat. Aşa m-am trezit că mă cheamă şeful Inspectoratului, colonelul Boştină.

— De ce vrei să cumperi maşină străină, nu crezi că este o tendinţă spre cosmopolitism? mi-a spus acesta.

Mi-am dat seama imediat despre ce este vorba şi am dat răspunsul cuvenit:

— Ce să fac şi eu, tovarăşe colonel, îmi verific subordonaţii pe această cale. Păcat că fac asta cei care ar

putea să se ocupe mai mult de muncă.

— Lasă prostiile! mi-a răspuns el cu jumătate de glas. Dacă vrei maşină, avem aici, în Inspectorat, din cele scoase din uz. Fă raport şi eu ţi-l aprob, o iei şi eşti în afară de alte bănuieli! Să nu mai aud de astfel de lucruri!

Am făcut raport, mi l-a aprobat, iar când a fost stabilit se cumpăr am desfiinţat „Cartonul CEC” retrăgând cei 70.000

lei. Nu am făcut vreo afacere, deoarece Dacia 1300 pe care am luat-o era fabricată în 1975, plină de rugină, iar motorul avea nevoie de reparaţie capitală, încât am mai plătit pentru toate remedierile suma de încă 30.000 de lei, deci tot cât una nouă.

A fost, totuşi, o bună ocazie să-mi cunosc mai bine subordonata care nu era prea strălucită pe linie profesională, dar la afaceri îi sclipea mintea, având şi alte necazuri cu ea pe linia aplicării legii şi relaţiilor cu diferiţi cetăţeni, până când am fost nevoit s-o scot din formaţiune, lipsindu-i astfel pe unii şefi de o sursă de informare utilă.

Era modul în care unii şefi acţionau pentru a şti ce fac subordonaţii lor, în loc să-i verifice, să-i îndrume şi să-i cunoască personal.

2 – Notarea de serviciu. Cei 12 „prelaţi”.

Trecusem prin atâtea încercări că nu mă mai miram de nimic, dar aşteptam să se liniştească şi să înceteze şicanele împotriva mea. Desigur nu puteam sta nepăsător când se atenta la unele drepturi legale sau la demnitatea persoanei.

Notarea de serviciu pe anul următor a făcut aprecierea activităţii mele cu calificativul „Foarte Bine”, care a fost însuşit de toţi cei prin mâinile cărora a trecut, conform regulamentului. Când a ajuns la colonelul Boştină, acesta a scris: „Colectivul condus de ofiţer nu se ridică la

nivelul calificativului de „F. Bine”. Îi acord calificativul „Bine”.

Intrigat de hotărârea acestuia, am făcut contestaţie, întrucât urma să fiu avansat în gradul următor şi calificativele sunt luate în seamă.

Contestaţia avea cinci puncte, dar le voi reproduce pe cele care au „deranjat” mai mult:

1. Colectivul pe care îl conduc a fost apreciat de către Direcţia E.P. din I.G.M. În urma controlului de fond, cu calificativul „F. Bine”. Deci se ridică la nivelul acestui calificativ.

5. Când am urmat şcoala de ofiţeri m-am pregătit temeinic pentru a deveni un ofiţer competent, care să poată aplica corect legile ţării şi să avansez până la gradul de general. Nu mi-am închipuit că voi avea asemenea şefi din cauza cărora să nu pot ajunge nicăieri.

Comisia care urma să judece contestaţiile era formată din şefii şi locţiitorii miliţiei şi ai formaţiunilor judeţene – în total 12 – şi condusă de Motoi, secretarul Comitetului de partid şi locţiitorul politic al Şefului de Inspectorat. Acesta din urmă avea în faţă câteva pagini scrise pe care a început să le citească.

Voi reda o sinteză a problemelor: „Ofiţerul a fost mutat de la Tulcea la Buzău, disciplinar. La Buzău a avut unele discuţii cu locţiitorul politic şi cu şeful serviciului circulaţie. Consider că îl caracterizează o atitudine de nesupunere. Contestă aprecierea pe care a făcut-o şeful de Inspectorat, deşi această contestaţie este neîntemeiată, fiind un afront adus conducerii Inspectoratului şi colegilor. Mai face şi o referire la gradul de general pe care o consider cam deplasată. Vă propun să-l ascultăm pe el”.

Auzind aceste afirmaţii am rămas contrariat pentru că erau tendenţioase, false şi de-a dreptul revoltătoare.

Trebuia să le dau un răspuns pe măsură.

— Dumneavoastră analizaţi contestaţia pe care eu am făcut-o la notarea de serviciu pentru anul 1984. Referirea trebuia făcută la această perioadă şi nu la altele, dar dacă doriţi să ne întoarcem în timp, nu mă deranjează defel, numai că va trebui să acceptaţi să procedăm sistematic. Vă rog deci, consultând nota pe care o aveţi în faţa dumneavoastră, să spuneţi ce calificative am obţinut eu pe toţi anii de când sunt ofiţer activ.

— 25 de „foarte bine” şi 3 de „bine”! a răspuns Motoi, după ce i-a numărat cu atenţie.

— Când încep calificativele „bine”? în ce an?

— Din 1980, a răspuns el, consultând nota.

— Deci din anul în care am revenit în Constanţa. Cum am ajuns aici, mi-a scăzut, brusc, nivelul de pregătire, capacitatea de a rezolva sarcinile şi modul de apreciere a realităţii, într-un cuvânt, m-am prostit. Eu credeam că omul, pe măsură ce acumulează mai multă experienţă de viaţă şi cunoştinţe profesionale, are şi un randament mai mare.

Dar vă propun s-o lăsăm pe mai târziu, tot nu vom reuşi noi acum să îndreptăm situaţia. Cred că v-a „scăpat” aprecierea pentru că ştiţi la fel de bine ca şi mine că un ofiţer care este mutat disciplinar nu poate fi apreciat cu calificativul „f. bine”, ci cu „satisfăcător”, în cel mai blând caz, iar timp de doi ani de zile acesta nu poate fi promovat în funcţie. Eu am avut şi calificativul „f. bine”, am fost promovat în funcţia de şef de serviciu circulaţie, tocmai în anul în care insinuaţi că am fost mutat disciplinar. Recunoaşteţi că afirmaţia este ieftină, gratuită, tendenţioasă, mincinoasă.

În legătură cu discuţiile avute la Buzău cu cei doi ofiţeri, eu nu le neg, dar au fost de ei provocate. V-aţi

deconspirat pentru a doua oară. Ei v-au ţinut mereu trează vigilenţa pentru a nu mă lăsa să lucrez la circulaţie deoarece sunt sever şi vă creez probleme, atât cu notabilităţile din judeţ cât şi cu alţii de la foruri mai înalte. Nu credeţi că a venit vremea să se termine cu toată mascarada asta?

Cum îşi permite cineva să aibă un punct de vedere, o părere, o opinie proprie, este etichetat imediat ca indisciplina! recalcitrant, colţos, în concluzie acuzat de nesupunere. Atunci pentru ce ne mai batem cu pumnul în piept că apreciem şi încurajăm iniţiativele, dacă respingem orice părere şi refuzăm dialogul?

Din cele citite de dumneavoastră mă deranjează cuvântul „afront”. Contestaţia mea este redactată în termeni decenţi, fiind un răspuns dat hotărârii pusă în concluzia notării în discuţie. Şeful Inspectoratului este şi el om şi poate greşi în apreciere, aşa că nu ar trebui să se supere. Dar glasul adevărului are o rezonanţă supărătoare, de care cei interesaţi în mod direct nu vor să audă.

În ceea ce priveşte gradul de general, care dintre dumneavoastră, cei de faţă, nu-l râvneşte? Eu cred că este atât o dorinţă, cât şi un ţel. Chiar şi dumneavoastră şi alţi doi şefi aţi comandat deja uniformele de general şi ele se află în depozitul unităţii, după câte am aflat. Sau poate consideraţi că eu şi alţii ca mine nu ar putea duce sarcinile, ca să nu spun uniforma de general!? Mă subestimaţi, tovarăşe secretar de partid! Cu tot respectul pe care îl port funcţiei ce deţineţi, mă simt dator să spun în faţa celor 12 „prelaţi” care încadrează această masă că toate sunt insinuări, minciuni la care ei aderă, neputincioşi să adopte altă opinie, în virtutea funcţiei ce o deţin. Este o tristă laşitate pe care ei nu o pot depăşi, ca astfel să se poată împotrivi nedreptăţii. Să ştiţi că omul socotit a fi cel mai rău este oglinda celor care se cred a fi mai buni!

Îi priveam pe fiecare studiindu-le feţele tăcute. În faţa mea se desfăşura lupta mai multor diavoli pentru câştigarea unui suflet şi acela urma să fie al meu. Se vedea că şansele mele sunt minime şi trebuia să mă lupt cu sârg. Totuşi mă calmasem. La început mi se ridicase nivelul adrenalinei şi am fost tentat să părăsesc sala, dar m-am calmat şi m-am comportat regulamentar, dând răspunsurile logice, pretabile problemelor discutate. Trebuia să rezist în confruntarea cu ei, mai ales că aveam de partea mea argumentele necesare şi o conduită sobră şi dârză, formate pe parcursul atâtor ani de muncă pe care am desfăşurat-o în condiţii dificile. Apoi am continuat:

— Vă voi spune tot ce am pe suflet, fără reticenţe şi fără a mă cruţa, dar nu vă voi cruţa nici pe dumneavoastră. Am mândria omului care nu ascultă decât de glasul conştiinţei, al legii şi al judecăţii sale; în acelaşi timp am curajul să-mi recunosc greşelile atunci când le săvârşesc – deşi mă străduiesc din răsputeri să nu greşesc şi cred că am reuşit în acest sens.

Ştiu că mă judecaţi degeaba pentru că nu am făcut nimic în afara legilor şi regulamentelor, nimic de care să-mi fie ruşine. Poate aş fi dus-o mai bine dacă aveam o coloană vertebrală mai elastică, dar nu pot coborî capul de la înălţimea de-l, 70 m. cât măsor, chiar dacă mă puteţi învinge prin hotărârile dumneavoastră care dovedesc micimea sufletelor şi ranchiuna.

Mi-am analizat faptele şi am constatat că am procedat bine şi nu trebuie să mă căiesc. Nu caut justificări în părerile altora pentru faptele mele, mă voi bizui pe propria-mi judecată.

...M-am oprit şi am raţionat în gând: „Trebuie să îmbrac cămaşa morţii pentru că acesta este viitorul meu. Şefii nu-mi vor ierta „îndrăzneala” de a-i contra şi mă vor ataca pe alte căi. Prudenţa nu înseamnă laşitate,

dimpotrivă, în multe situaţii este forma cea mai înaltă a curajului. Voi munci corect şi nu vor avea ce să-mi facă. Am obosit să mă tot lupt cu aceşti „regi ai imposturii”, ajutaţi de cei doisprezece prelaţi, care s-au adunat aici şi au pornit la asalt împotriva mea”. Apoi am continuat, tot în gând: „Ce rău v-am făcut, că eu nu am cunoştinţă de vreunul? De ce îmi aduceţi aceste ofense nemeritate? Cui aş putea să cer socoteală pentru batjocura pe care o reprezintă comportarea voastră? Ştiu că nu mă ascultă nimeni dintre cei care vă stau deasupra. Habar nu aveţi ce judecaţi aici! Totul este o plăsmuire pentru a-mi opri înaintarea în grad, iar voi o luaţi de bună. De ce?” le spuneam în gând, plimbându-mi privirea de la unul la celălalt.

Am renunţat să continui cu explicaţiile şi le-am spus cu voce tare:

— Vă mulţumesc că m-aţi ascultat! după care am salutat şi am plecat.

Persecuţiile absurde şi umilitoare la care fusesem supus îmi afectau demnitatea, orgoliul şi calitatea mea de ofiţer şi de intelectual. În mine mocnea ura, ca de altfel în orice persoană umilită.

Pe hol l-am întâlnit pe maiorul Totoianu de la Miliţia Mamaia care-şi aştepta rândul să intre în comisie tot pentru o contestaţie.

— Ştii, sunt tare necăjit de situaţia mea, mi-a spus el. Aş vrea să renunţ, că eu tot nu am funcţie de locotenent-colonel în ştat pentru a fi avansat. Pentru mine totul s-a terminat, a mai spus dezamăgit.

— Pentru mine nu s-a terminat, ci, dimpotrivă, bătălia abia începe. Sunt hotărât să mă lupt cu ei şi cu răutatea lor. Acum „procesul” meu este mult mai complicat decât au crezut ei şi nu mă mai pot pune la zid.

…M-am întâlnit în zilele următoare cu unii dintre şefii de formaţiuni care participaseră la judecarea contestaţiei. Ei susţineau că au fost surprinşi de ceea ce se discutase acolo, dar că nu puteau interveni şi mi-au adus „argumente” că este greu să scuipi în sus, şi, că tot ei au dreptate până la urmă. Desigur era vechea gândire a omului supus şi fără forţa opiniei. În final mi s-a schimbat calificativul, deşi nu-mi amintesc să fi fost vreo explicaţie în acest sens, după care am fost avansat în grad.

Unul dintre ei mi-a reprodus chiar „explozia” lui Motoi, după ce am ieşit din sală:

„Al dracului, se ţine bine pe poziţie, nu-l poţi încurca deloc!”

Acesta era încă un argument de necombătut în favoarea mea. Răspunsul lui Motoi era o încercare vădită de a mă înfrânge, deşi toţi ştiau că am dreptate.

Datorită faptului că mă deosebeam de ei prin firea mea, eram văzut ca un „corp străin”, care vrea să păstreze în el sămânţa răzvrătirii.

Greşeau în pornirile lor de a mă trata ca pe o fiinţă periculoasă numai pentru că ceream să se respecte regulamentele şi legile, refuzând să servesc intereselor înguste, de grup.

Poate acesta este un amănunt, dar în munca noastră, multe reuşite profesionale se datorau luării în calcul a amănuntelor care, la prima vedere erau nesemnificative.

Oricât de mare om public ai fi, nu poţi căuta fericirea decât în graniţele fericirii casnice. Dar ea trebuie să existe, pe când atunci când ai o soţie certăreaţă, cauţi uitarea în afara căminului şi nu distracţia şi acesta este un lucru foarte grav.

Eu eram dezamăgit de viaţa pe care o duceam, mai ales că nu eram făcut pentru desfrâu cum aveau obiceiul

să „latre” unii dintre colegii mei, fără a cunoaşte realitatea şi m-au împodobit cu „blazonul de curvar” în mod nemeritat, pe care l-am purtat alături de amărăciunile mele zilnice.

Mai dureros a fost când Elisabeta m-a reclamat la şefii mei pentru motive de ea fabricate, iar ei au crezut-o fără să verifice. Ei nu i-am reproşat nimic în ultimii ani deoarece ştiam că dacă arunci o piatră într-o apă liniştită se produc cercuri concentrice pe suprafaţa ei, dar într-o apă învolburată, ea se duce la fund, nelăsând la suprafaţă nicio urmă.

Aşa se întâmplă câteodată, câte o căsnicie este mai păcătoasă decât păcatul original. Îmi dădusem seama că, după ce urcasem pe culme şi străbătusem platoul de creastă, venise vremea să cobor povârnişul. Timpul dragostei Elisabetei trecuse, iar acum era imposibil să mai putem reface căsnicia noastră. Eram conştient de asta, ca şi de faptul că o căsnicie presupune unirea spiritului şi cu materia.

Elisabeta nu mă mai tulbura ca altă dată. Ea nu ştia să aducă bucurie, să îndulcească inima, să ia o povară de pe umerii mei, ori să-mi facă viaţa mai uşoară. Nu avea nimic luminos, solar în ea, devenise prea aspră şi morocănoasă, dezinteresată de toate şi lipsită de orice feminitate.

În 1979 ne-am întors la Constanţa ca doi înstrăinaţi, sperând că vom recupera căsnicia, dar n-a mers. Astfel că prin 1984 am înţeles amândoi că dragostea murise şi nu mai era nimic de făcut, dar trebuia să rămânem împreună pentru a ne creşte copiii. În plus, eu nu puteam divorţa pentru că eram membru de partid şi riscam să pierd şi serviciul.

*

...În anul următor a fost adus la Miliţia municipiului, pe funcţia de locţiitor al comandantului, căpitanul Marin (coincidenţă de nume cu colonelul Marin cu care nu se asemăna). Până atunci fusese şeful evidenţei populaţiei pe judeţ şi-i lăsase locul maiorului Ciobotaru.

Ambii, parcă se vorbiseră, aplicau în mod diabolic principiul „Dezbină şi stăpâneşte”, având trăsături apropiate.

Marin era un funcţionar mediocru, infatuat la culme, pot spune că era devorat de orgoliu, dar în realitate era semidoct. Pe hârtiile oficiale venite pentru formaţiunile de care „răspundea” punea nişte rezoluţii încâlcite, cu un scris primitiv pe care nu-l înţelegea nimeni. Se simţea jignit din pricina lipsei generale de atenţie şi atunci ţipa, neştiind zicala cu „câinele care latră cât poate de tare atunci când îi este teamă”.

Îi privea pe toţi de sus, întocmai cum priveşte pisica spre câinele aflat jos, după ce ea a reuşit să se cocoaţe în pom. Era trufaş, slugarnic, intrigant, dornic de mărire.

Era viclean, înclinat spre făţărnicie şi minciună, un adevărat Iuda modern cu glas de hienă, rău, iscoditor, prefăcut, serviabil şi linguşitor faţă de şefi.

Iubea minciuna şi nu se deosebea de alţii care erau interesaţi să mintă pentru a câştiga favoruri, bălăcindu-se în minciună cu aceeaşi plăcere ca şi porcul în noroi. Din această cauză, unii dintre colegii de la miliţia municipiului îl numeau, în secret „Mortadella”. Prima dată când am auzit pe unul spunând, l-am întrebat: „Ce înseamnă? Eu ştiu că este o marcă de salam italienesc”. „Întocmai, mi-a răspuns acel lucrător, este jumătate porc şi jumătate măgar”, apoi a continuat: „Minciuna este plăcută cu condiţia să ai o scuză ca s-o spui, dar unii şefi mint ca porcii ce se scaldă în mocirlă fără să se gândească că alţii

vor suferi!”. „Dacă te aude, o păţeşti!” i-am spus. „Nu-mi pasă!” a zis el.

Mulţi îi măguleau pe şefi, printre care şi Marin care nu avea nici şira spinării, nici minte, lăudându-i pentru merite închipuite şi ţinându-i la curent cu toate bârfele despre alţii. Aceştia erau numiţi lingăi, că „îi lingeau în urechi” pe şefi. La rândul lor, şefii nu-şi mai găseau astâmpăr de bucuria pe care le-o produceau linguşirile subordonaţilor lor. Greu mi-a fost să înţeleg de ce înşelăciunea era mai de preţ decât virtutea.

Insignifiantul Marin era duplicitar, nu avea nicio credinţă, niciun adevăr propriu, doar un impuls tulbure de afirmare personală, o pornire stoică de a parveni în funcţii, inconştient de limitele lui, dar dat după vremi; era un săpător îndrăcit pus de şefi pentru a iscodi şi turna. Împreună cu alţii, urzea intrigi ţesute cu migală în maniera păianjenului care face operă din pânza destinată să-şi imobilizeze victima ca apoi s-o devoreze. Şi aceasta pentru că unii au doar stomac, nu şi creier.

Discutând odată cu un coleg (Sobaru), care fusese nedreptăţit într-o problemă în care avea dreptate, acesta s-a întrebat retoric:

— Cine l-o fi găsit pe ăsta, domnule, atât de deştept de la cocoţat pe această funcţie? Văd că s-a învăţat prea repede să ţipe şi să reclame.

— Ei, nu ştii că nimic nu-l îmbată mai rău pe om decât treptele urcate prea repede? Când ameţeala i s-a urcat la cap, nu-şi mai poate da seama că scara pe care a urcat mai are şi un capăt. Cu cât urci mai sus, cu atât aerul se rarefiază, viaţa devine mai abstractă, se pierde legătura cu cei de jos, iar în final, devii un străin de realitate, am spus eu.

— Cu nimic nu se învaţă omul mai repede şi mai uşor

decât cu bogăţia şi cu mărirea, care, odată obţinute, se ţine de ele cu dinţii.

— Cred că a fost destinat să fie „erou”, pentru că pe erou destinul îl aruncă mereu în sus chiar cu riscul de a-i frânge gâtul, însă are grijă întotdeauna să-l prindă cu braţele lui puternice înainte de a se prăbuşi. Iar el nu este singurul „erou” de care are grijă paternă destinul.

...Mă obişnuisem cu procedeele folosite de el şi indiferent de ce spunea, nu-i mai dădeam atenţie, dar îi executam ordinele pentru că îmi era uşor s-o fac în virtutea obişnuinţei. Îl ştiam că era tipul omului fără opinie, acţionând după părerea şefilor.

Marin era pornit împotriva mea ca un taur înfuriat, manifestând furia omului slab, care se încinge şi fierbe în cazanul propriei sale laşităţi. De câte ori mă întâlnea pe coridorul instituţiei, afişa o mânie arogantă în priviri, iar demnitatea mea calmă îl făcea să turbeze.

Îl tratam şi eu cu indiferenţă de mai multă vreme şi încetasem să mă mai las iritat de comportarea lui belicoasă. Devenisem asemenea unor categorii de oameni care se obişnuiesc cu otrăvurile luate în doze mici şi la intervale regulate, fiind imun la auzul unor vorbe nepotrivite.

Răul exista, iar eu începusem să mă împac cu ideea că face parte din viaţa mea, conştient de faptul că noi, oamenii, suntem ca pietrele de râu care se freacă între ele, apoi sunt lustruite de apele în trecere peste ele, ajungând în final, lucioase, alunecoase şi nestatornice.

Ce neruşinare este faptul de a te înfumura cu valoarea altcuiva, mai mult decât a te ruşina de viciile, defectele şi de minusurile tale intelectuale! Conştiinţa lui era pavoazată cu lozinci de partid din care-şi alcătuia adesea expresiile.

Plin de încredere în sine, de cinism şi de bună dispoziţie, folosea mereu cuvinte cu iz politic care-i săreau afară din gură de parcă se temeau să nu fie înghiţite. Când era ales în prezidiul adunării de partid afişa o mutră satisfăcută şi vicleană.

El avea întotdeauna două rapoarte în buzunare, iar dacă un şef spunea „să-l pedepseşti pe cutare!” el scotea raportul care răspundea părerii şefului respectiv, iar dacă în timpul discuţiei şeful spunea: „Cutare este un cadru serios, disciplinat, muncitor şi cu perspectivă” atunci scotea celălalt raport din care rezulta propunerea pentru promovare etc.

Încă de la numirea sa în funcţie, fusese ales şi membru al Comitetului de Partid pe Inspectorat, cu sarcina de a răspunde de organizaţiile de la miliţia municipiului şi nu l-a mai schimbat de acolo decât revoluţia din decembrie 1989.

Cu toate acestea, din cauza comportării sale execrabile faţă de oameni, îl tratam cu indiferenţă şi silă, lăsându-l în micimea lui de dictator neimportant, sfidându-l în sufletul meu; uneori o făceam şi pe faţă, dacă acţiunea lui era flagrantă şi mă afecta, aşa cum făceam şi cu alţi şefi când nu mai puteam suporta şi atunci explodam şi-i contram pe loc, cu argumente.

Când participa la şedinţele profesionale sau de partid, se străduia să fie om de spirit, avea graiul viu şi-i plăcea să-şi împodobească vorbirea pe care o împăna cu tot felul de cuvinte de umplutură: „Tovarăşi, ştiţi care sunt cerinţele vieţii de organizaţie, înţelegeţi, ca să zic aşa, într-o oarecare măsură, fără doar şi poate, poţi să-ţi închipui, ca de pildă, tovarăşi…” etc.

Odată ne adunasem să-l discutăm pe unul pentru o faptă, o neglijenţă în executarea unei sarcini de serviciu, o

faptă greu de definit ca abatere, pentru care „adunarea” a hotărât sancţionarea cu „mustrare”.

Marin a intervenit, ca din partea Comitetului de partid, schimbând-o în „vot de blam”. Toţi eram contrariaţi, dar şi supăraţi că ne răpise trei ore din timpul nostru de muncă pentru a obţine ce a vrut el.

După şedinţă s-a prezentat la Motoi şi i-a raportat:

— Şefii, totul a mers ca la carte. I-am dat „vot de blam”, jubila el, iar omul a fost înţelegător, nu ne-a făcut greutăţi. La început a negat, dar pe parcurs a recunoscut că a greşit, luându-şi angajamentul că se va îndrepta.

— Vezi, asta reflectă o bună organizare din partea ta, dar şi o bună pregătire politică a membrilor de partid care compun organizaţia noastră. Dar protocolul l-ai respectat, adică s-a făcut menţiunea despre aceasta în procesul-verbal de şedinţă? Propunerea să pară a lor, nu a ta.

— Desigur, Şefu’. B O.B. îşi propusese să-l sancţioneze cu „mustrare”, dar şi-a însuşit propunerea „noastră”, înlocuind ultima pagină. Când a fost supusă la vot, propunerea au votat-o toţi, ceea ce s-a consemnat cu lux de amănunte şi în procesul-verbal.

Se dovedea astfel că nu era numai viclean, ci şi foarte primejdios.

3 – Cum ne vedeau prietenii noştri civili?

Într-o zi m-a sunat ofiţerul de serviciu de la intrare şi m-a anunţat că o doamnă doreşte să vină la mine în audienţă cu o problemă personală. I-am spus să o însoţească cineva, iar eu o aştept pe hol. Când s-a apropiat, am recunoscut-o pe Să vana Zilişteanu, o fostă colegă de şcoală, din clasele elementare.

După ce am rezolvat problema care făcuse obiectul audienţei, Silvana m-a invitat acasă la ei, precizând, însă, s-o anunţ din vreme pentru a fi acasă şi soţul său ca să ne

cunoaştem.

— Ştii, Silvana, eu sunt foarte ocupat, i-am spus puţin încurcat, şi apoi, nu vreau să-ţi creez probleme în familie. Cine ştie ce va spune soţul tău?

— Dragă, dar noi avem o familie modernă, suntem obişnuiţi cu vizitele, nu le considerăm ieşite din comun, a spus ea sigură. Şi aşa nu avem alte distracţii.

— Poate îmi fac o „fereastră" în program şi te anunţ dacă pot să vin, am spus eu, în final.

Silvana mă fixa cu privirea şi, văzându-mă că ezit, a atacat direct:

— Cât de greu vă este vouă să trăiţi în rând cu lumea, câte prejudecăţi vă stăpânesc, ajungând uneori să vă umilească! Nu înţeleg deloc! Ce ar fi dacă se află că tu, ofiţerul Cutare, ai trimis flori unei doamne sau o vizitezi pentru a-i cunoaşte familia, să bei o cafea acasă sau într-o cafenea? Ţi-ar ştirbi demnitatea?

— Stai, dragă, n-o lua aşa! Noi nu suntem dintr-un aluat special, suntem oameni obişnuiţi, ca toată lumea, dar ne supunem unui statut aparte, diferit de civili, care nu ne permite orice…

am încercat eu o justificare.

— Statutul vostru vă consideră nişte roboţi, nişte oameni lipsiţi de sentimente. Ce dracu', voi sunteţi sclavii instituţiei în care lucraţi şi vă temeţi să nu vă pierdeţi funcţiile, din care motiv renunţaţi chiar şi la sentimente? Se vede treaba că nu mai puteţi dispune de voi, iar sentimentele, atunci când le mai aveţi, trebuie să le sacrificaţi în numele acelor „principii" sau „comandamente", ori cum le mai spune, pe care le aud zilnic la şedinţele la care particip.

Voi nu vă daţi seama că ele nu coincid deloc cu sentimentele? Scuză-mă, dar cred că mulţi dintre voi

sunteţi laşi, fugiţi din faţa vieţii, ascunzându-vă sentimentele. Să-i vezi pe alţii cum fură clipele plăcute ale vieţii cu o viclenie şi cu o ipocrizie nimicitoare, mergând de la simpla aventură până la vulgaritatea greţoasă, pe care o transformă în obişnuinţă, cu timpul.

Astfel de oameni au chiar tupeul să considere că lor li se cuvine totul… şi exemple avem la Constanţa destule, începând chiar de la vârf.

O priveam cum se agita şi îi dădeam dreptate în sinea mea pentru că ştiam şi eu destule cazuri dar am căutat să închei discuţia deoarece mă temeam că va spune şi altceva mai grav care va trebui explicat în zilele următoare, graţie sistemului nostru de ascultare. Am promis, în final, că o voi suna şi o voi vizita cu prima ocazie.

Noi ne conduceam după zicala „Şi pereţi au urechi”, deoarece la noi aveau suficiente, atât în birouri, acasă, cât şi în mijloacele auto cu care ne îndeplineam atribuţiunile de serviciu. Telefoanele noastre de la serviciu şi de acasă erau conectate la aparatura Inspectoratului, încât se ştia totul, iar în birouri, tuburile de neon foloseau drept microfoane, deşi motivul montării lor în locul becurilor a fost că au un consum mai redus de curent electric.

*

…Birourile de contrainformaţii care au fost amplasate în sediile miliţiei au costat carierele multor cadre de valoare, bine pregătite, după unificarea de după 1972.

Înainte de revoluţia din 1989 toţi eram supravegheaţi de organele de securitate, mai ales „activiştii de partid şi de stat”.

Fişetul meu din birou era cercetat destul de des atât de către ofiţerul C.I. cât şi de către alţi securişti interesaţi să ştie ce conţine. Nu reclamam niciodată că mi s-a umblat

în fişet şi aşteptam liniştit întoarcerea acelor documente care erau luate, temporar, pentru a fi prezentate celor interesaţi, fie din alte motive profesionale.

Studierea cadrelor se făcea cu ajutorul colegilor apropiaţi care dobândeau calitatea de informatori, cu ajutorul cărora unii şefi se împărtăşeau pe ascuns din „mărul ispitei”.

Dintotdeauna am considerat această practică un adevărat sacrilegiu, deoarece nu de puţine ori informaţiile erau eronate, tendenţioase şi subiective, dovedind deopotrivă incompetenţa celor două părţi, informator şi informat.

Supravegherea poliţienească se făcea după modelul japonez „regimul ochiului”, care însemna teroarea îndreptată de stat împotriva celei mai mărunte manifestări de liberalism în gândire. Legăturile cu străinii erau pedepsite fără cruţare.

Modelul a fost aplicat de Stalin în URSS, apoi şi de celelalte state socialiste, inclusiv România.

„Regimul ochiului” se bazează pe dispreţul faţă de om şi faţă de legile date pentru apărarea libertăţilor individuale.

Nu este adevărată afirmaţia unora că toată lumea era ascultată, nici nu era posibil acest lucru din punct de vedere tehnic şi nici necesar din punct de vedere operativ; nu orice persoană prezenta interes, dar erau unele care erau în centrul atenţiei pentru că erau pretabile la comiterea de infracţiuni deosebit de grave.

*

…Ştiind toate acestea, căutam s-o determin să se oprească din peroraţii. Silviana era frumoasă, lumina chipului ei era vie, caldă şi pură, ochii ei scânteiau pe faţa-i îmbujorată de febra discuţiei. Părul său castaniu îi

alunecase peste umerii rotunzi ce se conturau sub rochiţa mai mult decât transparentă, sub care sânii se profilau provocator, săltând în ritmul respiraţiei dese pe care i-o impusese discuţia în care era dominantă.

Promisiunea de a o vizita am împlinit-o abia în luna ianuarie, când mi-am adus aminte de ea şi i-am dat un telefon. A răspuns un bărbat, dar după ce mi-am declinat numele, în aparat s-a auzit vocea Să vanei.

— Da, dragă, vino că te aşteptăm! Ştii drumul?

— Îl ştiu, nu-ţi face griji. A nimerit orbul Brăila, dar eu care încă mai am vedere bună, am glumit eu.

— Hai, că te aşteptăm şi eu şi soţul.

Când am apăsat butonul soneriei, în prag mi-a apărut el, frumos, în vârstă de aproximativ 50 de ani, cu tâmplele ninse, înalt şi cu o ţinută atletică; faţa lui arăta puţin obosită, însă doi ochi adânci, de culoarea cărbunelui mă priveau curioşi. Am salutat şi l-am pus în temă cu scopul sosirii mele, apoi ne-am strâns mâinile.

— Bună ziua! Poftiţi înăuntru! Noi vă aşteptam mai demult, aşa cum mi-a spus Să vana.

— Nu am putut veni. Cu munca mea… m-am scuzat eu în timp ce treceam din hol în prima cameră pe o uşă larg deschisă.

Din bucătărie a apărut şi Să vana care avea un şorţ petrecut peste fustă şi bluză.

— El este soţul meu, iar dânsul fostul meu coleg, a încercat ea să ne prezinte.

— Ne-am cunoscut deja, a spus Paul Zilişteanu.

— Pe mine mă scuzaţi, am ceva pe foc, a adus ea scuza ţinutei la care şorţul ocupa locul din faţă. Din bucătărie venea un miros de came friptă amestecată cu fum, dar şi cimbru.

— Fiul nostru a organizat o petrecere de ziua lui şi a

invitat nişte colegi de clasă. Sunt cam gălăgioşi, dar sunt tineri, ce să le facem? s-a scuzat Paul.

— Bei o cafea? mi s-a adresat Să vana, venind în camera în care ne instalasem.

— Da, dar nu prea tare şi un pic mai dulce.

Paul era inginer la Şantierul naval Mangalia şi se declara nemulţumit de faptul că nu se prea realizase în viaţă. De asemenea era revoltat din cauza deselor intervenţii nejustificate în munca lor de către unii activişti de partid.

Când a intrat Să vana în încăpere să aducă tava cu cafea, a adus şi vacarmul din sufragerie, unde cei ce sărbătoreau onomastica dansau cu magnetofonul dat la volum mare.

— Spune-i lui Cornel să dea mai încet magnetofonul! a zis Paul.

— Lasă-i să se mai zbenguie şi ei puţin, că peste o oră le dau papucii! Ţi-am spus că noi doi am fost colegi de clasă? i s-a adresat ea soţului, arătând spre mine. Era foarte ambiţios pe atunci şi cred că şi acum este la fel.

— Din descrierile tale, nici nu mi-a fost greu să-l recunosc când l-am văzut în prag.

O bătaie scurtă în uşă a întrerupt discuţia. A deschis Să vana. În cadrul uşii era un tânăr de 17 ani.

— Ce mai vreţi? i s-a adresat ea.

— Mamă, te caută o doamnă. Spune că este colega ta.

— A, Sanda! a exclamat ea, văzând-o pe doamna care se afla în prag. Hai înăuntru, dragă!

După câteva secunde amândouă intrau la noi în încăpere. Era o femeie zdravănă, voluntară, cu un fizic atrăgător care făcea o bună impresie din capul locului. S-a apropiat de măsuţa unde noi beam cafeaua. Ne-am ridicat

de pe scaune şi s-au făcut prezentările. Doamna Sanda Grădişteanu era colegă de serviciu cu Să vana şi o musafiră obişnuită a casei.

— De unde vii tu la ora asta? a întrebat-o Să vana.

— De la o plenară. Credeam că nu se mai termină. Am trecut să te văd şi să te anunţ că mâine trebuie să fim la lucru mai devreme ca de obicei, la ora 6,00. Ne-a cerut Marcu situaţia cu spaţiile de cazare ale tuturor întreprinderilor de pe raza oraşului. Zice că va fi o mare instruire la care participă primul secretar Stoian şi ştii cât ţipă ăla când nu se face totul aşa cum a cerut el!? Ne destituie pe toţi! Marcu a spus că dacă venim toţi, o dăm gata înainte de ora 10,00.

— Sanda, tu bei o cafea? a întrebat Să vana.

— Dacă-mi dai, beau. Sper că nu este nechezol

— Nu, am cafea naturală. Mai ales că am şi un oaspete de onoare, fostul meu coleg din clasele generale, clasele inocenţei.

Toţi mă priveau ca pe un obiect de curiozitate. Mă întrebau şi se învârteau în jurul meu, parcă studiau o jivină abia adusă din junglă. Mă urmăreau cu atenţie, luând aminte la tot ce făceam şi spuneam. Devenisem ţinta observaţiilor şi entuziasmelor.

— L-am rugat pe Gelu, bărbatul meu, să vină să mă ia acasă. Cu huliganii ăştia pe stradă îmi este frică să mai plec singură. Poate ne spune domnul dacă este adevărată întâmplarea cu femeia din cartierul Poarta 6, care a fost atacată şi i s-a tăiat urechea pentru a-i lua cercelul.

— S-a exagerat mult cu acest caz, am spus. Este vorba de cu totul altceva: o femeie din acel cartier se întorcea în jurul orelor 17,00 de la piaţa din km. 4 – 5; trecând prin părculeţul de lângă şosea pentru a traversa calea ferată a văzut un tânăr care urina lângă un boschet

aproape de cărare. Femeia l-a observat şi a început să-l ocărască în loc să-şi vadă de drum, iar tânărul s-a simţit ofensat şi i-a aplicat o palmă zdravănă peste ureche care i-a desprins cercelul, iar acesta a căzut în iarbă.

Ajunsă acasă, femeia i-a spus soţului său că un tânăr a vrut să o violeze şi i-a luat cercelul din ureche. Soţul a dat imediat telefon la miliţie, iar un echipaj care se afla în patrulare în zona indicată l-a identificat pe presupusul violator care a relatat, cu lux de amănunte, ceea ce se petrecuse. Femeia a recunoscut că aşa au decurs faptele, cercelul ei a fost găsit în iarbă în locul incidentului şi restituit posesoarei. Tânărul şi-a cerut scuze, femeia l-a iertat, iar litigiul s-a stins.

— Măi, măi, ce se mai exagerează, a zis Sanda.

— Sunt şi unele fapte reale care se produc astfel încât prudenţa dumneavoastră este oarecum justificată.

Peste vreo jumătate de oră a sosit şi Gelu. Între timp tinerii puseseră capăt „chindiei” din apartament şi ieşiseră toţi afară.

Venise între timp şi Melania, vecina de apartament a familiei Zilişteanu, o femeie frumoasă, cu o faţă expresivă, nas şi urechi mici, mâini bine întreţinute, cu unghiile trandafirii, buze cărnoase, dar prea parfumată şi rimelată pentru gustul meu. Gelu s-a apropiat de ea şi a pipăit-o, semn că se cunoşteau bine, iar ea a râs strident, făcând ca sânii rotunzi ca două clopote să se lovească între ei, foşnind parcă în bluza ei ecosez bine strânsă pe talie. „Ce plăcere!” a spus când am făcut cunoştinţă, apoi a privit în podea.

— Hai în sufragerie, că am aerisit-o! ne-a invitat Să vana. Cei mici au plecat afară, a mai spus, după care şi-a pus mâinile în şold şi a întrebat:

— Ce beţi acum?

— Un cognac, a spus Sanda.

— Şi eu la fel, a răspuns Gelu.

— Sper că şi tu bei? m-a întrebat ea. Sau eşti „activist de partid şi de stat” cum vă numeşte Ceauşescu în ultima vreme?

— Beau ce beţi şi voi, nu vă formalizaţi atâta!

— Deci, cognac peste tot! a spus Paul. mulţumit că are nişte musafiri fără pretenţii.

După ce a fost turnat cognacul în pahare, am ciocnit pentru că ne-am întâlnit, iar Să vana a propus să spună cineva un banc, o glumă. În acea vreme, majoritatea bancurilor îl aveau ca „erou” pe Bulă. Văzând că nu se grăbeşte nimeni, Să vana s-a îndreptat spre Gelu.

— Hai, Gelu, scoate-ne tu din impas că tu ştii şi ai talent în a le spune! a zis ea cu mâinile împreunate în dreptul pieptului într-un gest pios.

— Bine, bine! Ştiu că de tine tot nu scap.

A spus el bancul cu trei turişti rătăciţi în pădurile virgine şi capturaţi de canibali evoluaţi care cunoşteau mai multe lucruri decât cei trei care veneau din ţări civilizate, apoi s-a oprit.

— Mai spune unul! l-a îndemnat Paul. Zi-l pe cel cu icoanele găsite în casa unui membru de partid!

Gelu s-a învoit şi l-a început pe al doilea: „un membru de partid a fost pârât de un coleg al său către secretarul de partid al întreprinderii că ţine icoane în casă. Secretarul a format o comisie care a plecat acasă la cel pârât să verifice. Când a deschis prima cameră, au văzut „Masa tăcerii”. „Spunea-i că nu ai icoane? îl admonestă un membru al comisiei şi iat-o!” „Păi asta este o şedinţă COM” a răspuns omul. Deschizând altă cameră, a văzut „Maica Domnului cu Fiul”. „Ce ai de zis?” „Este Mama şi Copilul”. În altă cameră era „Iisus răstignit pe Cruce”.

„Acum ce ne mai poţi spune?” „Dan Grecu la inele” „Bravo! dar candela aprinsă?” „Face antrenamente şi noaptea”.

Gelu avea un păr creţ, puţin grizonant, căzut pe frunte şi pe urechi ca o perucă care-i dădea un gen de personalitate. Se plimba ca un bărzoi prin cameră, indiferent la ceilalţi invitaţi.

…După ce au râs toţi şi au comentat expresiile folosite de prezentator, au început să insiste să le spun şi eu un banc.

— Hai, dragă, spune şi tu unul! mă îndemna Silvana. Hai, că nu te spunem lui Stoian! Poate să nu fie politic, zi unul obişnuit!

— Ce aş putea să vă spun eu, că nu prea ştiu.

— Spune unul, oricare! Să-l omorâm cu râsul dacă nu putem fizic.

— Într-un pom era o cioară, iar la rădăcina lui dormea un ţigan. Cioara cânta un cântec. Să ghiciţi ce cântec cânta cioara! am spus eu.

— Cârrrr… gaaa…! Hei, ţigane! au înşirat ei, în cor, la întâmplare.

— Nu aţi ghicit. Era cântecul „Tu semeni cu mine” sau „Prieten drag” – Pompilia Stoian.

M-am ridicat de pe scaun cu intenţia să plec.

— Dar mai stai, dragă, că nu-ţi plâng copiii, a insistat Silvana. O dată vii la noi şi te grăbeşti de parcă „dau turcii”.

— Mă tem să nu fiu căutat de la serviciu. La noi mai sunt şi adunări în afara serviciului. Nu aş vrea să mă caute pe acasă, iar eu să nu pot fi găsit.

Mi-am luat rămas bun de la ei şi am ieşit însoţit de Silvana, care mi-a adresat rugămintea să-i mai sun şi chiar să-i vizitez… Le-am promis, dar nu prea m-am ţinut de

cuvânt datorită muncii.

…Pe 12 februarie am fost anunţat că a murit tata. Acest eveniment aproape m-a şocat. Văzusem atâtea persoane decedate cu ocazia cercetării accidentelor rutiere, dar acum era persoana cea mai apropiată care pleca dintre noi şi-mi era greu să accept realitatea.

M-am îmbolnăvit de ulcer duodenal şi, peste două săptămâni am fost internat în spitalul MI din Bucureşti, urmând şi alte internări mai târziu.

În cadrul Inspectoratului continuau şicanele la adresa mea fără să înţeleg ce se urmărea pentru că nu voia să-mi spună nimeni ce se întâmplă şi de ce o face.

Datorită aducerii în oraş a numeroase familii la întreprinderile ce se dezvoltau continuu, numărul celor care solicitau schimbarea domiciliului în Constanţa în baza Dec. nr. 68/1976 creştea mult. Persoanele care nu îndeplineau condiţiile cerute se prezentau în audienţă la Alexandru, şeful miliţiei locale, iar acesta le promitea rezolvarea situaţiei fără a cunoaşte prevederile legii şi intram în conflict fără voie cu el, de această dată din cauza pretenţiei absurde de a-i îndeplini ordinul.

La „Bilanţul anual” se făcea o analiză formală datorită perioadelor avute în vedere; fie se făcea înainte de încheierea anului calendaristic şi atunci se foloseau cifre preliminare, fie după ce treceau două-trei luni din anul următor când se includeau şi rezultatele pe această perioadă şi atunci nimeni nu mai înţelegea nimic. Munca devenea o formalitate, ca, de altfel, toată viaţa noastră.

Erau greu de suportat asemenea analize, ore în şir, de dimineaţa până seara, într-o linişte deplină şi o căldură umedă şi sufocantă, când respiraţia devenea grea, iar oboseala făcea ca trupurile participanţilor să cadă inerte în scaune. Pe frunte, obraji şi sub cămăşi simţeam cum şiroia

transpiraţia.

Astfel de şedinţe se încheiau cu concluziile şefilor veniţi de la IGM care conduceau lucrările şi cu nişte măsuri draconice care vizau munca în următoarea perioadă. Trebuia să le înscriem toţi în agende.

La un astfel de bilanţ a participat şi Generalul Romeo Câmpeanu, locţiitorul şefului IGM. Tocmai enumera nişte sarcini care urmau să fie prinse în planul de măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii, când Motoi, aflat în stânga lui, îi face semn, prin atingerea cotului şi-i arată o hârtie. Generalul a luat-o şi a citit ce scria pe ea, fără alte comentarii, iar printre ofiţerii menţionaţi că ar fi comis unele abateri sau că nu au rezultate în muncă, mi-am auzit şi eu numele, la care a adăugat: „Dumneata să vii la mine după ce încheiem şedinţa”.

Când totul s-a terminat, m-am interesat în care birou se afla Câmpeanu şi am intrat, prezentându-mă cu formula de raport regulamentară. Acesta discuta în birou cu Bidian, Lăzărescu şi Motoi.

— Lasă-mă în pace că eu nu ştiu nimic! a spus el, când i-am amintit că m-a chemat. Du-te la colonelul Pârvoi, şeful colectivului de control!

L-am căutat pe colonelul Pârvoi, care era şi şeful meu pe linie ierarhică de profil. Când m-a văzut intrând în biroul în care se găsea, acesta a început să râdă.

De ce te-au trimis la mine? Eu nu ţi-am reproşat nimic cu ocazia controlului de fond şi nici în materialul de analiză prezentat. Ar trebui să-ţi dai seama că această „treabă urâtă” este pornită de aici, de la voi, nu ştiu ce i-a spus Moţoi Generalului.

— Tovarăşe colonel, dumneavoastră admiteţi să aveţi un subordonat pe profil la Constanţa care are carenţe în muncă sau în comportament? De ce nu insistaţi să se

clarifice lucrurile şi să plecaţi la Bucureşti cu un rezultat definitiv?

— Părerea mea ţi-am spus-o. Nu mă pot amesteca în problemele voastre interne. Dumneata vezi-ţi de treabă şi nu le mai da atenţie, că nu au ce să-ţi facă şi până la urmă se liniştesc.

Văzând că le-a reuşit planul, după câteva zile m-a chemat Bidian la el şi mi-a pus în mână o hârtie, pe care mi-a cerut s-o citesc. Hârtia conţinea răspunsul pe care îl dădusem unei femei care ne cerea să-i identificăm concubinul care plecase de mai mult timp de acasă şi nu se mai întorsese. Noi îi comunicam că vom continua verificările şi o vom anunţa.

— Mâine la ora 7,00 fix să fii prezent la cabinetul generalului Mihale, la IGM! Te vei duce în ţinută militară şi pe cont propriu! Ai înţeles?

— Am înţeles! am răspuns eu detaşat. M-am gândit pe loc că este vorba de o nouă înscenare, folosindu-se de acea lucrare ca pretext.

Colonelul Bidian era un bărbat înalt, astenic, în vârstă de 48 de ani, blond, cu o faţă prelungă, pe care străluceau doi ochi mici, verzi şi şireţi ca de vulpe. Nasul lui lung şi subţire, adesea înroşit din cauza băuturii, i-a adus din partea unor colegi porecla „ştiuca” Era autoritar şi dacă nu i s-ar fi recunoscut defectele, îl prezentau ca pe unul care merita tot respectul. Iar eu îl respectam pentru mintea lui „desfundată” şi ageră, nu şi pentru comportarea sa, deoarece stilul său dictatorial era revoltător. Era un om rece, flegmatic, unul care nu se emoţiona de nenorocirea cuiva, iar sufletul îi era complet insensibil la suferinţele colegilor de muncă, deşi se ştie că nimic nu împodobeşte pe un om important şi nu-i dă măreţia pe care i-o poate acorda compasiunea pentru cei aflaţi în suferinţă. Avea un

comportament de om brutal, nestăpânit, nerăbdător, contradictoriu, crud, lipsit de elasticitate în raporturile cu subordonaţii, dar şi cu alţii cu care venea în contact. Ca oricare dictator, nu suporta lângă el decât făpturi mediocre, oameni docili, fără coloană vertebrală şi fără personalitate, acoliţi umili gata oricând să-i lingă mâinile în aşteptarea recompensei, pe aceştia promovându-i în funcţie.

Avea o minte ascuţită, fiind în stare să înţeleagă rapid miezul problemei, fără a pierde din vedere vreun amănunt, însuşire din pricina căreia subordonaţii săi nu se simţeau deloc în largul lor când îi chema.

Uneori avea un chef de muncă vorace, dovedindu-se neobosit, cu o mare capacitate de prelucrare a informaţiilor pe care o făcea cu o viteză uimitoare. Dovedea multă ingeniozitate, reuşind să se descurce în orice situaţie, găsind răspuns oricărei probleme dificile. Toate aceste calităţi erau umbrite de un năravgreu de stăpânit. Când bea – şi o făcea destul de des – înjura groaznic, ameninţa, pedepsea pe oricine, toţi erau proşti de la el în jos şi numărul celor etichetaţi astfel era mare, deoarece era în vârful ierarhiei din Miliţia Judeţeană.

Când îi treceau beţia şi furia devenea normal, dar efectele rămâneau, uneori consecinţele erau ireversibile.

*

…Curios lucru, Gingis-han a trăit cu secole în urmă, a fost crud, dar un comandant iscusit şi duşman al vinului, în general al alcoolului.

Omul beat – spunea adesea sângerosul cotropitor – e surd, orb şi fără judecată. Toată iscusinţa şi toate talentele lui nu-i pot aduce nimic în afară de ruşine. Un conducător devotat băuturii nu e în stare de nicio faptă măreaţă. Comandantul beţiv nu poate impune disciplina în rândul

ostaşilor… etc. (Din cartea Richard Sorge, pag. 142, autor Mihail Kolesnikov).

Bidian ştia numai să pună întrebări şi nu-i asculta decât pe cei care-şi luau riscul să ţipe mai tare decât o făcea el. Am încercat să-i explic că în cazul lucrării pe care mi-o pusese în mână nu am nicio vină şi că o aveam deja în atenţie în continuare. De asemenea mă gândeam la întâlnirea cu generalul

Velicu Mihale despre care auzisem numai lucruri urâte, dar nu discutasem personal cu el.

— Eu te consider vinovat şi te vei duce la IGM să ţi se hotărască soarta, că m-am săturat de tine! a mai spus el cu năduf şi cu ură, accesibilă mediocrilor.

— Te blestem! am spus eu aproape involuntar, uitând de politeţea militară. Nu sunt vinovat de nimic.

Descumpănit la auzul cuvintelor mele, şi-a scuturat capul, căutând, parcă, să se dezmeticească.

Înţelegând că nu glumisem, a pufnit în râs, un râs ermetic întocmai ca o cutie de sardele, forţat şi m-a privit mirat.

— Mă blestemi? şi a continuat să zâmbească insolent şi orgolios.

Avea acum ceva din calmul unei broaşte şi din nervozitatea iritată a unui taur. S-a întors spre mine, considerat un partener incomod de discuţie, a surâs din nou, ridicându-şi aproape imperceptibil buza de sus, iar ochii săi clipeau cu o expresie ironică, îngăduitoare. Ar fi vrut să pună capăt acestei discuţii care devenise penibilă.

— Eşti vinovat, asta este! a adăugat el încet.

— Mă consideri vinovat doar din vanitatea de care eşti stăpânit. Poate aflu răspunsul la IGM, am spus, după care am părăsit încăperea fără a-l saluta.

Din prag am continuat:

— Te urăsc! Voiai să devii cumplit, dar ai devenit demn de dispreţ. Măreţia ta e construită pe o temelie exterioară, aproape de ruină. Te înşeli, eu mă tem numai de cel drept, pe care-l stimez. Urăsc faptele tale şi măreţia ta. Nu mă tem deoarece cred în adevăr. Nu poţi fi mai puternic decât Agatocle (tiranul oraşului Siracuza din anul 289 î.e.n.) sau Phalaris (un crud tiran al oraşului Agrigent din anul 565 î.e.n.) despre care citisem recent.

Curajul nu se sperie nici chiar de crimă, iar cinstea nu se teme niciodată de autorităţile statului! i-am strigat până când simţeam că am transpirat.

*

...Ajuns la sediul miliţiei locale, am mai citit odată hârtia „incriminatoare”. Tot privind numele concubinului menţionat în ea, mi-am amintit că semnasem nişte acte cu acest nume, fiind condamnat la închisoare conform Dec. nr. 153/1970 şi m-am dus să verific registrul cu persoanele care fuseseră reţinute în arest; figura condamnat şase luni şi trimis la Penitenciarul Poarta Albă pentru a executa pedeapsa.

Am mers la Judecătoria locală, am solicitat dosarul celui în cauză, apoi, la ora 22,00 am luat trenul spre Bucureşti, preferând să ajung înainte de ora stabilită, decât să întârzii, mai ales că nu ştiam ce se pusese la cale. Pe atunci existau mulţi şefi care indiferent pe ce treaptă se aflau, pentru a-şi menţine funcţiile pe care, unii dintre ei, nu le meritau, îşi pedepseau subordonaţii şi atunci când aceştia greşeau şi când nu greşeau, numai aşa, din plăcerea de a-i umili, de a-i face să le fie frică de ei, de a-i reduce la tăcere şi de a le face viaţa amară. Se purtau întocmai ca nişte logofeţi, nişte arendaşi intransigenţi, dovedind că în comportamentul lor au nişte reminiscenţe pe care le credeam apuse, dar mă minunam când constatam că ele mai existau încă într-o epocă ce fusese

declarată ca fiind a egalităţii depline în drepturi a oamenilor şi când se pretindea din partea tuturor educaţie şi respect.

În tren, pe parcursul a aproape patru ore, am tot avut la ce să mă gândesc. Cu Generalul nu discutasem personal niciodată, dar îl ştiam de la diferite convocări. Aflasem, însă, de la unii colegi că i se spunea „şacalul” deoarece devenise de temut prin măsurile draconice pe care le aplica subordonaţilor care ajungeau la el, neavând decât trei posibilităţi: să fie pedepsiţi disciplinar, trecuţi în rezervă sau trimişi în judecată, caz în care erau reţinuţi pe loc.

Eu ştiam că nu am săvârşit nicio faptă în urma căreia să mi se aplice vreuna din măsurile enumerate, dar ştiind că nu se mai ţinea cont de nimic în ultima vreme, oricare şef putând să dispună de libertatea şi de situaţia noastră după plac, aveam sentimentul că ar fi posibil orice. Pentru prima dată în viaţa mea încercam un sentiment de nesiguranţă, chiar teamă.

Îmi părea rău că nu solicitasem eu în 1982 trecerea în rezervă, aceasta putându-se produce acum, dar să mă scoată ei ca pe orice ofiţer care este vinovat de ceva, iar eu nu eram vinovat de nimic. „Dar dacă mă arestează?” mi-a trecut prin minte ca un fulger. „Nu se poate, n-am făcut nimic împotriva legilor ţării, de ce să mă tem?” Mă frământam deşi ştiam că în toată activitatea mea nu făcusem nicio faptă de care să-mi fie ruşine.

Am ajuns în Gara de Nord din Bucureşti în jurul orelor 2,00, dar nevrând să-mi deranjez rudele sau prietenii în plină noapte, am intrat în sala de aşteptare la clasa I-a. Afară ploua mărunt, o ploaie mocănească, din care cauză cei care veniseră din locurile cu ploaie aduseseră în încăpere un miros de câine plouat, aerul fiind şi aşa îmbâcsit de alte mirosuri. În sală era o linişte

deplină, întreruptă din când în când de câte un sforăit scurt.

Pe canapeaua din faţa mea stătea o femeie cam de 30 de ani, care alăpta la sân un copil; îl privea liniştită, în timp ce el se lupta voiniceşte să scoată laptele din „sursă”.

Alături de femeie, cu ochii pironiţi în faţă, aproape în nemişcare, stătea un bărbat la fel de tânăr, îmbrăcat în portul specific regiunii Maramureş, cu pantaloni şi cămaşă albă, peste care era încins cu o centură lată din piele, bătută în ţinte de alamă care străluceau; peste cămaşă avea un fel de cojocel fără mâneci, lucrat şi el cu modele pe piept şi pe lângă braţe. Acesta avea faţa crispată şi ochii înconjuraţi de cearcăne vinete. Mâinile lui mari erau bătătorite de muncă, iar la cea stângă îi lipsea degetul arătător. „Cine ştie ce necaz i-a dus şi pe ei în Bucureşti”, mă gândeam eu, crezând că toţi sunt mânaţi în călătorii tot de necazuri.

Am reuşit să moţăi şi eu preţ de o oră pe scaun, apoi am ieşit pe afară de câteva ori, am cumpărat un ziar şi mi-am „omorât” timpul până dimineaţa.

La ora 6,00 am urcat în tramvai şi am plecat spre sediul IGM din B-dul. Ştefan cel Mare unde am aşteptat sosirea generalului Mihale. La cabinetul lui l-am întâlnit pe Simion, un fost coleg din şcoala de ofiţeri, care mi-a spus câte ceva despre modul cum trebuie să mă comport ca să nu am surprize.

Când Mihale a intrat în birou, Simion i-a raportat de prezenţa mea, iar eu l-am salutat şi am aşteptat să mă invite în cabinet. Generalul m-a privit sfidător, din cap până la pantofi, de câteva ori, după care, cu un glas autoritar a spus: „Intră!”

Am intrat, m-am prezentat conform regulamentului, apoi am aşteptat să mă invite să mă aşez în fotoliul pentru

a începe discuţia, ca între doi oameni civilizaţi care trebuiau să lămurească o problemă importantă, dacă am fost obligat să fac atâta drum aşa de obositor.

Mă înşelasem amarnic. Mihale mă privea în continuare sfidător prin ochelarii săi cu ramă de baga, după care s-a întors într-o parte, semn că îi eram indiferent.

Când intrasem în pragul biroului său mă simţeam slab, oscilant, incapabil să-mi strunesc teama de un pericol iminent, confuz totuşi, căruia nu prea mă simţeam în măsură să-i fac faţă. Ştiam că nu trebuie să te încrezi în oameni, că ei şi-au dezvoltat enorm puterea de adaptare, iar regulile care se aplică la un moment dat sunt valabile numai pentru cei care cred în ele. De asemenea, ştiam că prostia nu împiedică acţiunea, dimpotrivă ea poate ascunde cu destulă uşurinţă, piedicile, făcând să pară mai uşor ceea ce pentru un om deştept ar părea o încercare dinainte sortită eşecului.

Deodată şi-a pus în evidenţă temperamentul coleric, însoţit de o gestică febrilă, încordată, dând impresia unui tigru aflat în captivitate:

— Nu vă e ruşine, mă, să faceţi o asemenea lucrare, ofiţeri care luaţi o căciulă de bani? a început el din poziţia în picioare.

Din comportarea lui am priceput imediat că nu despre lucrarea în cauză era vorba, ci de o cu totul altă insinuare a şefilor mei de la Constanţa care apelaseră la el pentru a le servi drept călăuză. Din câte citisem prin cărţi, călăul este un om fără onoare, iar fabricanţii care fac şi furnizează frânghii pentru închisori pot fi membri celor mai onorabile societăţi.

Oare aşa să stea lucrurile şi cu Mihale? Pentru ce o face? Trebuia să fac tot ce depindea de mine, cu orice risc.

Începuse să-mi crească nivelul adrenalinei, iar inima şi-a sporit numărul bătăilor care îmi bubuiau în tâmple, apoi au continuat ca un vârtej de ape învolburate. Simţeam că îmi cade tavanul în cap. Cât mă străduisem eu să nu renunţ la tonul respectuos şi rezonabil, căutând să-l îmblânzesc pentru a avea o discuţie liniştită, în termeni decenţi, să-l fac să coopereze, dar acum totul era de prisos.

„Deci este adevărat ce se spune despre Şacal?” mi-am zis în gând. Tot organismul mi se zbuciuma. „Între noi trebuie să se dea o luptă asemenea pitonului cu tigrul, chiar dacă el este pitonul”, m-am gândit fulgerător. În întrecuse sperietura.

„Fie ce-o fi!” am spus cu voce tare, apoi am continuat şi mai vehement:

— Nu vă e ruşine, mă? l-am maimuţărit eu. Nu ştiţi decât să jigniţi şi să pedepsiţi oamenii. Vă comportaţi întocmai ca nişte sperietori, ca nişte logofeţi, ca nişte… nu cum ar trebui să fie nişte şefi adevăraţi, care aveţi datoria să sfătuiţi oamenii şi să le îndrumaţi activitatea. Ştiţi că lucrătorii din ţară v-au poreclit „Şacalul”? Aţi dovedit-o şi acum. Cu ce am greşit eu ca să vă comportaţi astfel cu mine? Nu v-aţi gândit nicio clipă la faptul că eu am călătorit cu trenul toată noaptea, nu am mâncat, nu m-am spălat, nu m-am bărbierit, iar când să vă raportez despre cele pentru care m-aţi chemat aici, ţipaţi şi mă jigniţi, în loc să mă acuităţi, aşa cum se cuvine din partea unui şef cu rang superior şi cum, de altfel, prevăd regulamentele noastre militare, ca să nu spun şi omenia.

Parcă l-ar fi curentat ceva, încât s-a liniştit şi nu a mai spus decât:

— Raportează! Te ascult.

— Nu despre această lucrare este vorba, aşa cum bine ştiţi şi dumneavoastră, dar m-aţi chemat pentru a face

pofta altora, ceea ce mă intrigă nespus de tare.

Lucrarea este simplă, pe cel căutat l-am găsit, el se află în penitenciar condamnat la Dec. 153/1970 şi-i vom comunica petentei, dar şefii mei de la Constanţa nu ştiu ce să mai inventeze pentru a mă umili.

— Bine, bine, te cred, m-ai convins, a spus el, rămânând un timp pe gânduri, liniştit, ca şi când furtuna de la început nici nu existase. După o pauză l-a chemat pe Simion şi i-a ordonat:

— Ia maşina mea şi să-l duci pe tovarăşul ofiţer până la Direcţia Evidenţa Populaţiei unde îl aşteaptă colonelul Pârvoi. De acolo mergi la generalul Olteanu de la Ministerul Apărării Naţionale şi du-i acest plic! moment în care i-a întins un plic alb.

Văzând că situaţia mea luase o întorsătură nesperată în momentul când am venit, am scos din buzunar ordinul de serviciu şi i-am raportat:

— Vă rog să-mi semnaţi ordinul de serviciu pentru a-mi recupera banii plătiţi din ambiţia colonelului Bidian care mi-a spus că deplasarea o fac pe cont propriu. El este foarte darnic. Ar trebui pus să plătească el această deplasare inutilă!

— Dă-l încoace! a spus Mihale, semnându-l la toate rubricile, inclusiv la „cazare” deşi stătusem o parte din timp în gară.

— Dacă-mi îngăduiţi, aş vrea să vă rog ceva.

— Ce mai vrei acum?

— Să nu fiţi supărat pe mine. Îmi dau seama ce ar însemna să vină toţi cu câte o problemă. Eu am fost trimis cu o problemă fabricată de nişte binevoitori interesaţi care nu ştiu ce urmăresc, am adăugat cu glas scăzut.

După ce am isprăvit raportul meu precipitat şi tot ce mai aveam de spus, l-am observat pe „Şacal” respirând

adânc, apoi coborând capul în piept ca Nero – împăratul romanilor când zicea: „De-ar fi dat domnul să fiu analfabet”.

Cu calmul pe care nu i-l ştiam, a spus:

— Eşti, într-adevăr, un om ciudat, dar constat că ai dreptate în tot ce mi-ai spus. Te cred cu atât mai mult, cu cât o spui fără ocol şi fără să-ţi alegi cuvintele.

…Abia când am ajuns în trenul ce mă ducea către Constanţa am tradus cuvântul „ciudat”, înţelegându-l în sensul de curajos, poate pentru că l-am înfruntat şi că nu m-am pierdut cu firea în faţa lui când mă studia intens prin lentilele ochelarilor întocmai ca pe o insectă prinsă în ac, aflată sub o lupă puternică în timp ce continua să se zbată.

Îl vedeam cum îmi zâmbea ca unui prieten, iar arcurile înfiorătoare ale buzelor, nărilor, sprâncenelor, se înmuiaseră, liniştea i se întipărise pe chip, iar atenţia îl făcea să fie sobru. Poate că el a crezut că nu sunt în stare să-i răspund pe loc cu argumentele necesare, dar eu, pentru că ştiam că am dreptate, poate şi din orgoliu, nu aveam de gând să mă las înfrânt.

Înăuntru meu eram conştient că trecusem puţin peste limita regulamentelor, dar poate tocmai asta m-a salvat.

Mi-am zis în gând, ca Homer: „cuvintele mi-au sărit peste zăgazul dinţilor”.

Mihale mă privea tăcut şi absent, parcă mi-ar fi cerut o explicaţie pe care o căuta, de fapt numai în propria sa minte. Era realmente blocat.

— Bine, m-am lămurit deplin, acum du-te!

Am salutat, am mulţumit şi am ieşit împreună cu Simion cu care am mers la garaj. Acolo am dat peste colonelul Chivu, fostul nostru şef din şcoala de ofiţeri care acum îndeplinea funcţia de şef al sectorului administrativ.

— Nea Gili, ne-a dat generalul Mihale maşina lui să-l duc pe Dinu la Direcţia Evidenţa Populaţiei, iar de acolo să mă duc la M.Ap.N., a spus Simion.

— Bine ai venit la bord! a exclamat colonelul Chivu bucuros. Cum a făcut Şacalul de ţi-a pus la dispoziţie maşina lui? Cum ai reuşit, că el nu a făcut acest gest niciodată? Ce i-ai făcut? Să ştii că nu e rău deloc.

— Nu cred că-mi dădea el maşina mie, dar a avut nevoie să meargă Simion până la generalul Olteanu de la M.A.N. am răspuns eu.

Când am ajuns la colonelul Pârvoi, acesta era în temă cu toate cele întâmplate şi mi-a spus doar atât:

— Ai viaţă grea la Constanţa. Ce au cu tine?

— Nu ştiu. Nici nu vor să-mi spună nimic, îmi fac mereu şicane şi atât.

— Dacă ar avea ceva palpabil, nu te-ar ierta.

În trenul care mă aducea la Constanţa, gândindu-mă la scena din biroul generalului, am realizat prin ce situaţie trecusem. El nefiind obişnuit ca cineva să-i răspundă cu îndrăzneală, s-a blocat pur şi simplu. Sau poate tocmai această intervenţie inedită din partea mea a fost de natură să-i trezească omenia din el? Se vedea că era într-o vădită încurcătură.

Departe de general şi de pericolul care trecuse, îl compătimeam în gând, dar nu înţelegeam de ce se lăsa folosit de alţii. Dar eu? Atacat şi bălăcărit, urât de şefii mei…

A doua zi m-am prezentat la serviciu fără să spun nimănui nimic. Marin m-a chemat la el ca să se informeze de felul cum a decurs întâlnirea mea cu generalul şi să poată informa şi el mai departe.

— Ce aţi făcut la Bucureşti? Ce a zis generalul?

— Am explicat cele ce prevedeau datele din lucrare şi

atât.

— Şi? s-a interesat el mai departe, mort de curiozitate.

Mă pândea întocmai cum pândeşte o pisică pasărea cu care speră să tragă un ospăţ, cu prefăcătorie în sufletul său rău.

— Şi, nimic altceva. Cred că a fost mulţumit de răspuns.

…Poţi ieşi triumfător dintr-o bătălie, poţi supravieţui unui naufragiu, în vreme ce duşmanii de rând îţi pot terfeli reputaţia cu veninul calomniei. Este drept că în acest mod ei nu-ţi pun în mod efectiv, viaţa în pericol, dar îţi crează probleme în muncă, în familie, te îmbătrânesc înainte de vreme, te istovesc şi te forţează să-ţi pleci capul chiar dacă ai dreptate în ceea ce susţii.

…Vorbeam mai sus despre defăimare, pe care eu o consider un monstru periculos, care are doar gură, dinţi şi ghiare dirijate şi controlate de un demon căruia îi lipsesc ochii cu care ar trebui să vadă inocenţa; urechile cu care ar putea auzi adevărul, dar mai ales, îi lipseşte acea faţă umană care să fie în stare să roşească de ruşine atunci când „monstrul” este descoperit.

De aceea, prin scrisul meu, folosindu-mă de cuvinte, încerc să luminez labirintul întunecat al existenţei mele, dar şi al altor oameni cu care am intrat în contact în unele momente mai importante ale activităţii mele.

Loialitatea mea faţă de principiile de muncă stabilite prin regulamentele militare nu mă deranja, dar şefii mei vremelnici nu voiau doar o loialitate profesională, bazată pe ierarhie, ci o supunere oarbă care nu se potrivea firii şi concepţiilor mele, care ţineam la demnitate şi la adevăr. Eu nu eram un spirit refractar şi cu o minte rigidă, nici vreun tip infatuat, dimpotrivă respingeam modul de

comportament.

Încă din prima tinereţe făcusem un legământ cu mine însumi să nu accept niciodată ca cineva să-mi decidă soarta şi cum să trăiesc viaţa. Dar pe atunci nu ştiam că voi fi toată viaţa militar supus unui regim crunt, bazat pe ordine, mai bune sau mai proaste, unde să fiu nevoit să duc o luptă permanentă pentru dreptate şi libertate. Ce a fost cel mai greu pentru mine în toată această perioadă, tocmai faptul ciudat de a-mi dovedi mereu nevinovăţia.

De multe ori mi s-au făcut nedreptăţi, am avut parte de sentinţe greşite, deoarece cei puşi să judece faptele au făcut-o după etaloane strâmbe, false, ori ţinând cont de ambiţiile unora care au avut puterea şi s-au folosit de ea pentru a-şi atinge nişte interese meschine.

Situat frecvent în spaţiile marginalizării am început să cred că sunt un om ghinionist, că frustrările au legătură şi cu conduita mea intransigentă.

Am înţeles că felul în care sunt croit nu corespunde cu părerile şefilor şi atunci nu am mai insistat, lăsând totul să se deruleze de la sine şi în afara mea.

Deşi îmi părea rău când vedeam că unii se ridicau pe scara ierarhiei noastre, după ce se transformau în viermi, după aceea îşi băteau joc de semenii lor, ştiind că aceştia din urmă nu pot protesta sau dacă o fac, nu au sorţi de izbândă şi o fac degeaba.

— Cu cât o persoană urcă mai sus pe scara ierarhiei, iese în evidenţă mai uşor prostia de care dă dovadă, a spus colegul meu Ionescu.

— Ai dreptate, i-am răspuns. Numai că pentru surplusul de prostie nimănui nu i se cere să plătească impozit, iar societatea suportă, adesea pe banii ei.

— Reputaţia miliţiei ar creşte dacă nu ar fi reprezentată de asemenea oameni, pentru că şi civilii ne

consideră pe toţi la fel, nişte oameni răi şi proşti.

— Şefii sunt impuşi pe baza altor criterii decât competenţa şi bagajul cultural.

— Păcat că s-a ajuns aici.

— Ei deţin adevărul în folosinţă privată, iar noi, ceilalţi, trebuie să aducem probe pentru a ne dovedi nevinovăţia, am spus eu.

— Da, altfel eşti pedepsit pentru crima de a spune adevărul.

— Eu le-am spus de multe ori adevărul, deci am comis destule crime, dar am cam obosit să mă mai lupt cu ei.

— Multe aspecte sunt prezentate de unii şefi de la noi, iar la judeţ sunt crezute.

— Este scandalos! Nu ştiu când se vor termina aceste mişelii. Că viaţa este plină de nedreptăţi aflasem din fragedă copilărie, dar cât de mari şi de păguboase sunt ele, am aflat mult mai târziu şi adesea pe piele proprie.

În timpul discuţiei noastre, în birou a intrat un ofiţer de securitate care l-a tras la o parte pe Ionescu şi i-a şoptit ceva. „Nu am şi mai lăsaţi-mă în pace!”

— Nu ai vrut să fii nepoliticos, i-am spus după ce ofiţerul plecase, dar ai excelat prin lipsa de politeţe… Bietul om! L-aţi făcut să se simtă tare prost, se şi înroşise la faţă.

Ionescu a făcut un gest de nepăsare.

— Ăştia se ţin băţoşi, dar dau în gropi de proşti ce sunt. Întotdeauna m-au călcat pe nervi. Este tipul şobolanului care caută informaţii. Ce mi-a cerut a fost pretextul.

…Încă de pe vremea când mă aflam în şcoala de ofiţeri începusem să am nişte năzuinţe personale, unele bine conturate, altele mai vagi, dar ceva îmi spunea atunci

că va trebui în viaţa şi în munca mea viitoare să fac ceva numai în felul meu propriu, altfel decât alţii şi mult mai repede. Aveam încrederea în suflet că voi reuşi, însă cu trecerea anilor am întâmpinat atâtea necazuri şi am avut atâtea deznădejdi care m-au marcat profund şi m-au făcut să sufăr, rămânând cu sechele.

4 – Norvegianca

În Ministerul de Interne viaţa devenise tot mai grea, oamenii putând fi îndepărtaţi din muncă la cea mai mică greşeală, indiferent de unde venea ea.

Se ajunsese să faci raport pentru a ţi se aproba căsătoria cu o femeie, iar dacă aceasta nu corespundea la verificări, să primeşti aviz negativ şi să alegi: ai sentimente pentru ea şi atunci părăseşti ministerul sau renunţi la ea şi continui să munceşti în aparat.

Dacă vreo rudă apropiată pleca într-o excursie sau cu alt prilej şi nu se mai întorcea în ţară, cel vizat era scos din muncă, trecut în rezervă şi obligat să-şi caute loc de muncă într-o întreprindere civilă care să nu aibă legătură cu străinii.

Dacă din întâmplare discutai cu o persoană din altă ţară, venită în România ca turist sau oficial, erai obligat să faci raport detaliat cu toate cele întâmplate, pentru ca ofiţerii de securitate să analizeze care a fost situaţia şi, în raport de rezultat, să se dispună măsuri.

Într-o duminică, întorcându-mă pe la ora 13,00 de la serviciu, după ce am mâncat, Mihai, fiul meu mai mic, a insistat să-l însoţesc la plajă. Eram obosit, dar n-am rezistat rugăminţilor lui şi m-am gândit că nu-mi va strica nici mie o baie în mare şi să mă însoresc câteva ore. Ne-am aşezat cearşaful în dreptul hotelului Perla, ne-am dezbrăcat şi am fugit în apă, după care ne-am întors la cearşaf, unde ne-am aşezat pentru a ne zvânta la soare.

Lângă noi şi-a aşezat cearşaful de plajă o femeie cu vârsta până în 30 de ani, şatenă, aproape blondă, destul de atrăgătoare, cu nişte ochi asemeni albastrului cerului şi o piele deosebit de albă. Femeia mă privea, când direct, când pe furiş, dar nu i-am dat importanţă, continuând să discut cu fiul meu.

— Hai, tată, în apă, că este atât de caldă!

— Nu mai merg că sunt obosit.

— Mă laşi să mă duc singur?

— Te las, dar să nu te duci unde este apa mare!

— Nu mă duc departe, nu-ţi face griji.

După ce Mihai a plecat în apă, tânăra m-a întrebat ceva, dar, neînţelegând ce spune, am dat din umeri, semn al neputinţei de a înţelege ce a spus. Ea a continuat să vorbească şi abia atunci am înţeles că pronunţa nişte cuvinte în limba germană, pe care eu nu o vorbesc.

Am întrebat-o în limba rusă, ce doreşte. Acum a fost rândul ei să-şi exprime neputinţa de a înţelege limba.

Apelasem la limba rusă deoarece o stăpâneam binişor, fiind singura pe care am învăţat-o temeinic la şcoală.

Mi-am adus aminte că pot vorbi şi în limba franceză, cu unele poticneli desigur, întrucât nu mai vorbisem de pe vremea când lucram în serviciul circulaţie şi urmasem un curs special, pe lângă ghidul pe care îl aveam cu formulele uzuale muncii de circulaţie.

Am întrebat-o în limba franceză ce doreşte, iar ea a devenit brusc volubilă, spunând că este norvegiancă şi vorbeşte curent germana şi franceza. Astfel am aflat că interlocutoarea şi vecina mea de cearşaf este o turistă din Norvegia, se numeşte Kona şi a venit la Mamaia de două zile pentru un sejur de 18 zile, fiind cazată la hotelul Perla. Neavând nicio cunoştinţă, se simţea singură. Mi-a mai spus

că în Norvegia mai are un frate mai mic decât ea, care era funcţionar la o firmă şi locuiesc amândoi împreună cu părinţii lor.

Când mi-a venit rândul să mă prezint, mi-am adus aminte cine sunt şi unde lucrez. Trebuia să fac o prezentare completă după modelul oferit de Kona.

După o ezitare scurtă în care m-am gândit la prevederile legii nr. 69, privind regimul străinilor în România, mi-am prezentat o „fişă" nu tocmai reală: mă numesc Dan Ionescu, funcţionar la o unitate de gospodărie comunală din Constanţa, sunt căsătorit şi am patru copii. La auzul numărului copiilor, Kona a izbucnit într-un râs sănătos, prelung. Văzând că o privesc cu mirare a explicat: este foarte bine, copiii înseamnă bogăţie într-o familie, iar ea îşi doreşte să aibă mulţi copii.

Am râs şi eu odată cu ea. Era foarte simpatică şi îmi părea jenant faptul că a trebuit să-i ascund numele şi locul de muncă, dar ce puteam face?

Mă gândeam că aş răspunde dacă Kona şi-ar exprima dorinţa să mă viziteze acasă sau la locul de muncă, situaţii cu totul obişnuite în ţările occidentale.

După câteva banalităţi m-a întrebat de Dracula.

— Vreţi să-mi spuneţi povestea lui Dracula?

— Ce anume v-ar interesa? Dacă există? Unde locuieşte?

— Da, ceva în genul acesta. Am citit într-o carte că Dracula este un vampir şi că ar locui în Castelul Bran din România.

— Castelul Bran există, într-adevăr, dar povestea lui Dracula este o născocire a scriitorului englez, care a vrut să-şi dea importanţă, dar ea nu corespunde cu realitatea de la noi.

— Dar atunci de ce susţin oamenii că povestea este

adevărată? a întrebat ea, amestecând şi cuvinte româneşti.

— În România, nici locuitorii din Bran nu au cunoştinţă despre vreun fapt care să susţină cele consemnate în carte. Dacă era un caz real, ei ar fi ştiut, pentru că Dracula a fost Domnul Ţării Româneşti şi se numea Vlad Dracul. Românii l-au numit Vlad Ţepeş de la obiceiul său de a-i pedepsi pe răufăcători cu tragerea în ţeapă. Tatăl său a fost Cavaler al Coroanei Imperiului Austro-ungar.

Vlad Ţepeş, aşa cum îl consemnează istoria, a fost un domnitor bun, cinstit, iubitor de ţară şi de neam, un vajnic luptător împotriva turcilor şi a ungurilor. Când el era copil, a fost luat de turci şi dus la Istanbul, unde a fost instruit în armata otomană. De acolo a reuşit să fugă deghizat şi să se întoarcă în ţară.

— Şi a locuit în castelul Bran?

— Nu a locuit niciodată acolo, nici chiar în timpul domniei sale, nu a avut nicio legătură cu acel castel pe care scriitorul englez îl descrie ca fiind bântuit de vampiri, adică oameni care sug sângele semenilor lor.

— Este interesantă această precizare.

— Vlad Ţepeş a fost arestat şi închis în închisoarea de la Ţarigrad. Noi avem multe poveşti cu un deosebit substrat moral şi unele pline de umor pe care românii le păstrează în inimi, alături de credinţa în Dumnezeu, dar niciuna nu vorbeşte despre el că ei fi fost vampir.

Cu unele greşeli de dicţie sau chiar poticneli, am reuşit să ne înţelegem. Cuvintele franţuzeşti pe care le-am învăţat cu ani în urmă se treziseră dintr-odată la viaţă şi îmi veneau pe limbă cu o uşurinţă de care eu însumi eram surprins.

Între timp Mihai s-a întors din apă şi ne-am pregătit de plecare.

— De ce plecăm, tată?

— Să nu fiu căutat de la serviri. Îmi este şi foame.

La plecare, mi-am luat rămas bun de la Kona, motivând că trebuie să mergem în vizită la o familie de prieteni.

M-am asigurat, discret, că nu am fost văzut şi auzit de cineva „interesat” de situaţie, care să mă pună în postura să fac raport pentru această discuţie, apoi am plecat.

— Cine era femeia cu care vorbeai franţuzeşte? m-a întrebat Mihai în drum spre casă.

— O turistă din Norvegia, care se informa despre Dracula.

— Mergem la circ? Mi-ai promis.

— Nu mergem acum.

— Dar mă laşi să mă dau în caruselul cel mare, care are femeia aceea deasupra? Cel din parc, îl ştii tu.

— Bine, te las, dar numai o dată şi mergem acasă.

5 – De ce bârfesc oamenii? Dar cei care mint?

Mă gândeam într-o duminică la măsurile de ordine de la stadionul „1 Mai” unde echipa Farul juca un meci de fotbal cu o echipă din Olanda. De asemenea corvezi nu eram scutit niciodată, colonelul mergea la fel ca şi sergentul să-i păzească pe câţiva tineri să se joace pe teren, care jucau prost şi pierdeau meciurile.

Aveam cu mine 40 de lucrători ca să asigurăm ordinea pe exteriorul stadionului. Către sfârşitul primei runde, s-a pornit o ploaie torenţială, grea, cu stropi care se uneau în aer după care cădeau pe pământ, simulând o cascadă.

Mă udase până la piele şi nu mă mai feream, mergeam pe mijlocul drumului, călcând direct în băltoace, nu le mai ocoleam.

— O, sărac de dumneavoastră, tovarăşe colonel! m-a compătimit căpitanul Cârlig, din dosul gardului de beton unde se adăpostise de torentul ploii. Mare lucru dacă nu veţi răci după această „baie” forţată.

Eram numai locotenent-colonel, dar fiind prea lung şi greu de pronunţat, atât militarii, cât şi civilii, suprimă prima parte a gradului. Gradul de colonel l-am primit imediat după pensionare, (se acorda la 7 ani vechime în grad)

— De ce spuneţi sărac? l-am întrebat eu.

— Pentru că v-a udat până la piele şi nu aveţi unde să vă uscaţi până nu se termină misiunea noastră.

— Sărac eşti numai atunci când îţi lipsesc condiţiile materiale de existenţă, apoi sănătatea şi când nu mai ai puterea să lupţi împotriva duşmanilor.

Sărac eşti şi atunci când nu mai poţi să-i înfrunţi pe cei care te bârfesc ori de câte ori au ocazia, pe cei care şoptesc sau tac plini de prudenţă, zâmbesc sau râd cu gura până la urechi de necazul tău. Atunci eşti sărac. Dar eu încă pot să lupt cu relele şi o fac permanent.

— Sunteţi supărat astăzi, a spus Cârlig.

— Mă întreb mereu de ce oamenii sunt atât de răi? Deunăzi am văzut doi „prieteni” care discutau în şoaptă. Totdeauna când două persoane discută, rareori discută probleme personale şi niciodată nu vorbesc despre vreun procedeu original de a se sacrifica în interesul societăţii. Se văd de departe pentru că se tot uită în jurul lor dacă îi ascultă cineva.

Aceşti bârfitori de profesie au un mod caracteristic de a „fora” în interiorul persoanei pe care au luat-o în „lucru”. Se străduiesc mult până scot numai părţile negative, pe care le cern cu o deosebită fineţe, apoi le prezintă într-un mod anume pentru a umbri toată

activitatea şi toată fiinţa celui care-l au în obiectiv. Diabolic mod de gândire au.

M-am întrebat de multe ori ce plăcere simt ei când procedează astfel? De ce nu scot la fel de bine şi părţile bune ale omului respectiv, în evidenţă, pentru ca balanţa cu care judecă să stea în echilibru? Să reflecte astfel, cât mai bine, adevărul? Dar este foarte greu să faci bine, pe când răul îl faci mai uşor. Oare cei care se ocupă cu bârfa ştiu acest lucru? Poate că ar fi bine s-o afle şi ei…

Aveam un prieten care-mi spunea odată: „Măi, Cutare a făcut şi bine şi rău de când îl cunosc eu, dar binele l-a făcut rău, iar răul l-a făcut nemaipomenit de bine” (Cpt. Marian Puşcă).

Oamenii zboară în cosmos, dar unii continuă să trăiască după concepţiile din Evul Mediu. Sunt mult prea mulţi invidioşi şi cu gustul intrigilor.

Nu există nicio minciună care să nu poată fi crezută. Depinde de energia şi interesul celui care minte şi cadrul în care o face. Poţi minţi şi ca să scapi de o situaţie penibilă, dar dacă în acest fel salvezi o stare de lucruri de o valoare morală mai mare, poate fi socotită o minciună scuzabilă. Ceea ce este mai grav, mai cumplit, este minciuna combinată cu ignoranţa agresivă. Sunt unii, chiar şi pe la noi prin instituţie, din păcate, care urzesc intrigi din care fac artă, operând cu multă trudă, aidoma iscusitului păianjen, care-şi ţese liniştit pânza destinată să imobilizeze victima, după care se aşază la pândă, înarmat cu răbdare.

Alţii duc sârguincioşi o campanie de denigrare perfidă şi spun lucruri oribile despre unii sau alţii, urmărind interese meschine. Se găsesc destui care să spună: „Am auzit că… dar până nu faci foc, fum nu iese”. Dacă cei care fac astfel de afirmaţii mai sunt şi duşmani

personali, chiar nemotivaţi ai celui despre care se împrăştie minciuna, ei vor ajuta, în mod sigur, la răspândirea ei, continuând să spună: „Din partea mea, eu nu cred, dar se spune că este adevărat ce se aude”.

Rezistenţa lor activă constă în defăimare, punând în sarcina persoanei fapte pe care nu le-a săvârşit, urmărind înjosirea ei pe orice cale, inclusiv prin minciuna veninoasă. Chiar dacă nu obţin măsuri capitale, o şicanează şi cei care o cunosc cred cele spuse.

Mai există şi o altă categorie, cea a clevetitorilor, a bârfitorilor din obişnuinţă. Aceştia prelucrează minciuna, reuşesc s-o „vopsească” şi te prind într-o plasă de afirmaţii cu care te învăluie de nu mai poţi scăpa. Ştii bine că nu este nimic adevărat, că nu ai făcut nimic şi, deci, nu ai legătură cu ce se spune despre tine, că totul este invenţia unor minţi bolnave, care au interesul să te discrediteze, dat minciuna şi-a făcut efectul şi lumea o crede. Mai grav este atunci când minciuna este crezută de cei care au putere de decizie şi acţionează în această direcţie, putând produce grave prejudicii celui vizat.

Sunt prea mulţi „procurori” în cadrul miliţiei, care se grăbesc să-mi întocmească rechizitorii de o exasperantă neghiobie şi lipsă de sinceritate şi nu ştiu dacă ar folosi cuiva să fac eforturi pentru a mă disculpa, aducând precizări şi argumente cu privire la faptele mele. Las timpul să le judece pe toate. Ceea ce e dureros pentru mine constituie starea asta de „corp străin” în care mă aflu faţă de organismul judeţean care mă respinge, în loc să mă asimileze, de unde se desprinde concluzia că se doreşte eliminarea mea. De ce? încă nu am reuşit să aflu. Cu toate acestea, conştiinţa nu mă lasă să-i detest pe cei vinovaţi de această stare de lucruri, nici să-i privesc cu ură, cel mult cu suspiciune. Mi-am impus o rezervă, nu numai din sentiment de dreptate, dar şi ca o condiţie pentru o

împăcare viitoare şi ca o acceptare a situaţiei.

Ignoranţa este o infirmitate care nu trebuie condamnată – spunea scriitorul rus Leonid Andreev. Îi dau dreptate.

Unii colegi m-au invidiat peste măsură, deşi pe faţă erau afectuoşi, plini de respect şi de generozitate – natură omenească plină de vădite şi ascunse mizerii.

Indivizi obişnuiţi cu bârfa şi calomnia. Poate ştiu şi ei că plăcerea de a vătăma nu constituie dovadă de forţă sau de măreţie pentru creaturile slabe şi meschine. Adevărata forţă aparţine celor care au capacitatea de a fi folositori.

*

Prin această carte încerc să curăţ murdăria, dacă ei nu vor continua să scuipe pe mine. Mă doare aprecierea lor nefavorabilă al cărei motiv îl constituie invidia, bazată pe aspecte neverificate, rezultate din bârfa care îi face să vadă greşit. E foarte grav! Acest sentiment nu face casă bună cu camaraderia atât de necesară în unele profesii. Oare te mai poţi baza pe colegi să te apere în caz de nevoie?

Constat cu durere că a dispărut această trăsătură nobilă de caracter. De ce? Se acordă întâietate intereselor personale – adesea materiale, departe de cinste, adevăr şi dreptate. Unii se bucură de durerea prietenilor şi de răzbunarea oricărei fapte, chiar dacă acest procedeu nu este cinstit, nici uman.

Desigur, e mai bine să uiţi calomnia şi injuria, împăcându-te cu duşmanii, dar pentru asta îţi trebuie un mare efort, pe măsura jignirilor. Cu toate acestea eu sunt adeptul iertării şi împăcării, deoarece blândeţea este proprie oamenilor, care nu au ferocitatea şi mânia animalelor sălbatice prădătoare.

Francisc Petrarca spunea undeva: „Din dragoste

pentru virtute, nu te speria de insultele şi de ura proştilor! O, mânie, cum reuşeşti tu să treci peste orice dovadă de cinste!”

*

…Spre seară cerul se limpezise şi aerul era purificat de praful şi noxele venite de peste tot.

— Ne duci la plimbare, tati? mi-a spus Luminiţa cu glasul ei mătăsos şi rugător, de cum am intrat în apartament.

— Vă duc, dar puţin mai târziu, după ce fac un duş şi-mi schimb hainele care încă nu s-au uscat.

I-am urcat pe toţi în maşină şi am plecat la Mamaia. Era sfârşit de august şi de sezon estival. Pe plajă se mai însoreau ultimii turişti „întârziaţi”, cei care nu putuseră să obţină din timp bilete de odihnă sau abia acum li se aprobase concediul, conform planificărilor existente.

Printre ei şi câţiva turişti blonzi, din ţările nordice, obişnuiţi cu temperaturile mai scăzute.

Deasupra mării începuse să se îngrămădească din nou cohorte de nori care stăruiau şi coborâseră aproape de suprafaţa apei, încât dădeau impresia că plutesc pe crestele înspumate ale valurilor. Imediat ce ploaia încetase, începuse un vânt uşor, care sporea treptat în intensitate, împingând spre mal pâcla rău prevestitoare. În aer plutea toamna, nu te mai puteai amăgi cu gândul că vor mai veni zile calde, de vară.

— De câte ori ai fost la plajă vara aceasta? m-a întrebat

Mihai.

— De două ori, i-am răspuns.

— Noi am fost de zece ori împreună – arătând spre Luminiţa – şi de două ori cu nişte colegi.

— Poate voi merge la anul şi eu mai de multe ori.

Priveliştea din jur era dezolantă; peste spaţiile verzi vântul plimba hârtii răzleţe luate din cine ştie ce locuri şi le proptea în tulpinile unor arbuşti firavi.

Pe lângă hoteluri, în jurul cantinelor, câinii aciuaţi încă din vară îşi făceau datoria apărându-şi teritoriile şi hrănindu-se cu ce mai găseau prin gunoaie, deoarece odată cu turiştii se diminuaseră mult şi posibilităţile lor de a fi hrăniţi de către personalul hotelurilor.

6 – La „Păltiniş”.

Ne chemase Bidian la Miliţia Judeţului pentru a susţine examenul anual la învăţământul profesional de care nu scăpa niciun şef de formaţiune.

După ce am susţinut testele scrise, a urmat o pauză, în care Bidian m-a invitat în cabinetul său şi nici nu am intrat bine, că m-a şi întrebat:

— De ce comentezi mereu ordinele şefilor tăi?

— Vreţi să-mi explicaţi?

— Lui Alexandru îi „dai peste nas” în faţa cetăţenilor, veniţi la audienţe, lui Costică Munteanu îi spui că este bolovan… Ce se întâmplă acolo?

— Alexandru promite cetăţenilor care vin la el în audienţă că le face mutaţie în Constanţa şi are obiceiul să mă cheme de faţă cu respectivii şi să mă umilească: „De ce, mă, nu-i faci mutaţie omului, dacă am spus să-i faci?” „Pentru că nu îndeplineşte condiţiile cerute de Dec. 68/76”, îi răspund şi-i explic ce prevede acest decret. Ar face bine să discute cu mine aceste cazuri, înainte de a promite cetăţenilor sau cel puţin să studieze temeinic legea, dar n-o face.

Despre Munteanu nu-mi aduc aminte să-l fi jignit vreodată, mai ales să pronunţ astfel de expresii.

— Tu niciodată nu faci nimic, dar îi superi şi ei vin la mine şi se plâng.

— De ce nu ne chemaţi împreună aici, ca să lămuriţi lucrurile definitiv şi acceptaţi tot ce vă spun ei?

— După tine ar trebui să vă „pun de faţă” ca pe nişte ţaţe de mahala.

— Tovarăşe colonel, cu asemenea oameni nicio metodă nu este depăşită ca să le demonstraţi că fac tot felul de insinuări pentru a-mi face rău.

— O să vă chem într-o zi. Acum du-te!

Nu ne-a chemat niciodată până a plecat din Inspectorat.

Când s-a terminat învăţământul profesional, locot.-col. Jugan, care era locţiitor la municipiu pe atunci, ne-a propus să mergem pe jos. Am luat-o pe bulevardul Lenin (acum b-dul Mamaia). Eram eu, Georgescu, Ionescu, Antonaru şi Gică Jugan. La semafor Gică ne-a zis că ar fi bine să mergem la crama „Păltiniş” să mâncăm o ciorbă de burtă. Am fost toţi de acord şi am pătruns pe poartă, aşezându-ne la nişte mese din fundul sălii, pe care un ospătar zelos le-a unit pentru noi. De noi s-a apropiat şeful cramei care fusese deja anunţat, un om gras, roşu la faţă, plesnind de o sănătate naturală.

— Să trăiţi! îmi faceţi o deosebită plăcere şi onoare în acelaşi timp. Dumneavoastră nu prea veniţi pe la noi. Aţi face bine să veniţi mai des, v-ar vedea lumea că procedaţi ca toţi ceilalţi oameni, că aşa, cu controlul… suntem mereu în tabere opuse.

Ce serviţi? ne-a întrebat el, amintindu-şi că oaspeţii trebuie serviţi.

— Câte o ciorbă de burtă, a spus Jugan. Dar vezi cum faci să fie o ciorbă bună, mai deasă.

— Vă aduc şi câte unul mic?

— Da, a răspuns tot Jugan. Lăsaţi mutrele astea, ni s-a adresat nouă care ne făceam semne, în sensul că ne

aflam încă în orele de serviciu şi încălcăm astfel regulamentul.

— Desigur, a completat Antonaru, doar nu ne vom îmbăta cu 30 mililitri de cognac.

Jugan, la prima vedere, făcea impresia unui om de o forţă primitivă, brutală, însă irezistibilă. Era croit cam grosolan, însă avea un suflet bun şi toată fiinţa lui inspira sănătate, înfăţişarea lui ca de urs nu era lipsită de oarecare eleganţă. Era greu de stabilit de la început când îl întâlneai, cărei categorii aparţinea acest Hercule. Nimeni n-a ştiut, nici chiar el, că suferea de o boală cumplită, care i-a secerat viaţa chiar în anul următor.

— De ce eşti supărat? m-a întrebat el, care se afla de partea cealaltă a mesei, în faţa mea.

La început am încercat să neg, dar starea mea era prea evidentă şi am fost nevoit să le relatez discuţia avută cu Bidian.

— Dar cu nea Costică Munteanu când ai avit tu ocazia să te sfădeşti şi să-l faci bolovan? a întrebat Jugan.

— Niciodată nu i-am adresat lui direct un astfel de cuvânt, dar am avut o intervenţie odată, într-o adunare de partid, iar el a luat-o ca atare.

— Despre ce a fost vorba? a intervenit Antonaru.

— Nu ştiu dacă vă mai amintiţi că în adunarea generală de partid din luna trecută am fost ales în prezidiul şedinţei, apoi am condus toată şedinţa ca preşedinte. În discuţiile lor oamenii s-au plâns că muncesc mult, că li se cere să îndeplinească atribuţiuni care nu sunt ale lor, că nu au timp să se ocupe de familii, fiind ţinuţi mai mult la serviciu, iar în final au spus că unii şefi îi jignesc, încălcându-le demnitatea în mod repetat. Trebuia să le dau răspuns la problemele puse şi le-am spus câteva din părerile mele, printre care: toţi muncim la fel de mult în

ultimii ani, să mai treacă cu vederea unele ieşiri ale şefilor şi să înţeleagă faptul că „dacă ai un şef bolovan nu mai ai ce să faci, decât să-ţi plângi zilele” Probabil că această ultimă expresie l-a deranjat pe nea Costică, crezând că m-am referit la el, care se afla în dreapta mea la masa prezidiului.

— Şi pentru asta trebuie să fii supărat?

— Cum să nu mă supăr când se caută un motiv de a mă certa pentru orice!

— Dumneavoastră sunteţi un om cu capul pe umeri, cu simţurile întregi şi cu balamalele bine unse, a intervenit Ionescu. Nu puteţi avea obsesii şi, mai ales, trataţi-i cu indiferenţă pe cei care încearcă să vi le provoace.

— Eu am fost întotdeauna o fire veselă, dar de când am revenit la Constanţa, în acest colectiv, parcă s-a rupt ceva în mine. Simt ostilitatea şefilor şi chiar o invidie nejustificată din partea colegilor.

Multă înşelătorie! Dacă un bărbat şi o femeie se pot înşela, fiecare având alt sentiment, dacă doi bărbaţi se pot înşela când îşi strâng mâna, ascunzând fiecare alt interes, apoi doi oameni se pot înşela şi numai când se lasă înşelaţi din dorinţa – nedeclarată uneori – de a-şi atinge scopul râvnit.

De la o vreme nu mai ştiu să râd, sunt mereu încruntat, deprimat şi obosit. Mă preocupă mult această situaţie şi nu înţeleg de ce se petrec astfel de lucruri.

— Las-o şi tu mai moale cu orgoliul tău, că din cauza asta te atacă toţi şefii! a pus Georgescu paie pe foc.

Cu el mai avusesem o discuţie asemănătoare odată, când lucram la un material de partid şi îl atenţionasem că este omul şefilor, de aceea nu se lua nicio măsură împotriva lui de câte ori fusese găsit ameţit de băutură. Atunci se supărase foc pe mine.

— Ai dreptate, Comele. Tu mereu mi-ai spus s-o las baltă pentru că ţie îţi convine. Dintotdeauna ai cădelniţat pe la şefi supunerea, ascultarea, smerenia, precum şi însuşirea mecanică a opiniilor lor. Popă trebuia să te faci, nu ofiţer de miliţie.

— Dar poţi să-mi spui ce ai câştigat cu încrâncenarea ta şi cu orgoliul tău?

Mişca în cercuri mâna lui dreaptă cu degetele prevăzute cu nişte unghii mari, cabaline, vrând parcă să spună: „Hai, zi-i mai repede! Te ascult”.

— Eu nu pot să mă schimb. Ţin mai mult la adevăr, la dreptate şi demnitate, pentru care sunt în stare să renunţ la toate funcţiile şi gradele care mi s-ar oferi. Este greţos modul în care unii dintre voi vă lăsaţi manipulaţi! am spus eu încheind discuţia.

Ştiam că unii dintre colegi îmi spuneau, în spate „neutrul”, alţii „incoruptibilul”, pentru că eram intolerant privind dedesubtul lucrurilor nedrepte şi le spuneam tăios, fără menajamente, ceea ce incomoda şi-i făceam să mă ocolească dacă aveau ceva suspect pe conştiinţă.

Nu mă deranjau poreclele, pentru că ştiam cât de rea este lumea, iar eu nu o puteam corija singur.

Dacă eşti onest, virtuos, ea te vrea imoral şi găunos ca să aibă motive să râdă cât mai mult de tine. Numai astfel ies în evidenţă carenţele, lacunele, deşertul lăuntric al unora. S-a constatat că cel mai greu, în asemenea cazuri, atârnă lipsa de instruire şi de civilizaţie care dăunează şi conduce adesea la lipsa de libertate.

…Între timp ne-a fost adus cognacul, apoi şi ciorba de burtă, am mâncat, am achitat nota de plată şi am părăsit localul. Pe drum Gică a amintit de invitaţia şefului cramei:

— Aţi văzut? Până şi ei se roagă să le călcăm pragul

ca nişte oameni obişnuiţi şi nu în control, ca de obicei. Când s-o faci, dacă tot timpul suntem ocupaţi cu activităţi oficiale?

Cap. VI – Un şef care ştie să asculte şi să judece într-o zi m-a sunat colonelul Boştină, şeful Inspectoratului.

— Ai timp să vii până la mine?

— Da, i-am răspuns, deşi eram atât de ocupat că nu aş fi vrut să văd pe nimeni în acel moment.

— Atunci, te rog să vii acum, pentru că mă grăbesc să plec pe teren!

Am urcat într-o maşină şi în câteva minute eram în cabinetul său, aşezat pe un fotoliu, la invitaţia sa:

— Ei, amice, ia loc! mi-a spus el, arătându-mi unul dintre cele două fotolii din faţa biroului său care încadrau o măsuţă rotundă acoperită cu cristal. Fă-te comod că avem mai mult de discutat.

…Mi-am adus aminte de primirea pe care mi-a făcut-o colonelul Burlacu în 1979 şi am făcut comparaţie pe loc, în gând…

Mi-am scos pardesiul şi l-am aşezat peste celălalt fotoliu, în timp ce el răsfoia nişte hârtii într-o mapă cu coperţile verzi aflată pe birou. Îl priveam cu atenţie, mai bine zis îl studiam. Anii trecuseră peste el mai uşor decât peste alţi ofiţeri de aceeaşi vârstă; trăsăturile feţei îi erau neatinse, iar trupul la fel de musculos ca al unui adolescent. Avea ochii albaştri spre cenuşiu deschis, părul de culoarea oţelului, chipul inteligent, arogant, împreună cu glasul şi cu ţinuta sa îngrijită, toate trădând un personaj familiarizat cu puterea. În discuţii arbora un zâmbet cald, îndărătul căruia se putea ghici o anumită duritate.

În contrast cu Bidian, părea mai degrabă prototipul funcţionarului pedant şi calculat, dar privirea lui trecea prin tine asemenea unei raze „Röntgen”. Cu toate acestea

avea un caracter mai omenos decât alţii.

— Am două reclamaţii sau cereri, cum vrei să le numeşti, la care nu ştiu ce răspuns să dau. Ele privesc activitatea de evidenţa populaţiei, cer nişte mutaţii şi se consideră nedreptăţiţi petenţii. Vezi dumneata despre ce este vorba şi întocmeşte materialele, inclusiv răspunsurile.

Mai am o problemă dată de primul secretar Marina, care cere să-i facem mutaţie mamei sale care se află deja la el acasă.

Studiază problema şi vezi cum îi satisfacem cererea. Este omul numărul unu al judeţului. Cred că se poate face, nu?

— V-aş ruga să-mi permiteţi să merg personal la dânsul pentru a mă informa exact ce cere şi să iau documentele necesare pentru a-i face mutaţia! am spus eu.

— Desigur, faci cum este prevăzut în lege! a spus Boştină. Dar, ia spune, cum mai merge munca în formaţiunea dumitale?

L-am informat cu toate activităţile întreprinse în cursul lunii, apoi cu cele de perspectivă, iar la sfârşit am făcut referire şi la modul cum mă tratau Alexandru, Marin şi chiar Moţoi.

— Nu înţeleg de ce mă consideră ei colţos, recalcitrant şi nesupus, atâta vreme cât eu îmi fac datoria şi le execut întocmai ordinele. Sunt jigniri pe care nu le pot suporta, iar Alexandru o face uneori chiar în sala de şedinţe, în prezenţa tuturor cadrelor.

Am observat că ei îi jignesc pe toţi, fără deosebire, dar dacă alţii nu protestează, eu nu suport să-mi terfelească demnitatea. Aici este vorba de nişte prejudecăţi, de nişte erori cărora trebuie să le cad mereu victimă. Este revoltător să acţionezi astfel pentru a face praf o carieră. Pe mine nu mă interesează funcţia sau

ridicarea pe scara ierarhiei, ci faptul de a duce o viaţă decentă, de om corect şi cinstit. După atâtea lovituri primite m-am resemnat, deşi unitatea se putea folosi mai bine de pregătirea mea profesională, de pasiunea şi devotamentul meu pentru această instituţie. Nu am înţeles cui a folosit izolarea mea. Ceea ce am priceput mult mai repede, a fost faptul că pentru a putea supravieţui în lupta cu atâţia duşmani, trebuie să ai forţa lui Hercule. Parcă aş fi duşman de clasă. Este ruşinos că s-a ajuns aici.

— Cine ţi-a spus că eşti duşman de clasă? Noi te-am apreciat întotdeauna pentru munca corectă pe care o faci.

— Eu ştiu foarte bine că nu sunt duşmanul nimănui, dar unii aşa mă tratează şi mă atacă la fiecare pas.

M-am convins de când lucrez în aparat că principalul duşman priveşte astăzi competenţa, personalitatea, stăpânirea cerinţelor profesiei, care în capul unor răuvoitori se transformă în defecte care îi incomodează şi îi pune pe gânduri…

— Din cele ce cunosc eu, au mai fost unele discuţii la adresa dumitale, dar cei care se revoltau s-au liniştit. Dumneata să munceşti şi să-ţi vezi de treabă! a mai spus Boştină cu un glas blajin.

Îl priveam faţa liniştită pe care străluceau doi ochi verzi, sclipitori şi vioi. Era un bărbat frumos, cu un păr cărunt, ondulat şi pieptănat cu cărare pe partea dreaptă, care-i dădea aerul de om sfătos.

Nu-şi ascundea sentimentele, din care cauză ofiţerii tineri erau în derută, având impresia că este prea sever şi simplist, deşi era bine pregătit teoretic şi avea o bogată experienţă de viaţă pe care o împărtăşea şi altor cadre, inclusiv colaboratorilor săi direcţi.

Într-o discuţie cu colonelul Moţoi, acesta din urmă i-a povestit nişte aspecte constatate personal: „Am fost aseară

la miliţia municipiului, iar la plecare m-a oprit un locotenent, destul de isteţ, dar la fel de îndrăzneţ, chiar pot spune libertin, care mi-a spus că ar vrea să vină la Inspectorat pentru a discuta ca de la om la om cu cineva, dar că a fost sfătuit să se lase păgubaş deoarece nu se poate face aşa ceva pentru că toţi sunt obişnuiţi să aplice acel „protocol” sever din care nu iese nimic şi se încheie cu expresiile „vom analiza, vom mai vedea”, iar el este derutat, nu ştie ce să facă”.

— Şi tu ce i-ai răspuns?

— Ce era să-i răspund? Că poate veni la mine într-o zi să discutăm şi să văd ce problemă are, la care el a răspuns: „Tot formalism se cheamă” A promis, însă, că va veni, iar eu îl aştept să văd cam ce vrea.

— Vezi, Moţoi, tinerii nu mai au răbdare să treacă prin toate canoanele, nu mai au timp. Ar trebui să ne apropiem mai mult de ei, să încercăm să-i înţelegem. Ne-o ia viaţa înainte şi nu e bine! À-propos… zilele trecute a fost la mine şeful evidenţei de la municipiu, căruia i-am dat să rezolve nişte lucrări. Ce aveţi voi, adică tu, Marin şi Alexandru cu el?

— Nu avem nimic. S-a plâns el?

— Mie nu mi se pare să fie aşa cum mi l-aţi prezentat voi în unele împrejurări. Am discutat mult cu el, iar ieri i-am studiat şi dosarul de cadre; acestea m-au condus la concluzia că s-a greşit cu el când s-a încercat să fie izolat şi ţinut departe de cele ce i se cuvin de drept şi de fapt. Este el mai sensibil decât alţi ofiţeri, respectă dar în aceeaşi măsură pretinde să fie respectat şi nu permite să-i fie încălcată demnitatea, dar nu văd nimic rău în asta. Am apreciat la el inteligenţa, dăruirea în muncă şi corectitudinea. Noi avem nevoie de oameni cinstiţi, corecţi şi muncitori, că de ciurucuri nu ducem lipsă.

Îmi spunea data trecută că atunci când i se vorbeşte de sus şi cineva i se adresează cu „tu” şi „mă”, îi vine să-l plesnească pe necioplit. Are şi o expresie pe care nu ştiu dacă o pot reproduce întocmai: „eu ţin mai mult la demnitate decât la bani şi nu suport să mă jignească cineva, oricine ar fi el”. Şi eu cred că el are dreptate, fiecare om are dreptul la respectul demnităţii şi al personalităţii.

— Este adevărat că el este un ofiţer bine pregătit, are autoritate faţă de ceilalţi, munceşte bine, este cinstit, corect şi mi se pare şi mie că a fost nedreptăţit. Poate ne-am format o părere greşită când l-am văzut atât de vehement în apărarea drepturilor sale cu diferite ocazii. La această stare de lucruri au contribuit decisiv Marin şi Alexandru care, cred că l-au prezentat deformat, iar noi am zis ca ei, socotind că de vreme ce lucrează împreună acolo, îl cunosc mai bine decât noi. Cine a mai avut timp să verifice cum stau lucrurile în realitate? Ne facem autocritica, deşi este tardivă.

— Ar trebui să ne preocupăm mai mult de cadrele noastre, să manifestăm mai multă grijă faţă de ele! Cu autocritica nu rezolvăm problema şi nu îndreptăm lucrurile. Te urmăream când spuneai că el îşi apăra cauza cu vehemenţă. Are mult curaj şi fermitate, care nu se pot schimba. Caracterele tari sunt întocmai ca moneda rebătută: nu-şi schimbă valoarea nici atunci când pierde din greutate. L-am studiat când îşi exprima punctul de vedere în legătură cu profesia, competenţa, personalitatea şi altele. El este ca un condor singuratic care zboară la mari înălţimi sub arşiţa soarelui şi asprimea vântului. Necazurile şi viaţa l-au călit încât, deşi lovit de toţi, mai are încă sentimentul puterii adevărului şi dreptăţii, care spun multe, (discuţia reprodusă de Moţoi faţă de Georgescu, la organizaţia de Partid).

1 – În vizită la primul secretar

Mi-am făcut timp în ziua următoare şi am plecat la primul secretar al judeţului, Mihai Marin.

Când am intrat în antecameră la el, am fost întâmpinat de secretarul său, un bărbat împlinit, cu un început de chelie în creştet, în mijlocul părului său grizonant, cât se poate de manierat şi întotdeauna bine îmbrăcat, pot spune chiar elegant. Acesta nu se arăta prea mulţumit de acea funcţie, dar se bucura de avantajul de a fi mereu în preajma primului secretar, unde era bine informat cu toate problemele din judeţ şi bine plătit.

— Am înţeles că solicitaţi o întrevedere cu primul secretar, tovarăşe colonel!? Ce doriţi să-i cereţi? mi se adresează el.

— Nu eu am solicitat întrevederea, dânsul m-a chemat.

Când li se spunea activiştilor din jurul lui „dânsul m-a chemat” nu mai aveau de ales şi trebuia să-l anunţe. Nu eram dispus să cedez în faţa satrapului de la intrare şi am reluat:

— Sper că nu doriţi să discut cu dumneavoastră ceea ce nu ştiu nici eu? i-am răspuns străduindu-mă să fiu cumpătat în vorbe.

Secretarul a clipit des din ochi, simţindu-se mai puţin sigur pe el.

— A, nu tovarăşe colonel, nu am avut intenţia să vă jignesc, numai că tovarăşul Prim este un om foarte ocupat şi, în plus, dânsul are nişte principii de la care nu se abate niciodată, iar noi suntem obligaţi să le respectăm întocmai, face parte din sarcinile noastre.

— Nu despre principii cred că vrea să discute cu mine.

— Da, dar unul din principii – a continuat el – este ca

eu să fiu încunoştinţat cu toate problemele care îi sunt supuse atenţiei şi am ordin de la dânsul să-i raportez totul înainte de a aproba audienţa respectivă, şi-a încheiat susţinerea pe un ton puţin şovăielnic.

La un moment dat s-a auzit un bâzâit uşor în interfonul de pe masa secretarului, acesta s-a ridicat de pe scaun, a deschis precaut uşa de la cabinetul primului secretar, iar după un schimb de cuvinte aproape murmurate, m-a anunţat că pot intra.

— Să trăiţi, tovarăşe prim secretar! am salutat eu.

— Să trăiţi şi dumneavoastră! mi-a răspuns acesta.

— Mi-a comunicat tovarăşul colonel Boştină, că doriţi să-l faceţi mutaţie mamei dumneavoastră la Constanţa.

Da, o mutaţie pe câteva luni, că tot stă vara la mine şi se mai tratează de câte o boală, iar iarna pleacă acasă, în judeţul Bistriţa unde are gospodărie mare, nu vrea să stea la mine.

— Deci îi facem o viză de reşedinţă pe şase luni de zile şi apoi o putem repeta în fiecare an. Cu mutaţia este ceva mai complicat, dar se poate rezolva conform Dec. 68/1976 ca s-o primiţi în spaţiul dumneavoastră ca părinte în întreţinerea copiilor.

— Nu, tovarăşe, nu este cazul, nici ea nu ar fi de acord să-şi părăsească definitiv domiciliul de acolo, unde s-a născut şi-şi are toată agoniseala.

— Aveţi buletinul de identitate al mamei?

— Da, îl ţin aici, în sertar de vreo două zile.

— Vă rog să mi-l daţi să-i aplic o viză de reşedinţă pe şase luni şi vi-l trimit printr-un lucrător de la mine din formaţiune, care-l va lăsa secretarului dumneavoastră din anticameră.

La plecare primul secretar m-a condus până în anticameră unde mi-a strâns mâna şi a transmis

secretarului său:

— Vezi că eu voi pleca la Hârşova! Va aduce un ofiţer un buletin la dumneata. Păstrează-l până mă întorc.

— Da, tovarăşe Prim, a spus secretarul.

Ajuns la serviciu, am pus un subordonat să completeze formularul de reşedinţă, i-a făcut în buletin operaţia corespunzătoare de reşedinţă pe care am semnat-o şi l-am trimis cu ea la locul stabilit.

A doua zi, la prima oră am raportat situaţia şi colonelului Boştină care a fost de acord cu tot ceea ce am făcut.

*

…În luna februarie 1986, Bidian se afla în concediul legal de odihnă la domiciliul său din strada Dimitrie Bolintineanu. Afară plouase toată noaptea, iar spre dimineaţă gerul a transformat toată curtea într-un veritabil patinoar. Dorind să traverseze curtea (versiunea ştiută) a alunecat, iar la contactul cu gheaţa şi-a fracturat piciorul. A stat două luni în spitalul de ortopedie din Eforie Sud, alte luni în concediu medical, după care a fost trecut în rezervă şi pensionat, la vârsta de 50 de ani.

*

În perioada concediului medical a venit la mine în birou susţinut de două cârje şi am discutat unele probleme.

Era toamna anului 1987, când m-am pomenit cu el în biroul meu, mergând sprijinit de două cârje, care scârţâiau la fiecare mişcare. Mi-a strâns mâna:

— Puneţi cârjele lângă pervazul ferestrei şi luaţi loc pe unul din scaune! i-am spus eu. Nu mai am fotolii că mi le-a luat col. Stănuşel şi le-a dus în depozitul Inspectoratului să le roadă şobolanii, pe motiv că fac economie.

Colonelul Bidian s-a conformat aşezându-se fără a se tulbura şi n-a spus nimic, deşi ochii lui cenuşii păreau lipsiţi de expresie. Mi s-a părut că medita la fapte doar de el ştiute.

— Am venit pentru fiul meu care a împlinit 14 ani săptămâna trecută. Ce acte îi trebuie pentru buletinul de identitate?

I-am spus ce acte sunt necesare, apoi am sunat şi am chemat la mine o lucrătoare căreia i-am spus să ia actele şi să-i facă B.I. pe loc fiului lui.

— Mai trebuie timbru fiscal de 3 lei şi 10 lei costul documentelor, a precizat funcţionara.

— Timbru nu am dar reţineţi din bani, a spus Bidian, după care lucrătoarea a plecat.

— Feciorul unde este? Trebuie să semneze.

— Acasă. Nu ştiam că mi-l faceţi pe loc, dar pot să-l sun la telefon şi va veni aici.

I-am arătat telefonul de pe birou, el a sunat acasă, iar peste 10 minute fiul s-a prezentat în biroul meu. În timp ce îl aşteptam, Bidian m-a fulgerat cu privirile lui de gheaţă, încătuşate în trupul suferind şi a spus:

— M-ai blestemat atunci, în biroul meu! De aceea mi s-a întâmplat ce vezi, a rostit el dur, dar zâmbind fals.

— Eşti singurul vinovat de toate. Acum a venit vremea scadenţei: trebuia să plăteşti! Poate îţi dai seama câte nedreptăţi ai făcut altora. Ştii cât de greu suportă alţii nedreptăţile? E un chin să trăieşti astfel.

— M-ai blestemat, a repetat el la plecare.

— Am zis şi eu nişte vorbe. Ce nu zice omul la supărare!? Dar motivul nu l-au constituit cuvintele mele, ci neatenţia de care aţi dat dovadă şi poate… ceasul rău.

Niciun lucru şi nicio faptă nu rămân nepedepsite, iar dumneavoastră aţi excelat în fapte care cer a fi judecate şi

pedepsite.

— Ce fapte? Ce vrei să spui?

— Poate ar trebui să vi le amintiţi singur, dar cred că vă este destul de greu. Întotdeauna aţi privit oamenii de la înălţime, pierduserăţi obiceiul de a-i mai privi de aproape pentru că îi consideraţi pe toţi nişte proşti, persoane fără însemnătate.

— Nu-i chiar aşa, de ce exagerezi? a spus el foindu-se pe scaun.

— Nu exagerez deloc, am răspuns eu iritat. Ai fost beat şi ai alunecat pe gheaţă, unde ţi-ai rupt piciorul.

Surâsul fals i s-a şters de pe faţă la fel ca razele soarelui care coboară sub linia orizontului. Nu i-a convenit răspunsul meu şi ochii i s-au îngustat, a devenit precaut, atent, dar destul de încordat, semn că începuse să se teamă de mine. Capul lui semăna cu o arahidă şi se odihnea, căzută, pe umerii încovoiaţi. L-am văzut cum îşi încruntă sprâncenele şi îşi sugea buzele subţiri.

— Aşa a fost! am repetat eu cu vocea plină, care l-a făcut să tresară şi să mă privească cu coada ochiului.

…Ştiu atâtea fapte pe care le-ai făcut aici, la Constanţa, încă din anul 1967 când lucrai la Cercetări penale, apoi în alţi ani, inclusiv în 1982 şi am tăcut, n-am spus la nimeni, ca să nu-ţi pierzi funcţia, iar răsplata tăcerii mele a fost că te-ai purtat ca un dictator cu mine de când am revenit în acest Inspectorat.

— Ce fapte? Ce fapte? Ce vrei să insinuezi?

— Nu insinuez nimic, sunt faptele tale. Chiar vrei să le auzi?

— Da, spune ce fapte!

— În 1967 cu Tatiana la malul mării, altă dată acasă, la asistenta medicală de la cabinetul dr. Aşchie, unde au mai fost în aceeaşi cameră şi Pricop Gheorghe şi Mareş.

Apoi beţiile repetate cu prim secretar Stoian la restaurantul Simens din Mangalia iar la întoarcere, când aţi ajuns aproape de intersecţia cu drumul ce duce spre staţiunea Costineşti aţi oprit pe dreapta, aţi coborât şi aţi urinat, apoi v-aţi bătut pentru doamna Ciobănete. Eu veneam de la Mangalia de la controlul de fond – era în 1982, octombrie.

Apoi m-ai trimis la IGM să mă judece „Şacalul" în 1985, deşi ştiai că nu am nicio vină. Ai procedat ca un dictator, asta te înălţa în faţa altora.

*

Bidian obişnuia să-şi roadă unghiile, iar degetele sale mici şi subţiri se terminau cu nişte burice palide pe dosul cărora se aflau nişte minuscule segmente de unghii. Era un om aprig, nervos, neînduplecat şi crâncen ca însăşi coasa morţii. Nu accepta nicio discuţie mai aprinsă sau contradictorie, considerând-o poziţie de frondă faţă de el, chiar dacă erau explicaţii cu privire la problema adusă în discuţie. În ceea ce priveşte trimiterea mea la IGM să dau piept cu „Şacalul", am considerat-o întotdeauna ca un act de răutate şi chiar laşitate din partea lui şi a celorlalţi care au fost de acord.

*

Există genuni ale căror adâncimi te sperie şi pe care inteligenţa umană aproape că nu îndrăzneşte să le sondeze de teamă că ar putea avea consecinţe negative.

În faţa mea stătea acum spăsit acel Bidian care-i făcuse pe toţi să tremure: aspru, mânios, lăsându-se destul de des pradă furiei, omul care nu suporta nici cea mai mică împotrivire din partea semenilor, încăpăţânat din cale-afară şi pătimaş.

Coşmarul în care se zbătea acum nu era decât propria sa viaţă, aşa cum asuprise şi el alte vieţi. Nu-şi mai

găsea deloc izbânzile în viaţă şi simţea zădărnicia oricăror fapte, indiferent la lumea din jur.

Sufletele păcătoase ascund în ele sămânţa necesară propriei lor nefericiri. Ochii lui de culoarea silexului străluceau blând, de astă dată, sub sprâncenele pe care lumina soarelui care pătrundea prin fereastră le colora în arămiu. Îl priveam şi constatam că era dărâmat. La 50 de ani era îmbătrânit iar situaţia în care se afla îi asprea şi mai mult faţa.

Bidian tăcea şi se foia pe scaun. M-a întrebat:

— Ce ţi-a spus „şacalul”?

— Chiar vrei să ştii?

— Da.

— L-am blocat. Mi-am dat seama că el era cel care executa ofiţerii din teritoriu, la cererea şefilor acestora. Mi-am spus în gând: „Fie ce-o fi!” şi după ce i-am raportat ce trebuia pe un ton destul de dur – recunosc, mi-a semnat ordinul de serviciu la toate rubricile şi mi-a dat maşina lui să ajung la Evidenţa Populaţiei etc.

— Crezi în coincidenţe? mă întreabă el.

— Cred numai în fapte reale. Coincidenţele ascund adesea planuri riguros întocmite.

— Să ştii că nu eu am fost cu ideea să te trimitem la IGM, ci Motoi şi ceilalţi, ca să-ţi mai scoatem din cap că ţie nu ţi se poate întâmpla nimic.

— Regret că m-am întors la Inspectoratul Judeţean Constanţa în 1979, deşi col. Simionescu, şeful Inspectoratului Buzău îmi spusese că la Constanţa este o mafie patronată chiar de col. Burlacu, şeful Inspectoratului.

Am revenit pentru a-mi ajuta părinţii bolnavi şi bătrâni, dar care s-au stins, pe rând, iar acum nu mai au nevoie de ajutor.

Se vede treaba că tot nu vreţi să vedeţi realitatea, am spus eu. Teoretic, sunt sigur că sunteţi de acord cu mine, dar în practică ne deosebim total.

— Ce vrei să spui?

— Că atâta vreme cât aţi fost în funcţie nu aţi fost deloc drept când a trebuit. Şeful trebuie să fie în slujba dreptăţii pentru a o întruchipa şi a o face să triumfe într-o societate care se declară dreaptă, i-am răspuns eu cu un glas potolit. Mulţi şefi mai cred, încă, că autoritatea o dă funcţia şi nu omul care o îndeplineşte, aşa cum credeau şi regii când moşteneau coroana, că puterea lor o dă coroana, nu capul care o susţine şi care trebuie să judece cu dreptate toate pricinile supuşilor lor. Din păcate dobândesc funcţii cei slabi şi cei răi, ca apoi să-i năpăstuiască pe cei care îşi fac conştiincios datoria.

L-am privit în ochi să-i văd reacţia şi am citit în ei că era distrus, îi pieriseră înfumurarea şi vanitatea.

Problema pentru care venise i-am rezolvat-o şi, considerând că a auzit destule de la mine, s-a ridicat de pe scaun, mi-a strâns mâna – de această dată ca unui prieten – apoi şi-a potrivit cârjele şi a ieşit din încăpere.

Cu acest prilej Bidian a dat dovadă, pentru prima dată, de timiditate şi un fel de mândrie josnică, rănită, pe care o au toate firile violente.

Foarte impresionat de cele ce i-am spus, a plecat încovoiat. Mi-a părut foarte rău de el, îmi era efectiv milă de starea în care se găsea, o stare sufletească precară, probabil că era conştient de propria sa decădere, o prăbuşire grea care nu mai putea fi îndreptată. Era prima dată când renunţa la comportamentul său violent, ţâfnos, dispreţuitor.

Iată, deci, cum cariera unui om poate depinde de o simplă pornire care să-l cheme ca o lumină îndepărtată,

dar tot aşa poate sfârşi printr-un accident sau o întâmplare obişnuită.

A plecat deplasându-se cu greutate pe cele două cârje care scârţâiau la fiecare mişcare. Îmi părea, sincer, rău de el când îl vedeam cocârjat peste acele lemne, cu ochii înfundaţi în orbite, veşnic cătrănit şi cu privirea fixată în pământ. Peste câţiva ani a murit.

…Cordialitatea mea faţă de colegi nu era lipsită de sinceritate. Aveam, din naştere, o însuşire care mă obliga să nu mă bucur şi să nu profit de înfrângerea unui coleg chiar dacă îmi era adversar. Chiar şi în alte situaţii, în ceasul victoriei asupra lor am fost politicos întotdeauna, iar după caz, amabil şi chiar i-am compătimit. Îmi era, sincer, milă de el.

2 – Secretarul de partid discută cu cadrele

În urma întrevederii pe care a avut-o cu Boştină, Moţoi a început să invite la cabinetul său, mai întâi şefii de formaţiuni, apoi alţi ofiţeri, cu care a purtat discuţii menite a afla ce îi frământă şi dacă se impun nişte măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii de educaţie.

Mai târziu am fost invitat şi eu şi, în timpul discuţiei, am studiat atent biroul lui Moţoi şi pe el. Moţoi era omul care se identifica cu sistemul, manifestând sentimentul plenar al apartenenţei şi de integrare în acest sistem. Nu prea cult, dar deţinea ştiinţa folosirii termenilor consacraţi în legătură cu munca de partid.

Aşezat în fotoliul său, cu coatele pe masă, semăna cu un veritabil sahib, proiectat pe peretele drapat în întregime în pânză roşie frumos plisată, în centrul căruia trona tabloul cu portretul lui N. Ceauşescu, încadrat în cele două drapele – roşu şi tricolorul – având la bază nelipsita lozincă de partid; într-o parte a camerei era biblioteca plină de „operele” lui N. Ceauşescu şi nelipsitele

„teze”. Pe o masă mai mică stătea colecţia ziarelor centrale. Un covor masiv acoperea tot parchetul camerei de lucru a secretarului; era un covor greu, moale, în care paşii se înfundau odată cu florile galbene şi roşii din ţesătura lui; la mijloc avea un medalion încadrat într-un cerc perfect din interiorul căruia tot flori mari şi roşii ca focul îţi zâmbeau.

Când discuta, Moţoi ridica braţele din când în când, pe care le ducea la tâmple, apoi degetele mângâiau părul grizonant, pieptănându-l leneş. Pe faţă avea o roşeaţă specifică care începea de la pometii obrajilor şi se continua spre tâmple; probabil suferea de vreo boală, nu era culoarea lui naturală. Cu toate acestea ducea trai de papă.

— Mda, te rog să iei loc! mi-a spus, continuând să-şi privească cadranul ceasului de la mână, cu ramă aurită şi brăţară metalică. Ce mai faci? m-a întrebat, apoi, cu un zâmbet confecţionat.

Vocea-i mătăsoasă şi surâsul rece te induceau în eroare, făcându-te să crezi că era un om bun, blând, deşi era ipocrit. Prefăcătoria e virtutea regilor, urâtă dar necesară.

— Bine, am răspuns eu calm. Muncesc, trăiesc cum pot şi mă lupt cu necazurile.

— Ai multe necazuri?

— Am avut destule. Acum au mai trecut. La unele aţi contribuit şi dumneavoastră, dând ajutor altora.

— Are cineva timp să ia fiecare poveste în parte şi s-o întoarcă pe toate feţele ca să ajungă la adevărul pur?

— Adevăr pur nu există, dar dacă viaţa noastră atât de grăbită are nevoie de adevăr, chiar şi atunci când el ne deranjează, nu credeţi că ar trebui să ne facem timp şi să-l căutăm? Mai ales că unii sunt plătiţi tocmai pentru a face educaţie şi să caute adevărul.

Dar pentru asta ne trebuie multă răbdare ca să reuşim să-l scoatem la iveală. Ne-am obişnuit să ne ascundem după regulamente şi statutul de partid, pe care le venerăm pentru că ne apără bine. Ce este mai interesant, nu ne sfiim deloc să le aplicăm şi altora, fără a cerceta ce efecte produc asupra lor.

Dacă ministrul sau generalul Mihale nu aveau cum să ştie ce se întâmplă la Constanţa, dumneavoastră nu aveţi această scuză. V-aţi mulţumit să credeţi ce spun alţii şi v-aţi ascuns în spatele uşilor capitonate unde nu pătrund toate zgomotele de afară.

— În parte ai dreptate, dar munca este complexă.

— Da, ştiu. La ea trebuie să participe toţi şefii, dar ce ne facem dacă unii procedează ca lăutarul, după ureche şi nu după dreptate şi ştiinţă?

Putem să-l tratăm pe om ca pe o creatură josnică şi în acest fel să îl determinăm să facă ceva împotriva voinţei lui, dar putem la fel de bine să-l tratăm omeneşte, să-l entuziasmăm pentru ceva şi să-l aducem în stare să facă, mai ales, lucruri bune.

Pot spune că eu m-am refugiat total în muncă de când am fost lăsat în pace şi nimic nu mă mai interesează.

— Munca este lucrul cel mai de seamă, cel mai nobil.

— Da, munca înnobilează omul. De aici ar trebui să tragem concluzia că numai cei care muncesc ar avea dreptul la câştig. Din păcate, însă… Toţi am învăţat prin şcoli că „munca l-a creat pe om”, cum spune Marx, dar toţi dorim să muncim cât mai puţin sau deloc, de teamă că „tot munca îl bagă pe om în pământ”. În întreprinderi au fost introduşi roboţii care să înlocuiască omul, dar la noi se mai face, încă, apel la dăruire, conştiinţă, pasiune, principii valabile numai pentru unii, ceilalţi le flutură numai, dar se feresc să treacă la fapte.

— Ce-ţi face familia? a schimbat el subiectul.

— Toţi sunt bine. Soţia este la serviciu, fiul cel mare este ofiţer la MAPN, al doilea a terminat liceul de Marină Comercială şi îşi satisface stagiul militar, fetiţa este anul III la liceul Pedagogic, iar fiul cel mic este în clasa a VI-a. Toţi sunt ocupaţi.

— Nu ai nimic deosebit să-mi spui?

— Nu. Toate merg bine, iar eu mă pot declara mulţumit că am reuşit să ajung până aici. Cine ştie ce va fi mai departe!

— Te pot ajuta cu ceva?

— E prea târziu. Nu m-aţi ajutat atunci când trebuia şi era în interesul unităţii… Acum singurul lucru onest este să te ajuţi singur.

…Ca şi Bidian, Moţoi nu suporta oamenii cu prestanţă. Uneori îi apărea pe buze un zâmbet afectat puterii sale neaşteptate, întocmai ca ciocolata pe buzele unui copil. Deşi se străduia să fie mai apropiat, era un om rece, pretenţios şi indolent, exact ca un negustor. De cele mai multe ori, întindea câte o mână sau dădea din cap, fără să vorbească.

Decurgând astfel, discuţia noastră a luat sfârşit destul de repede. Îmi asumasem greaua datorie de a fi eu, neschimbat.

Ieşind din curtea Inspectoratului, m-am îndreptat spre malul mării. M-am oprit şi m-am aşezat pe iarbă, contemplând întinderea nesfârşită de apă. O briză uşoară, dar veselă îmi mângâia faţa şi îmi făcea bine, încât am zăbovit ceva vreme acolo, până când vântul s-a înteţit, mânând cu hărnicie un grup de nori negri care se îngrămădeau spre sud, devenind ameninţători, gata-gata să plouă. Lumina soarelui devenise de platină, iar căldura s-a subţiat, valurile au prins a se înălţa cu zgomot, lăsând

un strat gros de spumă la atingerea digului pe care-l izbeau cu putere.

M-am ridicat şi am pornit spre staţia de troleibuz, grăbindu-mă să ajung la locul meu de muncă înainte de a începe ploaia. Furtuna din aer se înrudea cu cea din sufletul meu.

Peste o vreme a sunat telefonul prin care ofiţerul de serviciu îmi dădea de veste că fiul meu este la intrare.

— Tovarăşe colonel, fiul dumneavoastră vrea să vină să vă vadă. Sunteţi ocupat?

— Lasă-l să intre că ştie drumul.

— Sărut mâna, tată! a spus el.

— Spune „să trăiţi!” măi, cătană, am glumit eu.

— De ce nu răspunzi la telefon? Te-am mai căutat.

— Am fost plecat din sediu. M-a chemat secretarul de partid pe Inspectorat la o discuţlie.

— Ai probleme? Eu am trecut numai să te văd că acasă nu te găsesc niciodată.

— Nu am niciun fel de problemă. Discuţii de rutină. Ai făcut bine că ai venit pentru că eu nu pot să trec pe la voi din criză de timp. Când sunt aici toată ziua pentru rezolvarea noianului de sarcini de serviciu care vin ca tăvălugul peste mine, când sunt pe teren cu alte atribuţii, unele care nu sunt ale noastre.

— Dar un telefon poţi să dai, m-a atacat el frontal.

— Hai să lăsăm asta! Voi ce mai faceţi?

— Bine. Dana la serviciu, Atena la grădiniţă, eu la muncă. Am fost numit şeful serviciului transmisiuni într-o unitate din cadrul diviziei, iar acum mă strădui să organizez munca.

— Felicitări pentru noua funcţie! Eşti dator de cinste.

— Mulţumesc! Fac cinste numai dacă ne vizitezi.

— Când te avansează la gradul de căpitan?

— După statut ar fi cazul în vară, dar cum nu mai ai siguranţă în nimic, cine ştie? À-propos… M-a rugat şeful Diviziei, generalul Popa să te întreb ce acte îi sunt necesare pentru a-şi schimba adresa în buletin? A obţinut un nou apartament şi vrea să intre în legalitate cu familia, parcă aceasta este formula, nu?

— Să treacă pe la mine cu buletinele de identitate ale tuturor membrilor majori ai familiei, certificatul de naştere pentru cei minori, dacă are, precum şi cu actul de la noua locuinţă, iar aici mă lămuresc eu cu ei. Poate veni oricând dar să sune în prealabil, să fie sigur că mă găseşte. Notează actele necesare.

— Îi voi raporta mâine la prima oră. Ce a făcut Adrian, unde a fost repartizat?

— Adi este militar în termen pe o vedetă rapidă la Tulcea. Am fost la el duminica trecută; l-am aşteptat două ore să se întoarcă cu colegii săi de la întreprinderea Piscicolă, unde lucrase la manevrarea unor lăzi. Mirosea tot a peşte. Îi foloseşte la toate muncile în economie, iar când le mai rămâne ceva timp se mai instruiesc în ale marinăriei.

— Eu mă pot considera norocos că în vremea cât am urmat şcoala de ofiţeri nu am fost folosiţi în alte activităţi extramilitare.

— Da, s-au schimbat multe în ultima vreme.

— Acum te las, tată, văd că ai multă treabă. Nu mă conduce că ştiu drumul! Poate îţi faci timp şi treci pe la noi, pe acasă? Sau măcar un telefon să dai.

3 – De serviciu din partea conducerii unităţii

Intrase de mult în obiceiul şefilor ca zilnic să fie prezent în unitate, de la ora 6,00 la 22,00 unul dintre şefii de formaţiuni care să coordoneze întreaga activitate a

miliţiei pe timpul cât lipseau şefii de instituţie, care primeau indemnizaţie de conducere tocmai pentru a fi prezenţi şi a răspunde. Nu existau sărbători legale ca: 1 Mai, 8 mai, 23 August sau cele din preajma anului nou, să nu mă găsească la serviciu.

Într-una din zile, trecând pe holul central de la parter unde se găseau încăperile destinate biroului judiciar, am auzit bufnituri şi înjurături. Am deschis uşa şi am intrat. În birou erau doi lucrători care „prelucrau” un hoţ de buzunare prins în flagrant în timp ce jefuia o bătrână, căreia reuşiseră să-i smulgă geanta în care avea actele şi câteva mii de lei. Am strigat: „opreşte-te!” apoi l-am invitat în biroul meu pe cel care-l „scărmănase” pe infractor, întrebându-l de ce procedează astfel.

— Este un infractor recidivist extrem de periculos. Noi îl avem de client de mai mulţi ani. Îl trimitem la închisoare, iar când se întoarce o ia de la capăt cu şi mai multă intensitate, a explicat lucrătorul.

…Destinul m-a cruţat, astfel că în toţi anii în care am lucrat în miliţie nu am bătut şi nu am împuşcat pe nimeni, folosind în cercetare puterea minţii şi a experienţei acumulate.

— Nu este bine ce faceţi, l-am mustrat eu. Să loveşti un om fără apărare, care stă nemişcat în faţa ta, asta te coboară cu multe trepte sub scara speciei umane.

Este suficient că l-aţi adus aici. Acum cercetează-l în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală!

— Dar v-am raportat că este periculos, versat şi nu-şi recunoaşte fapta, a insistat lucrătorul să se apere.

— Tocmai de aceea, schimbă metoda de cercetare, excluzând violenţa! Fă apel la cele învăţate şi la experienţa acumulată în timp. Bazează-te mai mult pe inteligenţă şi tactica modernă de cercetare!

Am continuat să trec prin alte birouri unde lucrătorii noştri cercetau persoane în legătură cu fapte de viol, iar în altă cameră o infracţiune de pruncucidere.

Violul este o faptă deosebit de gravă care produce victimei pe lângă durerile fizice şi o umilinţă, o degradare care conduce la nimicirea demnităţii umane, pe care violatorul o calcă în picioare fără scrupule.

Mintea oamenilor, firea lor, bună, rea, luminoasă sau proastă, am început s-o cunosc mult mai târziu, după perioada şcolii şi atunci m-am îndoit că i-am pătruns toate tainele. De aceea, nici astăzi, după atâţia ani de meserie în domeniu, nu-i pot judeca fără a greşi.

Mi-a fost mult mai uşor să cunosc şi să înţeleg animalele pe care am avut ocazii nenumărate să le privesc fără sfială. Ele nu ştiu să se prefacă aşa cum fac oamenii.

Astfel că am putut să le cunosc obiceiurile, le-am văzut cum pot fi blânde sau rele, cum se împerechează şi cum nasc, toate trezindu-mi sentimente de frică, dar şi de respect în aceeaşi măsură.

Mă miram deseori când vedeam femelele, toate, indiferent de specia căreia aparţineau, că se supuneau masculilor fără împotrivire. Mai târziu am aflat că aceasta se întâmplă numai atunci când le venea lor vremea şi erau apte de împerechere, ceea ce ducea de-a dreptul la împlinire sigură şi desăvârşită pentru ele şi urmaşii lor.

Omul, însă, fiinţă superioară, înzestrată cu conştiinţă, el fiind purtătorul unor idealuri măreţe, fondatorul civilizaţiei cu tot ce presupune ea: ştiinţă, artă, tehnică şi altele de care sunt pline bibliotecile din toată lumea, pluteşte, încă, în incertitudine şi şovăieli când vine vorba de abordarea vieţii în cuplu.

De aici apar şi violurile care aduc atâtea traume morale persoanelor care cad sub incidenţa acestor fapte.

Consider că cei care recurg la viol sunt loviţi de o boală a minţii, altfel nu ar acţiona atât de josnic, încât să ajungă să coboare sub condiţia animală.

La săvârşirea unei asemenea fapte, în unele cazuri, mai trebuie avută în vedere şi comportarea victimei, care adesea favorizează declanşarea incidentului, precum şi opoziţia acesteia; este greu să fie învinsă o femeie care ştie să se apere. De asemenea, este puţin hilară susţinerea unui bărbat care se plânge că a fost violat de o femeie ştiut fiind cât de dificil este să susţii actul sexual în condiţii normale, dar…

Pruncuciderea a existat dintotdeauna, dar cauzele ei au fost diverse, determinate în parte şi de unele prejudecăţi greu de învins. Cu toate acestea, „copii din flori” au fost din ce în ce mai mulţi; lor li s-au adăugat copiii abandonaţi sau neglijaţi de către cei care le-au dat viaţă, comportamente care aduc grave prejudicii morale societăţii.

La animale nu există „pui din flori”, oricât de feroce ar fi ele; excepţiile, puţine la număr privesc cazurile când mamele sunt bolnave sau nu se mai pot hrăni.

Femelele-mame se luptă pentru a-şi apăra puii de alţi prădători, până la epuizare, plătind adesea cu propria lor viaţă, dar nu-i abandonează. Ar putea fi ele nişte exemple demne de urmat pentru oameni? Se vede că ar trebui să mai învăţăm şi de la necuvântătoare cu toată învăţătura noastră modernă.

*

…Echipa operativă care acţiona pe teren nu avea mereu de soluţionat evenimente şi atunci lucrătorii urcau la ultimul etaj unde era instalată o masă de biliard cu toate cele necesare şi se mai distrau, lovind cu tacul bilele colorate. Exclamaţiile lor se auzeau tocmai de la parter.

Am urcat să-i văd cum îşi petrec timpul şi să mă amuz împreună cu ei. Erau trei care îşi disputau întâietatea, iar ceilalţi chibiţau de pe margine şi îşi dădeau cu părerea cum ar fi trebuit lovită bila roşie ca să ajungă s-o acroşeze pe cea albă, care la rândul ei s-o şteargă pe cea neagră ş.a.m.d.

— Dumneavoastră nu jucaţi, tovarăşe colonel? mă întreabă unul din lucrătorii prezenţi. Bănuiesc că ştiţi cum se joacă!? a continuat el puţin ironic, după cum am înţeles eu. Ca să-i dovedesc că ştiu toată tehnica, dar nu joc pentru că nu am o stare de spirit corespunzătoare, am început să-i explic tehnica biliardului.

— Bila poate fi lovită dintr-un unghi anume; a doua bilă poate fi lovită din plin sau numai atinsă în treacăt. În fiecare caz în parte lovitura poate fi calculată mai tare sau mai moale, dată în puncte diferite, mai energică sau mai slabă. Există nesfârşite posibilităţi de combinaţii la care se pot folosi legile matematicii şi ale mecanicii corpurilor solide, precum şi teoria elasticităţii, cunoaşterea coeficientului diferitelor materiale folosite, influenţa variaţiilor de temperatură, starea psiho-fizică a persoanei jucătorului care imprimă lovitura cu tacul, aprecierea distanţelor care să fie cât mai apropiată de cel mai fin aparat, posibilităţile combinatorii de care dispune jucătorul, rapiditatea şi siguranţa mişcărilor sale pentru evitarea erorilor şi multe, multe alte cerinţe…

— După câte aţi înşirat dumneavoastră aici, un jucător de biliard trebuie să aibă nişte calităţi ieşite din comun.

— Întocmai. De aceea acest joc este apanajul oamenilor culţi, care ştiu regulile şi fac adevărată artă din mişcările pe care le execută.

Este adevărat că îl pot practica şi alţii cu mai puţină

cultură, dar aceştia au mişcările şi tot jocul înnăscut „în sânge” cum se spune.

— Am văzut în diferite filme câte o secvenţă de la desfăşurarea unei partide de biliard, dar nu am înţeles mare lucru.

— Sunt nişte reguli de joc sacre şi cine nu le respectă, pierde în toate cazurile. De exemplu: unii vin la masa de joc după ce au consumat băuturi alcoolice, alţii au ţigara în colţul gurii, alţii ascultă la aparat o melodie, în loc să se concentreze total asupra jocului; unii îşi ţin haina pe umeri sau pălăria pe cap şi lovesc neatent bila cu tacul. Rezultatul apare imediat.

Iată, deci, că viaţa oferă multe prilejuri de întărirea voinţei, dar ele trebuie temeinic aplicate şi îndeplinite condiţiile cerute.

4 – Gândul de pensionare

La sfârşitul lunii august 1987 am fost trimis la o nouă împrospătare a cunoştinţelor, tot la Bucureşti. Va fi ultima înainte de plecarea mea la pensie.

Ziua participam la cursuri şi la programul stabilit în unitate, iar seara, după masa de seară, şi până la ora 22, 30 când se dădea stingerea, eram liberi în cadrul unităţii. Ne adunam în diferite locuri, câte doi sau în grupuri şi discutam despre viaţa care ne sufoca, ori făceam diferite schimburi de procedee de muncă. Mă împrietenisem cu lt. col. Mărcuş Ion de la Oradea şi, pentru că aveam vârste apropiate, concepţiile erau şi ele la fel de apropiate. Ne izolam în diferite locuri unde consideram că nu ne ajung microfoanele şi discutam toate problemele care ne frământau.

— Constat că s-au schimbat vremurile, am spus eu într-o seară când nu prea eram în apele mele.

— Nu s-au schimbat numai vremurile şi noi ne-am

schimbat odată cu ele. Am început să gândim, accentuează Mărcuş pe ultimul cuvânt.

— Şi asta ţi se pare că este rău sau bine?

Cred că este bine, însă sunt puţini cei care o fac.

— Ca să fiu sincer, eu consider că este foarte bine că am început să ne gândim cum ar trebui orânduită viaţa oamenilor în viitor. Şi asta nu numai în instituţia noastră. Adevărul este că nici mie nu-mi mai place ceea ce fac acum, dar, din păcate, aşa cum nu ne alegem părinţii, nici funcţiile şi misiunile nu le putem alege noi. De la entuziasmul pe care-l manifestam la începutul activităţii mele ca ofiţer, am ajuns acum să-mi fie silă de tot ce fac, am spus eu.

— Aşa am fost şi eu. Înainte credeam în miliţie şi, mai ales, în partid, cum credea sărmana mama în Cel Atotputernic, îmi închipuiam că misiunea mea ca ofiţer era să-l apăr şi să-l slujesc în toate, dar se vede că m-am înşelat aşa cum s-au înşelat şi alţii.

— Acum nu mai crezi? l-am întrebat, deşi aceeaşi întrebare îmi dădea şi mie târcoale de mai multă vreme.

— Îmi pun şi eu întrebări din ce în ce mai des şi mă străduiesc să găsesc răspunsuri la ele.

— Asta este bine. Numai că ar trebui să fie mai mulţi cei care să-şi pună astfel de întrebări.

— Sunt mulţi care-şi pun întrebări, iar unii poate au găsit răspuns la ele, dar se tem, a răspuns el, pe gânduri. Şi au şi de ce. Nu-ţi aduci aminte ce au păţit cei care au încercat aşa-zisa „lovitură”? Generalii din Bucureşti?

— Da, ceva asemănător mi-a povestit şi Chivu Stoica prin 1974 pe când lucram în serviciul circulaţie la Buzău.

Venea acasă la părinţi, în comuna sa natală, Smeeni, eu l-am condus ca antemergător de câteva ori şi s-a apropiat de mine afectiv, dar nu mi-a spus decât foarte

voalat totul: era urmărit peste tot, inclusiv acasă cu aparatură electronică şi a fost învinuit că trăieşte cu nepoata sa. Pe data de 3 februarie 1975 a murit, se ştie cum. Atunci au fost accidentaţi sau pierduţi pe drum.

— Despre cei care au fost găsiţi că fac meditaţii transcendentale ai auzit ce au păţit? Au fost schimbaţi toţi din funcţii. Eu nu văd ce rău au făcut, deşi nu prea mă pricep în acest domeniu ca să pot aprecia pericolul.

— Nu consider că este un pericol faptul de a cunoaşte efectele aplicării unei teorii deja cunoscute. Toţi cei care au participat acolo erau intelectuali de marcă şi aveau reprezentarea a ce fac, ştiau în ce s-au băgat.

— Măi, măi, exclamă Mărcuş. Iată cine poate hotărî situaţia unor oameni, o femeie care în orele libere se minunează de combinaţiile intime dintre molecule şi citeşte „codoi” pentru că habar nu are ce reprezintă formula bioxidului de carbon CO_2.

— Ea se minunează nu numai de combinaţiile dintre moleculele pe care le vede în trecere prin Institutul de Cercetări Chimice, ci şi de combinaţiile intime dintre persoane. Ştii, probabil, că a dat dispoziţie să fie instalate microfoane în apartamentele tuturor demnitarilor, pe care stă şi îi ascultă când aceştia fac dragoste. Se întâmplă ca uni să chiţăie de plăcere şi ea se amuză.

— Deci este adevărat? Eu credeam că se exagerează.

— Mie mi-a spus un fost coleg care lucrează foarte aproape de ei. În 1985 eram în misiune de pază la reşedinţa şefului din Neptun, unde Ceauşescu se afla la odihnă şi unde am discutat mai multe aspecte cu colegul respectiv.

— Măi, băiete, se vede treaba că nu mai merge să fii ofiţer de miliţie, viaţa este grea. M-am gândit la pensionare.

— Viaţa este grea pentru toţi românii, nu numai pentru cei din instituţia noastră. La pensionare m-am gândit şi eu, dar este foarte greu că nu avem vârsta cerută de legea 141, deşi vechimea există.

— Putem începe de pe acum prin spitale şi când împlinim 52 de ani, nu ne mai pot ţine forţat.

— Da, dar aceasta presupune să fim clasaţi inapţi pe linie medicală şi iar este greu, am spus eu.

— Orice lucru este greu, dar trebuie încercat, altfel cum vrei să ajungi la rezultat?

5 – Condamnaţi la locul de muncă

În ministerul nostru se făceau mereu schimbări după principiul cunoscut al „sacului cu şoareci”. După ce Bidian trecuse în rezervă, pe funcţia rămasă vacantă a fost adus colonelul Ion Ciucur de la Suceava, pe Alexandru l-a trecut pe funcţia de locţiitor la judeţ, iar în locul lui a fost adus colonelul Cleon Ioniţă de la Tulcea.

Stăteam într-o zi în birou cu fereastra deschisă şi priveam florile din grădină sub soarele strălucitor care îmbogăţea cerul cu lumina lui aurie. Mă pierdusem, pentru o clipă în visare, iar prin minte îmi treceau legendele, miturile şi cântecele popoarelor din vechime despre care citisem că venerează soarele ca sursă de lumină, de viaţă şi ca zeu, precum egiptenii, indienii etc.

Munca devenise din ce în ce mai grea, sarcinile erau peste puterile noastre şi mult prea multe, deoarece şefii noştri ne făceau rost mereu de altele care nu erau ale noastre, neavând nicio legătură cu munca specifică a miliţiei. Pentru a le îndeplini, începeam programul de lucru la ora 6,00 şi se încheia la ora 22,00 dacă nu se găsea ceva de făcut chiar când ne pregăteam să plecăm acasă. Fusese înrădăcinată această obişnuinţă încă de la Bidian şi

Alexandru, ultimul nu se simţea în siguranţă dacă nu era înconjurat de subordonaţii săi, deşi locuia peste drum de sediul miliţiei. Exista şi un ordin draconic: nimeni nu pleacă acasă fără aprobare, dar existau şi voci care ţipau: De ce? suntem condamnaţi la locul de muncă?

Tot fără rezultat. Începuseră problemele în familiile cadrelor noastre: copii care, nesupravegheaţi, părăseau şcoala şi comiteau fapte antisociale, fete care se împrieteneau cu diferiţi cetăţeni străini aflaţi pe teritoriul României, pentru care se luau măsuri împotriva părinţilor care erau trecuţi în rezervă.

În asemenea condiţii, mulţi dintre ofiţerii mai vechi în miliţie îşi aduceau aminte cu nostalgie de perioada anilor 1965-1968 când se execută numai un program de 8 ore, când te aflai în sediul miliţiei; numai cei aflaţi în misiuni rămâneau pe poziţie până se terminau misiunile. Exista şi un ordin al Ministrului de Interne care interzicea cadrelor să se afle în sediu după aceste ore, iar cel care era găsit, era obligat să justifice, în scris, motivul pentru care a fost în sediu.

Odată cu formarea judeţelor, în februarie 1968, ordinul a fost dat uitării, lăsând loc arbitrarului şi bunului plac al câte unui şef zelos şi vanitos. Toţi executam acelaşi program de 14-16 ore, indiferent de gradul şi funcţia pe care ne aflam, încălcându-se codul muncii şi demnitatea oamenilor, paralele cu degradarea sănătăţii fizice a cadrelor.

La o analiză săptămânală care avea loc de obicei sâmbăta, a participat şi colonelul Boştină, însoţit de colonelul Ciucur. La sfârşit, primul a întrebat în sală:

— Îşi mai aduce aminte cineva dintre voi când a făcut ultima dată piaţa, cu coşul sau cu sacoşa în mână, aşa cum face toată lumea? V-am pus această întrebare pentru că am

nişte informaţii că unii dintre voi merg la gestionari, prin spatele magazinelor şi tratează cu ei pentru a cumpăra alimente, în timp ce ceilalţi cetăţeni stau la rând.

— Eu, tovarăşe colonel, a strigat, din fundul sălii maiorul Breazu, care se ridicase în picioare. Abia după şase luni de zile am reuşit duminica trecută să merg în piaţă cu soţia, care lucrează tot aici. Dar am mers după ora 13,00 când am scăpat de aici, de la muncă. Nu s-a întrebat nimeni când să mai avem timp de piaţă, dacă suntem la program între orele 6,00 – 22,00? Acest program îl executăm zilnic, nu aşa, din când în când. Pentru a cumpăra o pâine mai merg copiii, că de n-ar fi ei nici pâine nu am avea în casă. Dar numai pâine ne trebuie?

În ceea ce priveşte educaţia copiilor noştri nu mai reuşim s-o facem şi ne mai mirăm de ce unii dintre ei ajung nişte infractori, vagabonzi, aşa cum sunt ai lui Neagu şi Stoenciu, colegii noştri de aici din sală. Cine ştie câţi or mai fi pe care încă nu-i ştim? Noi ne ocupăm de educaţia altora, iar pe ai noştri îi lăsăm în seama bunicilor, care mai au bunici. Din această cauză copiii noştri se încurcă în relaţii cu străinii, iar unii chiar pleacă peste graniţă, iar ca soluţie de curăţire a aparatului, îi daţi afară pe părinţi, fără niciun drept material care să le asigure existenţa.

Privind pe feţele colegilor mei din sala de şedinţe, am realizat că şi ei sunt suflete pierdute la fel ca mine; de unii dintre ei, pe care-i ştiu cu un suflet generos şi o bună pregătire profesională, îmi pare sincer rău. Cine ştie ce vise frumoase i-a animat şi pe ei – ca şi pe mine – când au păşit pentru prima dată pragul acestei instituţii? După aceea au fost înghiţiţi de acest malaxor gigant, învârtiţi şi amestecaţi, prin diferite procese specifice, până când au fost transformaţi în nişte victime, mai mult sau mai puţin inocente, ale sistemului. De aceea arată aşa blazaţi, saturaţi, scârbiţi, tăcuţi şi resemnaţi, lucrând aproape

numai din instinct.

Sunt, însă, alţii care fac jocul şefilor şi le ling mâinile, fiind răsplătiţi cu avantaje; ei nu se mai preocupă de munca concretă şi astfel au mai mult timp să viziteze restaurantele fără a se jena, sfidându-i pe ceilalţi care asudă la muncă. Aceasta se întâmplă din cauză că şefilor le plac oamenii de mâna a doua, uşor manevrabili şi dornici de mărire fără prea multă muncă. Dacă primii se solidarizează în mediocritate şi sunt optimişti, ultimii, fiind mai conştiincioşi şi simţitori faţă de sarcini, se tem, sunt tăcuţi, nu îndrăznesc să rostească adevărul, continuând să muncească, dar fără prea multă tragere de inimă.

Mulţi ofiţeri erau oameni capabili, adesea mult mai inteligenţi decât şefii lor, dar care, în mod aproape inexplicabil, rataseră vârfurile ierarhiei unde ar fi meritat să stea.

În ultimii ani, aproape fără să-mi dau seama începuse să nu mă mai intereseze asemenea lucruri, încercând să le privesc întocmai ca un spectator aflat în afara instituţiei. Mă gândeam că oameni ca mine nu au decât două alternative: ori să se dea la o parte, lăsând pe alţii să facă acele munci neplăcute, ori să se lupte pentru a împiedica, pe cât posibil, săvârşirea unor erori judiciare şi mai groaznice, ceea ce eu făcusem atâţia ani; acum simţeam că am obosit.

Din această instituţie nu poţi ieşi întotdeauna cu mâinile curate, motiv pentru care i-am împiedicat pe fiii mei să îmbrăţişeze meseria tatălui, deşi au fost tentaţi s-o facă. Aceasta mai ales când am constatat că şi ei sunt pătrunşi de spiritul de dreptate, cinste şi adevăr.

După pensionarea mea, nu mi-a mai păsat de cei ce ocupau funcţii şi primeau grade mari, deşi pe unii îi ştiam slabi sub aspectul pregătirii, dar ei conduceau lumea, se

aflau în vârful piramidei şi cereau respect.

Idealul care-mi umpluse cândva inima-mi tânără se destrămase în lupta pentru dreptate şi apoi pentru supravieţuire, făcând loc rutinei pentru rezolvarea problemelor mărunte.

Auzind de toate acestea, Boştină i-a spus ceva la ureche lui Ciucur care a dat afirmativ din cap, după care a repetat şi el figura, aplecându-se spre Ioniţă.

Măsurile aşteptate de noi nu au mai venit niciodată, menţionându-se în continuare acest obicei stalinist ca toată lumea să fie găsită la lucru, dacă ar avea nevoie şeful de careva.

...Pe fiul meu, Adrian, îl mutase la Canalul Dunăre-Bucureşti cu subunitatea şi se tânguia să-l scap de acea groaznică corvoadă, lucru care mi-a fost imposibil, fiind ordinul expres al şefului Statului ca toţi militarii să muncească la construirea canalului.

6 – Spitalul

În anul următor a murit şi mama, moartea ei afectându-mă într-un mod deosebit, încât ulcerul de care sufeream s-a deschis din nou, fiind internat de urgenţă la Spitalul M.I. din Bucureşti. Două săptămâni m-am chinuit pe patul spitalului între dorinţa de a mă vindeca şi opoziţia de a fi operat.

Spitalul este o cetate a durerii, iar uneori şi punctul terminus. Acest sfârşit nu este urmat de nicio recompensă. După ce mori, nu mai este nimic.

În spital, cel mai greu de suportat nu este durerea fizică, ci timpul care capătă alte repere, alte dimensiuni.

Nu mai puteam nici să citesc, apoi am început să nu mai merg să mănânc. Nu ştiam nici eu ce aşteptam. Bolnavii, fie ei oameni importanţi, unii chiar celebrităţi, în manifestările lor au ceva din comportamentul şi

sinceritatea copiilor sau a îndrăgostiţilor care iubesc în taină, temător.

Colonelul dr. Popescu – directorul spitalului – avea obiceiul să ne certe pentru că aşteptam până când ne răpunea boala: „Mulţi au impresia că la locul lor de muncă, în posturile pe care le deţin, sunt absolut indispensabili şi de neînlocuit, muncind până se îmbolnăvesc; ei socotesc că lor nu li se poate întâmpla nimic. Abia când ajung în spital şi văd situaţia concretă, reuşesc să se vindece de orgoliu, descoperind că lumea poate merge înainte şi fără ei”.

Începusem să-i dau dreptate. Analizând tot mai mult situaţia ajungeam să-mi simt propria degradare.

Cât de implacabil trebuie să se rostogolească un om de pe culme, luptând, totuşi, să-şi păstreze nobleţea şi demnitatea, dar suportând să-şi violenteze adevărul şi spiritul sau să cunoască robia şi să se supună turmei!

Asta se întâmpla tocmai când voiam să fiu eu însumi, deasupra a tot ce ne dirija, inclusiv deasupra egalităţii oamenilor indiferent de capacităţile lor, dar cu respectarea strictă a demnităţii şi calităţilor intelectuale.

Constatam că era imposibil. Lupta mea era pe punctul de a eşua şi simţeam o oboseală generală amestecată cu un gen de frustrare. Mi se părea că strig în vid: „Fii tu însuţi!” fără să fiu auzit de cineva.

Doctorii Popescu şi Georgescu care mă aveau în supraveghere şi abia mă consultaseră, mă suspectau de cancer, în fază incipientă. Ulcerul meu era dificil şi îi făcea să se uite îngrijoraţi unul la celălalt.

Am căutat să discut cu Georgescu care era de loc din Constanţa şi să încerc să aflu mai multe. I-am spus că nu mă tem de realitate, dar dacă ştiu din vreme, pot lua şi eu unele măsuri în privinţa familiei, în special a copiilor.

— Noi nu suntem siguri, a spus doctorul Georgescu,

s-ar putea să nu fie nimic grav, dar este bine să aşteptăm rezultatul.

— Cât de greu îţi este să-mi spui adevărul, doctore, dar ulcerul meu nu poate aprecia vorbele dumitale încurajatoare.

Mă aflam într-o mare cumpănă cum nu mai fusesem niciodată în viaţa mea. Zadarnic înţelegeam lucrurile şi le pătrundeam rostul, jertfa rămânea jertfă.

Eram mai tulburat ca oricând, o tulburare fără sfârşit şi parcă, pe măsură ce aşteptam deznodământul, aceasta era mai adâncă şi mai puternică. Mă simţeam ca un câine bătut, fără să văd vreo şansă de scăpare la orizont. Inima îmi era copleşită de durere. Sufletul îngheţat de dezastrul ce se anunţa.

Încercam să-mi alung gândurile, dar nu reuşeam, ele mă însoţeau ca o umbră credincioasă, apăsătoare, aşteptându-mi sfârşitul. Îmi veneau în minte, rând pe rând, scene din Meşterul Manole cu Ana care a fost zidită în zidul mănăstirii pentru a rezista construcţia şi parcă auzeam cuvintele din biblie „este dragostea pentru Dumnezeu”. Apoi mă gândeam că în România totul s-a făcut prin jertfă, inclusiv întemeierea ţării pe acest pământ sfânt, plin de oasele strămunilor care şi-au jertfit viaţa de-a lungul veacurilor şi astăzi stă pe ele ţara şi neamul românesc, cărora fiinţa noastră le este datoare cu acea „ardere de tot”.

Şi cu toate acestea era greu să trăieşti fără să mai aştepţi nimic de la viaţă, să nu mai speri nimic.

Ajunsesem să urăsc viaţa. Mă simţeam asemenea unui copac bolnav care reuşeşte cu greu să înverzească primăvara, dar căruia i se scutură toamna frunzele, aşa, din obişnuinţă, fără să fi făcut vreun fruct.

Această stare trebuia s-o suport pentru tot timpul

care îmi mai rămăsese. „Asta nu mai este viaţă” îmi ziceam. În gând făceam versuri:

Că în pământ m-oi duce mâine Sub bolovani umezi şi reci.

Am să vă las în plus o pâine.

Adio secol douăzeci!

Ulcerul m-a făcut să sufăr mult fizic, iar când i-am auzit pe medici că sunt suspect de cancer, am simţit că îmi este în pericol şi spiritul. Noaptea mă rugam pe patul de spital şi îl întrebam pe Dumnezeu de ce trebuie să trec prin această grea încercare? Dar Dumnezeu nu-mi răspundea şi pierdusem orice speranţă, iar fără speranţă spiritul uman poate fi uşor doborât. Eram supărat pe cei doi medici care se ocupau de mine că nu vor să-mi spună adevărul, dar acum cred că nici ei nu-l ştiau.

Mă hotărâsem să cer externarea din spital şi să plec acasă, dar a doua zi, fostul meu coleg de şcoală de ofiţeri Gică Popescu m-a vizitat şi cu el am ajuns la spitalul Fundeni.

De moarte nu mă temeam, dar voiam ca ea să mă vizitele la timpul şi în condiţii normale, nu cu suferinţe atroce. Mai ales că eu detestam teoriile despre experienţa în apropierea morţii pe care unii specialişti o pun pe seama deficitului de oxigen, alţii îi spun moarte clinică, ce a urmat după un atac de cord sau un atac cerebral, când inima s-a oprit pentru o vreme.

Înşişi pacienţii povestesc că au trecut printr-un tunel, unii chiar susţin că au ajuns în rai unde şi-au întâlnit rude decedate anterior, cu care au discutat etc. Un caz asemănător cunosc şi eu, despre care am scris în cartea „Evenimente rutiere” însă am unele îndoieli.

Măcinat de gânduri negre, îmi petreceam vremea în pat, citind o carte şi aşteptam să fiu externat. Pe uşa

salonului a intrat un fost coleg de şcoală, care aflase că sunt internat şi dorise să mă vadă.

— Ce faci, prietene? Tu stai aici şi afară viaţa pulsează? Hai să ieşim în parc şi să auzi cum ciripesc păsările şi copacii îşi freamătă frunzele în adierea vântului!

Am ieşit în curte şi ne-am aşezat pe o bancă în părculeţul spitalului, unde i-am povestit situaţia mea.

— Hai să te plimb puţin cu maşina!

— Sper că glumeşti!? în starea mea numai asta mai lipsea să fac.

— Hai, totuşi, până la spitalul Fundeni. Cunosc eu acolo pe cineva care este în măsură să-ţi spună totul despre boala ta.

La spitalul Fundeni, în secţia Gastroenterologie a domnului prof. dr. Oproiu şi prof. dr. Tulbure, am fost supus pe loc la ecograf şi alte analize, după care mi s-a spus direct:

— Nu ai nimic. Nu este cancer, ci un ulcer datorat în mare parte stresului din munca dumitale.

— Cum pot să-l vindec? am întrebat.

— Prin eliminarea totală a stresului, mi-a spus doctorul, care m-a îndemnat să ies din acel mediu care-mi dăunează în ultima vreme.

— Deocamdată nu pot părăsi munca, am spus eu.

— Dacă vrei să trăieşti trebuie să te hotărăşti să o faci şi cât mai repede, pentru că atunci când te ceartă şefii ai tendinţa să refulezi dar îţi înăbuşi mânia şi apar emoţiile ca urmare a reacţiei de respingere, muşchii se contractă, adrenalina este eliberată în sânge, iar secreţiile gastrice sporesc. Dacă din diferite motive, nici nu ai mâncat, stomacul mistuie în gol şi apar rănile.

Dar asta nu este totul. În continuare trebuie

eliminată toată violenţa din limbaj, evitând enervarea şi să te strădui să fii calm în orice împrejurare, aceasta ducând implicit la liniştirea organismului.

Discuţia cu doctorul m-a liniştit şi mi-a dat speranţe, însă de ulcer nu m-am vindecat definitiv nici astăzi, când continuu să mă protejez cât pot şi convieţuim în bună înţelegere.

7 – Suferinţă este pretutindeni

În luna iulie am mers la spitalul judeţean unde l-am internat pe Mihai, fiul meu mai mic, în vederea unei intervenţii chirurgicale pentru extirparea apendicelui.

Când am ieşit din clădirea spitalului, trecând prin holul unde funcţiona secţia Urgenţe, m-a întâmpinat un aer înăbuşitor în care se amestecau tot felul de mirosuri lâncede şi oameni betegi. Pe scări am întâlnit un bărbat care nu arăta să fi trecut mult peste vârsta de 30 de ani, ţinând de mână o fetiţă de până la 3 ani; bărbatul plângea, iar fetiţa îl întreba aproape încontinuu „De ce plângi, tati?” M-a impresionat ceea ce vedeam, cu toate că eu văzusem în meseria mea fapte mult mai crude, dar acum ceva îmi frigea inima. M-am aşezat pe treptele scării, lângă bărbatul înlăcrimat şi l-am întrebat, aproape în şoaptă ce i s-a întâmplat.

— Aţi păţit ceva? Vă pot ajuta?

— Nu mai e nimic, asta e viaţa! a exclamat el. Dacă n-ai noroc, degeaba mai trăieşti.

— Aveţi pe cineva bolnav în spital?

— Da, soţia. Doctorii zic că ar avea cancer sau aşa ceva, iar eu nu am niciun ban, că dacă nu ai bani, ăştia te lasă să mori cu zile.

— Nu aveţi motive să vă faceţi griji, am încercat eu să-l liniştesc, deşi aprobam spusele lui. Avem medici destul de buni şi vor face ce le stă în putinţă.

— Buni pe dracu! explodează din nou bărbatul. Toţi sunt nişte şnapani, nişte corupţi, toţi vor bani, ţigări străine, dolari şi altele, parcă toate astea ar creşte în grădină. Nu se mai satură! a spus el cu năduf.

Când operaţia face ca pacientul să moară, ei se scuză cu vorbe ştiinţifice că „organismul a fost slăbit şi nu a rezistat”, că la asta se pricep toţi, după care se apără între ei. Nu sunt oameni, domnule, au uitat că au depus un jurământ pentru a salva viaţa oamenilor. Se uită numai după ciubuc şi după jecmăneală. Ar trebui să se mai orienteze şi ei la cei care au bani, că sunt unii care au, cine ştie cum i-au agonisit, că din salariu nu puteau, a mai adăugat el.

— Jurământul lui Hipocrate la care v-aţi referit nu le permite medicilor să ia bani sau alte foloase materiale.

— Cine mai respectă legile astăzi? Le încalcă până şi cei care ar trebui să le apere, dar alţi…

Discuţia cu acesta m-a răscolit şi m-am întors în spital pentru a-l căuta pe căpitanul Jamea de care mă despărţisem cu câteva minute în urmă.

Acesta avea în supraveghere sectorul sanitar şi nădăjduiam să-i relatez situaţia bărbatului în cauză. Nu l-am mai găsit, dar a doua zi l-am întâlnit la sediul miliţiei şi i-am povestit tot, rugându-l să se intereseze de situaţia femeii şi să aibă în vedere faptele semnalate.

Necesităţile vieţii sunt de altă natură decât cele ale gândirii. Ceea ce se petrece în viaţă este, de multe ori, contrariul a ceea ce este obişnuită să aştepte o minte cultivată. Dar omul care gândeşte trebuie să fie şi om de acţiune, în acelaşi timp. Viaţa este dată s-o trăieşti. Ea înseamnă muncă, multă muncă.

Mă gândeam la mine, la viaţa mea şi realizam că meseria de poliţist m-a costat mult prea mult, iar din preţ

nu au lipsit liniştea, sănătatea şi multe renunţări.

M-am hotărât să-mi caut sănătatea şi am început să mă internez în spitalul militar din Constanţa la secţia „boli interne”, apoi la spitalul MI din Bucureşti unde mă tratam 10 – 15 zile, după care o perioadă mă simţeam bine şi puteam să muncesc cu oarecare randament dar şi cu program de 14 – 16 ore zilnic, cum ne asuprea conducerea.

În noiembrie 1988 m-am internat în secţia ORL în cadrul Spitalului Militar Constanţa pentru a-mi trata o ureche beteagă. Ce se întâmplase? în urmă cu şase ani fusesem în misiune la Topraisar pe o zăpadă şi un ger năprasnic. Neavând maşini de teren suficiente, am plecat cu un autocamion de ocazie care mergea în acea direcţie. Autocamionul avea o defecţiune şi uşa nu etanşa, lăsând drum liber unui curent puternic şi rece care intra în cabină, trecând pe lângă urechea mea dreaptă. Mi-am terminat misiunea şi m-am întors seara la Constanţa, unde am constatat că nu mai auzeam deloc cu ea, nici când mi se vorbea tare.

A doua zi m-am prezentat la policlinică, iar doctorul Băleanu de la ORL mi-a cercetat urechea, mi-a făcut o spălătură, crezând că pot avea dop de ceară, iar când s-a convins că nu este, mi-a spus:

— Îţi dau un tratament. Urechea se va vindeca în sensul că vei auzi din nou, dar vei rămâne toată viaţa cu un ţiuit cu care te vei obişnui până la urmă. A avut dreptate. Poate că acum nici nu-l mai bag în seamă.

8 – La Spitalul Militar Constanţa

Şeful secţiei ORL era colonelul Blid, un bun specialist în meseria lui. Acesta m-a cercetat amănunţit, m-a supus unor teste care au scos în evidenţă deficitul de auz de care sufeream şi m-a tratat intensiv, dar fără prea multe speranţe de reuşită. La următoarea internare din ianuarie

1989, mi-a făcut şi o intervenţie chirurgicală, îndreptându-mi septul nazal care prezenta o deviaţie, tot în speranţa că va ajuta să aud mai bine.

În timpul şederii mele în spital, am fost supus unul control al cordului, care mi-a pus în evidenţă un suflu sistolic mitral şi o întrerupere scurtă a lucrului inimii. Au continuat şi alte investigaţii, din care nu a lipsit electroencefalograma, dar aceasta nu a evidenţiat nicio neregulă. Cu electrozii pe cap semănăm cu un împărat Roma refuzat la export. După toate intervenţiile, cu documentele pe care le aveam, însumam 84 de zile de spitalizare şi am fost supus examinării comisiei medicale, care nu mi-a aprobat clasarea.

Au urmat alte internări până în iunie 1989, când au trecut 100 de zile de spitalizare, dar doctorul Blid se temea de o nouă respingere şi mi-a propus să mă interneze câteva zile şi la secţia neuropsihiatrie. De această dată m-am supărat şi am protestat:

— Mă tem că nu putem convinge comisia să-ţi aprobe clasarea, deoarece sunt multe baremuri care se cer îndeplinite. M-am gândit să te internezi câteva zile şi la secţia neuro. Am vorbit deja cu şeful secţiei şi este de acord.

— Domnule doctor, cum puteţi să vă gândiţi să mă trimiteţi acolo? Eu sunt sănătos la cap, nu sunt nebun, ce să caut eu acolo?

— Vei sta o singură noapte. Azi este marţi, iar mâine pleci acasă de unde te întorci sâmbătă ca să te prezint comisiei de expertiză. Trebuie făcut ceva!

M-am întors în salonul meu supărat. Peste o jumătate de oră, pe uşa salonului a intrat colonelul Udrea din serviciul de cadre al Inspectoratului nostru, care s-a aşezat pe marginea patului şi mi-a strâns mâna spunând:

— Hai să trăieşti! Cum te mai simţi?

— Mai bine ca la început, însă nu nădăjduiesc într-o recuperare totală, deşi medicii îşi dau osteneala…

— Eşti la a cincea internare în doi ani de zile, iar şeful secţiei ORE spune că îndeplineşti condiţiile de pensionare. Dacă avizul comisiei medicale va fi favorabil, urmează să fii pensionat medical, cu transformarea în pensie de serviciu. Ce ai de gând?

— Ştiu toate aceste lucruri şi sunt sigur că voi primi pensie de serviciu pentru că am peste 32 de ani de muncă numai în această instituţie, la care se vor mai adăuga şi alţii. Mai întrebat ce am de gând? Să plec la pensie.

— Tu eşti om de pensie? Eşti tânăr şi mai poţi munci, de ce te grăbeşti să pleci? Eu chiar mă gândeam să propun membrilor comisiei să-ţi respingem cererea.

Găseam eu un motiv pe care să-l invoc, dar am considerat necesar să discut, mai întâi, cu tine pentru că tu eşti cel care îţi hotărăşti soarta în final, după cum tot tu vei fi şi beneficiarul efectelor acestei hotărâri.

— Vrei să mă împiedici? Nu ai motive, dar te sfătuiesc să nu încerci s-o faci! Să ştii că nu joc teatru, sunt bolnav cu adevărat. Ulcerul mă chinuie de peste cinci ani, electrocardiograma indică de fiecare dată două întreruperi ale travaliului normal al inimii, o ureche şi-a pierdut funcţia normală şi câte alte afecţiuni care sunt înscrise în actele medicale din dosar, care atestă starea precară a sănătăţii mele.

Sigur, îţi este uşor să spui „mai poţi munci”. Dar pentru ce şi, mai ales, pentru cine să mai muncesc? Pentru cei care-mi exploatează munca şi nu ştiu decât să jignească? Nu are rost să-mi mai prelungesc agonia.

Pot fi învinuit de bunătate, de blândeţe, că spun adevărul în faţă, dar nu de nemuncă, necinste sau alte

fapte urâte. M-am hotărât să mă apăr prin fugă, pentru că armele mele sunt insuficiente să mai pot rezista asaltului lor concentrat. Ca mine au mai renunţat şi alţii, lăsându-i pe cei „aleşi” stăpâni şi judecători cu drepturi depline asupra societăţii.

— Măi, acum că am mai îmbătrânit şi noi, hai să nu le mai dăm atenţie la toate! A trecut vremea când ne luptam pentru cinste şi dreptate. Nu observi că acum nu se mai poate duce o astfel de luptă? Ar fi mai bine să adoptăm o altă tactică, să zicem ca ei şi să facem cum este bine. Nu vezi că nu ai nicio şansă când încerci să spui lucrurilor pe nume?

— Cu alte cuvinte, îmi ceri să renunţ la principii şi la legătura între vorbă şi faptă pentru a supravieţui alături de nişte protejaţi ai sistemului? Asta niciodată! Prefer să plec din această instituţie în care am intrat în fragedă tinereţe şi am servit-o cu cinste şi dreptate decât să continui să aplic legile după nişte dispoziţii care urmăresc eludarea legilor. Am pornit de jos şi am urcat treaptă cu treaptă până când am fost stopat de nişte oameni fără suflet, muncind din greu, cu preţul unui însemnat număr de renunţări, lipsit de bucurii, de manifestarea tinereţii şi bucuria belşugului pe care ţi-l poate asigura munca.

— Tocmai pentru că ai pornit de jos consider că trebuie să rămâi.

— Când am intrat în miliţie am jurat să mă pregătesc temeinic pentru a fi oricând în măsură să aplic legile ţării, fără diferenţiere între oameni, oricare ar fi statutul lor social. Tocmai aceasta a fost partea pentru care am suferit cel mai mult şi mi-a fost greu să-i înţeleg pe cei care s-au aşezat de-a curmezişul. Nu am a mă teme pentru tot ce am făcut în anii serviţi în instituţia noastră pentru că nu am făcut vreo faptă de care să-mi fie ruşine.

— Totuşi, nu crezi că ar trebui să mai ai răbdare, poate se mai schimbă ceva?

— Nu mai am nicio speranţă de mai bine. Dreptate nu există, sunt numai vorbe frumoase care se rostesc în şedinţe. Nu vreau şi nici nu mai am puterea să lupt pentru adevăr, ca de fiecare dată să fiu nevoit să-mi dovedesc sinceritatea vorbelor şi nevinovăţia faptelor mele.

Poate nu ştii că oamenii din aparatul nostru sunt disperaţi şi se tem permanent de un alt rău. Toate speranţele de îndreptare a situaţiei sociale şi a vieţii oamenilor, în general, au fost spulberate.

Eu plec pentru că mi-am văzut viitorul lipsit de speranţe, iar dacă aş mai sta alţi câţiva ani pe care i-aş parcurge fără rost, cu greaţa şi dispreţul în suflet, mai bine să plec acum, poate îmi salvez şi sănătatea.

Trăim într-o lume dată, nu într-o lume pe care am dori noi s-o avem.

— Eu te ştiu încă de când ai venit ca ofiţer la fosta DMR Dobrogea unde am muncit împreună, dar asta nu-ţi dă dreptul să pleci şi să mă laşi singur, a râs Udrea cu subînţeles. Deci, ne întâlnim sâmbăta viitoare la comisie?! îmi pare rău, nu era momentul, mai puteai aştepta un an sau doi, dar dacă aşa ai hotărât… Multă sănătate! a spus şi iar mi-a strâns mâna, râzând cu subînţeles.

Gândindu-mă că mi-ar putea pune piedici la comisie, m-am hotărât pe loc să-l ascult pe dr. Blid şi să mă duc pentru o noapte la neuro. I-am comunicat hotărârea mea iar el m-a condus la şeful secţiei respective care m-a acceptat şi am rămas internat. Asistenta şefa mi-a repartizat un pat într-o cameră cu alţi ofiţeri şi m-am instalat.

Aflându-mă pe holul secţiei, s-a apropiat de mine un soldat care m-a apucat de mâneca halatului, spunând: „N-

ai o ţigară?” „Nu”, i-am răspuns, continuându-mi drumul. El a continuat să tragă de halat şi să spună: „De ce nu răspunzi, mă? Dă-mi o ţigară!” „Lasă-mă în pace” i-am spus şi am smucit halatul din mâna lui. M-a înjurat.

Mai târziu, neavând ce face, m-am dus în sala în care era instalat televizorul, să văd programul de seară şi m-am aşezat pe un scaun de lângă uşă, singurul care era liber. De mine s-a apropiat un soldat tuns zero, care mi-a făcut un semn şmecheresc, însoţit de expresia „Hei, se pare că eşti nou pe aici. Mai întâi să faci vechime şi pe urmă să ai pretenţia la scaun!”

M-am ridicat de pe scaunul cu pricina şi am plecat pentru a evita un moment penibil cu individul, dar şi pentru că nu prea aveam ce să văd la televizor. Soldatul se vedea că este din categoria celor cu „certificat”, el nu ţinea cont de regulamentele militare.

Noaptea obişnuiam să citesc oricât de mult, cu excepţia cazurilor când trecea asistenta medicală de gardă şi stingea lumina.

În acea seară citeam „Balanţa” de Ion Băeşu şi m-a apucat miezul nopţii. Deodată, vecinul meu de pat, un locotenent colonel de la o unitate din Topraisar a început să comande cu voce tare: „Baterie, asupra ţintelor din faţă, înălţimea… distanţa… foc! foc! după care au urmat alte comenzi energice, vizând activităţi specifice din unitatea sa.

L-am trezit din somn, i-am explicat ce a făcut, iar el m-a privit buimăcit, cu privirea înceţoşată şi a adormit din nou, imediat ce a ajuns cu capul pe pernă; după aproape o oră, a început să strige din nou, de această dată: „Scoate-mă de aici! Nu mai pot! Mă sufoc! Apa mă acoperă, iată că se ridică. Calc peste morţi, am rămas singurul care trăieşte. Ajutor!”

Am intervenit din nou, l-am trezit şi am încercat să-l liniştesc, spunându-i, cu cuvinte blânde că nu este nimic şi că a fost doar un vis.

A doua zi de dimineaţă era lucid, dar foarte obosit, parcă nici nu dormise. Am tras concluzia că era foarte bolnav. Mi-a spus că nu poate dormi dacă nu ia în fiecare seară un număr de pastile tranchilizante pe care i le prescrisese medicul. I le-am dat şi pe cele pe care mi le pusese asistenta în punga de pe noptieră, de care nu mă atinsesem. Mi-a mulţumit şi a început: „Domnule Procuror (nu ştiu de unde inventase funcţia), vă rog s-o arestaţi pe asistenta medicală, aceea grasă, pentru că ne fură bulinele! Ajutaţi-ne, bre, că ne fură mereu, de aia nu ne vindecăm noi!”

I-am promis că o voi aresta pe asistentă, apoi m-am îmbrăcat pentru a pleca la masă. Înainte de plecare am trecut pe la cabinetul dr. Blid căruia i-am spus:

— Domnule doctor în secţia neuro sunt, într-adevăr, toţi nişte oameni suferinzi. Îţi este mai mare mila de ei. I-am povestit, apoi, toate cele întâmplate acolo.

— În mintea lor irealul este raportat la un posibil real, a spus dr. Blid. Existenţa iluziei agresive. Ei au mecanism lăuntric deficitar, care-i orientează într-o lume fără repere şi fără sens, striviţi de bariere pe care nu le pot înlătura. Uneori ajung la nişte limite când echilibrul se rupe şi devin irecuperabili. De aceea sunt şi violenţi în diferite împrejurări, îmi explica el riguros ştiinţific.

Referitor la somnul nevroticilor, acesta este plin de fantasme, aşa cum este şi starea lor trează, o ţesătură obscură de tăceri şi coşmaruri. Noaptea e greu pentru ei, deoarece se amestecă anumite răsturnări diurne cu visele. Alienarea le împrumută o altă personalitate, le dezvăluie o altă existenţă. Odată ce s-a rupt echilibrul, ei devin

vulnerabili şi, uneori, propriii lor inamici, evoluând în dedublări stranii. Acesta este misterul organismului uman, ce să-i faci?

— Este foarte interesantă această parte nevăzută a omului! Plec acasă. Urmează să vedem ce se va întâmpla sâmbătă, am spus eu.

— Da, stai liniştit, că dosarul este complet.

*

Comisia întrunită, după ce a ascultat concluziile şefului ei, mi-a dat avizul de clasare, inapt de serviciu.

Decizia am primit-o de la Ministerul de Interne în luna următoare, dar am continuat să muncesc până la sfârşitul anului, deoarece nu semna N. Ceauşescu Decretul de trecere în rezervă, spunând de fiecare dată „Sunt leneşi, să stea acolo şi să muncească”. Pentru ofiţerii superiori numai el aproba şi eram peste 180 pe tabel.

La data de 30 decembrie 1989, în fruntea Ministerului de Interne se afla generalul Mihai Chiţac, care a semnat decretul cu „cântec” şi astfel am devenit pensionar cu forme legale, cu decizia în care mi se recunoscuseră 35 de ani de serviciu. Un drum greu…

*

Consider că orgoliul profesional este singurul sentiment creator, iar din punct de vedere moral poate fi justificat. Aceasta pentru că truda propriu-zisă pe care o reclamă exercitarea unei profesii nu poate fi mai rea decât lupta cu tendinţa de a o apăra, mai ales când avem rezultate şi ne comparăm cu alţii, care, deşi nu fac nimic au numai merite şi avantaje de tot felul.

Cred că îmi dădusem seama la timp că unii dintre şefii mei, influenţaţi, poate, de „binevoitori” mă considerau un pericol, ca o bombă amorsată pusă dinadins în clădirea miliţiei şi aceasta pentru simplul motiv că de mai bine de

40 de ani nimeni în România nu mai putea spune un adevăr, fără să-i înspăimânte pe alţii, care erau gata pregătiţi să riposteze pe orice cale şi cât mai violent posibil.

Drumul meu în viaţă fusese un lanţ de experienţe zguduitoare din care se desprindea lupta eroică a unui suflet care se împotrivise tuturor jumătăţilor de măsură.

*

Am fost invitat la o „şedinţă festivă” organizată de şefi pentru a-mi da prilejul să-mi iau rămas bun de la colegi, după care, brusc, m-am trezit singur şi liber.

Am coborât la parter, unde aveam biroul, însoţit de fostul meu coleg de şcoală de ofiţeri – Cornel Georgescu – cu care am continuat discuţiile:

— De ce nu renunţi la pensie şi să mai lucrezi câţiva ani? Poate se mai schimbă lucrurile.

— Am obosit, Comele, apoi sunt şi bolnav, încât n-aş face decât să-mi scurtez viaţa dacă mai rămân aici.

— Mi-ai spus odată că la Buzău te-ai înţeles foarte bine cu col. Simionescu, şeful de inspectorat. Acum a fost mutat la Constanţa şi poţi discuta problemele tale cu domnia sa, care poate hotărî altfel.

— Colonelul Simionescu este un om deosebit şi nu-l pot deranja, deşi cred că m-ar putea ajuta, dar ar trebui să recunosc că în urmă cu zece ani a avut dreptate când m-a sfătuit să nu mă întorc la Constanţa. De atunci ambii mei părinţi au murit, iar eu am trăit aici viaţa pe care o ştii. Abia am obţinut decizia de pensionare la care nu am de gând să renunţ.

De la sediul miliţiei am plecat la malul mării, iar de acolo m-am întors acasă pe la ora 11, 30.

Pe drum mă gândeam: „Am greşit când am plecat de la Buzău la Constanţa”. Aveam sufletul obosit şi plin de

furie împotriva foştilor mei şefi vremelnici care-mi rodeau sufletul. Trebuia să aleg pensionarea, solitudinea ca să trăiesc într-un spaţiu favorabil meditaţiei libere, departe de lumea dezlănţuită, începuse să mă chinuie acel sentiment al zădărniciei şi nu vedeam nicio rezolvare.

Am pornit spre casă pe jos pentru a avea mai mult timp de reflecţii şi eram plin de gânduri, multe gânduri.

Traversarea „pustiului" îmi cerea o voinţă de fier şi nervi de oţel. Mă încurajam singur că totul va fi bine, dacă viaţa se va îmbunătăţi în viitor.

Cu toate acestea mă simţeam ca un om istovit ajuns la capătul unei călătorii obositoare.

Hotărârea de a mă pensiona a apărut la capătul unei serii de înfrângeri mărunte combinate cu unele triumfuri efemere care nu-mi mai liniştea cugetul. În Inspectorat se produceau dese schimbări de decor pe linia ocupării funcţiilor de conducere, de ele beneficiind oameni fără merite, iar destinul meu implacabil mă apăsa, judecata şi conştiinţa indicându-mi tot mai vizibil că un previzibil „sfârşit" se apropie. Beneficiind de anii de vechime în muncă, de vârsta apropiată şi starea sănătăţii ameninţată, care nu-mi mai îngăduiau iluzii asupra viitorului, am decis să plec. Stătusem destul de strajă.

Atunci nu bănuiam că nenorocirea oboseşte. Neşansa mea cu insuportabila ei povară, care se perpetuase câţiva ani la rând mă obosise şi mă adusese la limita la care a trebuit să cedez. O făceam, însă, conştient că totul se va schimba, că ziua aşteptată este aproape, iar atunci trebuia să mă găsească plecat din aparatul MI, aşa cum s-a şi întâmplat. Era singurul meu motiv de mulţumire.

Discutând cu maiorul Sobaru într-o zi, m-a întrebat:

— De ce eşti mereu supărat? Cred că ţi-ar trebui o vacanţă. Pleacă şi tu undeva să te relaxezi.

— Unde să plec, Ioane? Nici măcar acasă la mine nu mă pot odihni, Poate undeva prin Mediterana, unde noi nu avem acces.

— Ştiam că ai o soţie de treabă, de ce spui aşa?

— Da, e de treabă într-un fel, dar pe lângă asta unei femei îi mai trebuie şi minte, înţelepciune şi altele.

Fusesem de mai multe ori internat prin spitale, atât la Bucureşti cât şi în Constanţa, dar Elisabeta nu s-a interesat niciodată de mine. Mai mult, nici pe copii nu i-a lăsat să-mi facă vizite, a venit o singură dată Petruş cu soţia lui şi o dată a venit Adrian, când a ieşit de la serviciu.

Cu răbdare şi suferinţe am adunat zilele necesare de spitalizare în vederea pensionării, ca pe răbojul unui puşcăriaş osândit să ispăşească o pedeapsă de care nu era vinovat. Timpul trecea greu, dar perspectiva pe care o aşteptam să se deschidă mi se părea nesigură, greu de atins. Mai aştept, încă.

— De ce latră ăştia că eşti curvar?

— De proşti. Închipuie-ţi tu pe cine poate face fericit un aşa-zis succes la femei? Numai un prostănac s-ar umfla în pene de isprăvile lui, pe când un om echilibrat, serios, ajunge să se mire când află că o femeie şi-a pierdut capul din pricina lui, în timp ce inima lui e departe de a-i răspunde, mai ales că mai are şi o familie în spate.

Sobaru a plecat iar eu am rămas cu gândurile mele: „Cine ar putea să câştige într-un ocean de vrăjmaşi, luptând singur împotriva tuturor? Să lupţi contra celor care deţineau toate pârghiile de a te anihila, trebuia să te aştepţi să pierzi în condiţiile date.

Nu eram unul „de-al lor”, cum obişnuia să spună colonelul Moţoi şi pentru acest motiv mă simţeam dezgustat de tot ceea ce făceam, conştient că ucideam, puţin câte puţin, tot ce aveam mai bun şi mai preţios în

mine.

Cu trecerea fiecărei zile se destrăma idealul care-mi umpluse cândva inima-mi tânără, dornică de afirmare.

Acum rămăsese numai rutina, reuşind să mă bat cu probleme mărunte şi cu oameni mărginiţi câte 14 – 18 ore zilnic.

În plus, acasă, Elisabeta îmi măcina nervii cu tot felul de probleme care-i populau mintea, încât viaţa de familie nu-mi mai aducea vreo mângâiere. Devenisem un străin în propria-mi casă.

Trăisem toată viaţa ca un ascet şi nu agonisisem nimic pentru mine şi familia mea, cum făcuseră alţii. Aveam un apartament cu patru camere dat cu chirie de la stat, mobilat cu strictul necesar unui trai civilizat şi un autoturism Dacia 1300 fabricat în 1975 pe care-l cumpărasem din categoria celor casate de către Inspectorat; nu aveam nici bani la CEC sau la bancă, deşi nu fusesem un cheltuitor, însă fusesem „ajutat” de unii să nu ocup vreo funcţie prea mare.

Când lucram la Canal, în zona Cernavoda, am discutat cu Ioan Leţea, ofiţerul de serviciu la miliţia locală, care-mi spunea: „Dumneavoastră sunteţi un ascet şi îndepliniţi poruncile din biblie”. Nu i-am cerut să-mi explice şi nici nu am ştiut ce prevedea biblia. Abia după 1989 am citit-o şi am aflat că, orice creştin era îndemnat să fie bun, paşnic, cinstit, darnic şi să dispreţuiască bogăţia, ca să poată trăi după moarte o viaţă de veci întru slava lui Hristos. Asta aşa este, dar realitatea socială spune altfel. Cel puţin după revoluţia din 1989 acest îndemn a fost total ignorat de cei care au avut posibilitatea să se îmbogăţească pe seama altora. Nu numai că n-au dispreţuit bogăţia, dar au jecmănit cât au putut. Poate că cei sărăciţi ar putea aplica îndemnul bibliei pe care nu-l

ştiu, dar îl ţin şi-l respectă cu sfinţenie. Cine ştie?

Iubirea de oameni este un îndemn biblic greu de respectat. Dumnezeu să-i ierte pe cei care au păcătuit faţă de mine, aşa cum eu le iert păcatele în numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Unii dintre ei au plecat dintre noi (Bidian, Munteanu, Georgescu, Jugan, Burlacu, Dălândă ş.a.) pentru care vărs o lacrimă fierbinte de iertare şi compasiune.

9 – Egali la ieşirea la pensie şi în moarte. Răzbunare?

Bucurie mare a fost în familia lui Moţoi când i s-a căsătorit fiica. Era o bucurie justificată pentru că un copil pornea în viaţă, aşa cum îşi doreşte orice familie, indiferent de îndeletnicirile membrilor săi. Ginerele era navigator şi ocupa o poziţie bună pe navă. Aflat în voiaj, ginerele a rămas în străinătate, iar vestea nenorocirii l-a îmbolnăvit pe socrul bătut de soartă, care a stat o vreme în spital, apoi a fost obligat să plece în rezervă. Pensionarea nu i s-a tras de la sistem, deoarece sistemul l-a tolerat destul de bine până atunci.

Timpul cât a mai lucrat între data ieşirii din spital şi ziua pensionării l-a arătat ca pe un om total schimbat atât la fizionomie, cât, mai ales în comportare. În discuţiile cu cadrele era foarte reţinut, aducând aminte de perioada de început când fusese adus de la I.J. Prahova. Mulţi dintre colegi spuneau: „De ce o fi nevoie să se producă un eveniment şoc pentru ca unii oameni să se schimbe în bine? Sau să-şi aducă aminte că sunt oameni la fel ca ceilalţi?”

Într-o zi mă aflam în holul miliţiei locale şi m-am pomenit prins de braţ. Iniţial am avut o senzaţie ridicolă şi dezagreabilă, ceva supărător şi neplăcut şi am avut intenţia să mă scutur şi, fără voie, m-am încordat spre acest gest. Moţoi şi-a dat seama de acest semn de

rezistenţă împotriva lui, ceea ce m-a făcut să rămân inert şi să suport atingerea.

— Ce mai faci? m-a întrebat el.

— Nu prea bine, am răspuns. Ieri am fost la o înmormântare care m-a răscolit de tot. Am văzut atâta durere care m-a convins încă odată că viaţa este un chin pe care îl trăim fiecare diferit, însă moartea ne cuprinde pe toţi la fel.

— Cine a murit?

— O rudă. I-au rămas doi copii minori.

— Aşa trece viaţa şi te trezeşti pe linia moartă, cu colesterol, cardiopatie ischemică, spondiloză şi reumatism generalizat. Trebuie să mori ca să ţi se uite unele greşeli, că de recunoştinţă, nici vorbă!

Abia am scăpat şi eu din spital de curând şi trebuie să mă pensionez că nu mai merge.

— Am aflat că aveţi o situaţie delicată. Îmi pare rău, i-am răspuns eu. Îmi părea într-adevăr rău, pentru că de această dată era şi el victima unor ordine aberante, să tragă el pentru ginerele care a ales libertatea aşa cum o înţelesese el.

— Îmi spunea cineva că vrei să pleci şi dumneata?

— Da, dar eu aştept să mă mai internez o dată în spital pentru a obţine clasarea medicală.

La acea dată încă nu obţinusem mult-aşteptata decizie. Moţoi vorbea frumos, aşa cum nu-mi vorbise niciodată şi, recunosc, îmi făcea bine acest tratament.

Era plat şi banal în raportul cu pretinsul rol de dominare absolută, acel rol de vioara întâi ce-i fusese atribuit, în raport cu exagerarea cu care a fost preţuit. Acest simbol este cel mai supărător superlativ al insuficienţelor sale.

Când ne-am despărţit, a plecat ca un animal rănit

într-o luptă crâncenă şi care se târăşte spre vizuina lui întunecoasă. Nu mă bucuram deloc de necazul lui, cu toate că îmi făcuse destul rău. Nu ştiu de ce, mi-a venit pe loc ideea: „Oare oamenii devin egali numai la pensie şi în moarte?” Greu de spus.

…La data de 1 decembrie 1989 se făcuseră alte schimbări: colonelul Boştină fusese mutat la Direcţia Penitenciarelor, iar colonelul Simionescu de la Buzău, fusese mutat Şef de Inspectorat la Constanţa.

Ceea ce ne apropia cândva, a fost tocmai asemănarea caracterelor noastre. Sentimentele mari sunt ca apele freatice, cu cât sunt mai adânci, cu atât sunt mai pure. La început, când l-am cunoscut, ţinuta lui morală ireproşabilă mă incomodase, dar când am reuşit să găsesc acele părţi corespondente m-am liniştit. Avea un vast orizont intelectual şi mare rezistenţă la interdicţii.

Normal ar fi fost să merg la dânsul, să-l salut şi să stăm de vorbă, dar nu am făcut-o pentru a evita momentul, penibil pentru mine, în care să recunosc că a avut dreptate în legătură cu mutarea mea de la Buzău cu zece ani în urmă. Nu a avut parte să conducă prea multă vreme I.J. Constanţa deoarece la 22 decembrie, un grup de „revoluţionari” au pătruns în casa de oaspeţi a M.J. din strada Mircea nr. 43 unde se afla soţia acestuia, au bătut-o şi s-au purtat ca… Când a auzit a avut un atac de cord şi a murit în scaunul de la serviciu. S-a stins un om mare care nu merita o astfel de soartă.

10-Acupunctura

Pe la jumătatea lunii august 1989 am solicitat concediul de odihnă. Mi s-a aprobat pentru prima oară fără rezerve. M-am prezentat la medicul unităţii să-mi dea o recomandare de tratament la policlinica „Grant” din Eforie

Nord pentru că mă chinuia o spondiloză cervicală şi un reumatism localizat la laba piciorului stâng, datorită unei fracturi anterioare la osul cuboid, prin 1968 pe când lucram la Tulcea.

La policlinică am fost trecut în grija dr. Ion Bârjoveanu pe care-l cunoşteam mai de mult timp şi care se ocupa de toate procedurile ce-mi erau necesare.

Într-una din seri acesta a venit la vizită şi la plecare m-a întrebat dacă îi pot oferi patul pentru o oră deoarece are un cunoscut care urmează să vină din oraş cu o problemă urgentă. Deşi nu ştiam exact despre ce este vorba, am fost de acord imediat.

După un timp dr. Bârjoveanu a intrat în cameră cu un tânăr în vârstă de 35 – 38 de ani, adus de spate precum semnul întrebării, pe care-l susţinea de braţ un alt tânăr, cu multă greutate.

La indicaţiile medicului, tânărul s-a dezbrăcat şi a fost ajutat să se urce în pat, cu faţa în jos. Dr. Bârjoveanu a scos din buzunar o casetă din oţel inoxidabil, din care a luat nişe ace speciale pe care i le-a înfipt pe tot corpul pacientului, după o ştiinţă a lui, pe anumite „trasee energetice”, inclusiv în lobul urechilor, după care l-a învelit cu un cearşaf.

După o jumătate de oră i le-a scos şi i-a spus să se ridice şi să se îmbrace. Spre surprinderea mea şi a însoţitorului său, pacientul s-a ridicat drept ca o lumânare, s-a îmbrăcat cu multă uşurinţă şi cu mişcări sigure şi a ieşit pe uşă la fel de drept, spunând: „Acum voi conduce eu maşina la întoarcere”.

Dr. Bârjoveanu i-a condus pe cei doi, după care s-a întors la mine în cameră. Curiozitatea m-a determinat să-l întreb:

— Dumneavoastră sunteţi medic general ist, de unde

aţi învăţat acupunctura?

— Din facultate, dar nu la cursuri. Am avut norocul ca profesorul meu îndrumător să fie mai apropiat de mine şi m-a învăţat cum să folosesc aceste ace, spunându-mi că aceasta este o meserie a viitorului, care, din păcate, nu se predă la facultatea de medicină, fiind interzisă de Ministerul Sănătăţii. Se mira şi el de ce este privită cu ostentaţie, deşi metoda se aplică pe scară largă în India, China şi în alte ţări civilizate.

După absolvirea facultăţii, când am făcut rost de bani mi-am cumpărat această trusă de ace, iar mai târziu şi schema cu principalele canale (meridiane) energetice ale corpului omenesc, care au însemnate punctele principale unde se introduc acele; ele sunt mult mai multe decât cele însemnate pe schemă.

— Ce este, de fapt, acupunctura? l-am întrebat. Cum influenţează ea organismul bolnavului?

— Este una dintre cele mai naturale şi mai curate forme de tratament, alături de homeopatic, fitoterapie şi masaj. Marele ei avantaj este că nu produce efecte secundare, cum se întâmplă în cazul administrării medicamentelor. M-aţi întrebat mai înainte ce influenţă are acupunctura asupra trupului bolnav.

Ea are darul de a echilibra energiile din organism, din care cauză acele se înfig pe meridianele energetice cunoscute, precum şi în alte puncte vitale, canalizând energia spre locurile deficitare. Metoda se practică în India şi China de peste 5.000 de ani, deci suficientă vreme ca să-şi poată demonstra eficienţa, pe când medicamentele obişnuite cu care ne tratăm noi, apar şi dispar la anumite intervale de timp.

— De ce credeţi că nu constituie obiect de studiu în facultate? Nu ar fi mai uşor şi mai practic să fie cunoscută

de fiecare medic şi s-o aplice ca o metodă alternativă sau complementară celorlalte metode?

— Sunt de aceeaşi părere cu dumneavoastră, numai că introducerea ei ca disciplină în programa de învăţământ se loveşte de ignoranţa unor responsabili din Ministerul Sănătăţii, care hulesc această metodă terapeutică. Este o mare greşeală, dar poate va fi reparată în timp.

— De ce este hulită?

— Mulţi o hulesc, inclusiv unii academicieni, care o socotesc o metodă empirică.

— Ce boli pot fi tratate în prezent prin metoda acupuncturii?

— Vreau să ştiţi că acupunctura nu tratează boli, ci bolnavi. Ea are menirea de a echilibra energiile din organism, care după tratamente repetate, se ameliorează şi chiar se vindecă în totalitatea lui.

Vă spuneam mai înainte, ea completează energia pe care o ia din cosmos şi o dirijează spre organele deficitare, realizând astfel echilibrul energetic. Dovada este că omul care se tratează pe această cale, la un anumit număr de şedinţe are senzaţia plăcută de bine general. Mulţi oameni nu ştiu acest lucru şi evită să folosească acupunctura. Cei care apelează la tratamentul cu acupunctură sunt, în special, cei cărora le anchilozează coloana vertebrală, muşchii membrelor superioare sau inferioare sau cei care fac diferite pareze. Metoda diferă şi ea în raport de locul unde durerea se manifestă mai acut. Vă spuneam mai înainte că există anumite meridiane şi nişte centri vitali unde se introduc acele. Există 365 de puncte pe meridiane, dar mai sunt şi alte puncte extrameridiane.

— Aţi auzit ce a spus pacientul dumneavoastră după circa zece minute de când îi fixaseră acele? Că simte pielea umflându-se. Este posibil?

— Era numai o senzaţie pe care a simţit-o el. Un punct bine prins determină în jurul lui o uşoară amorţeală pe toată zona adiacentă acului, timp în care pacientul simte un flux de energie care trece ca un curent electric slab. Acesta îi dă senzaţia că în locul respectiv totul se umflă. Unii chiar se pipăie să vadă dacă nu li s-a umflat pielea, apoi întreabă, ca şi dumneavoastră. Când le explic râd singuri de temerea lor nejustificată.

— Trebuie să recunosc că m-a uimit rapiditatea cu care s-a schimbat poziţia şi starea generală a tânărului. A venit încovoiat rău de tot şi a plecat drept ca o lumânare şi cu poftă de viaţă. Şi aceasta numai după o şedinţă de tratament de numai o jumătate de oră. Este o minune.

— L-aţi auzit ce a spus când a ieşit pe uşă? Că îşi va conduce maşina la întoarcere acasă, a spus dr. Bârjoveanu, râzând cu poftă, după care a continuat în stilul său didactic:

Deocamdată este numai ameliorat, nu este total vindecat, dar fiind tânăr simte forţa muşchilor şi are încredere şi siguranţă în mişcări. Pentru a se vindeca, mai are nevoie de multe şedinţe de tratament, unii de zece şedinţe, alţii de cincisprezece, mai depinde şi de vechimea suferinţei. În afară de tratamentul propriu-zis, ca să aibă reuşită, trebuie să mai respecte şi alte cerinţe: să se ferească de răceli, să nu ridice greutăţi, să nu facă mişcări bruşte etc.

— Cancerul şi leucemia se pot vindeca cu ajutorul acupuncturii?

— Deocamdată nu. Totuşi acupunctura poate ameliora durerile care însoţesc boala, ajutându-l pe bolnav să suporte mai uşor chinul. De multe ori aceste boli nu cedează la tratamentul medicamentos şi atunci, cei care recurg şi la acupunctură au stări mai bune şi pot tolera

altfel aplicarea chiar a medicamentelor.

Doctorul s-a întrecut pe el în explicaţiile făcute, dar n-a ştiut că l-am înregistrat pe o casetă pe care o pusesem în radiocasetofon înainte de a se întoarce în cameră să-şi strângă trusa cu ace.

Am dat peste înregistrare după vreo două săptămâni când am vrut să ascult muzică în maşină.

Cap. VII – Sfârşitul calvarului

Nu mi-am propus aici să fac politică şi nici istorie, aceasta o vor face politologii şi istoricii la timpul potrivit.

De asemenea, nu intenţionez să fac o radiografie a comunismului ca sistem, sarcina fiind a cercetătorilor în studiul marxism-leninismului. Vreau, însă, să prezint succint ce a însemnat această doctrină şi cum a afectat ea poporul român, inclusiv aparatul MI din care am făcut şi eu parte până la declanşarea „furtunii" de la 22 decembrie 1989 care a adus prăbuşirea lui în România.

Socialismul politic a apărut la începutul sec. 18 şi cu toate scopurile sale declarate, nu avea ca esenţă decât jefuirea burgheziei pentru a o desfiinţa ca clasă, după care „fie-ce-o fi", pentru că nici ei nu ştiau prea bine ce ar fi trebuit să urmeze mai departe. Unii lideri ai socialismului îl comparau cu creştinismul, iar rusul Bacunin a făurit chiar un „Catehism revoluţionar al anarhismului" prin care stabilea profilul oamenilor care îmbrăţişau aceste teorii şi scopurile acţiunilor lor. (Revoluţionarul nu mai are interese personale, nici sentimente, nici priorităţi, nici chiar nume. Idealul lui este răsturnarea orânduirii existente şi terorismul, burghezia fiind un duşman înverşunat al lumii civilizate, care trebuia distrusă). Revoluţionarul cunoaşte numai doctrina minciunii, este un fanatic, un nebun, care distruge tot, dar nu pune nimic la loc.

Mai târziu a apărut marxismul care a definit

socialismul ca ideologie a clasei muncitoare menită să preia puterea în stat şi să instaureze dictatura proletariatului.

Şi revoluţiile de la 1848 au întărit conceptele despre socialism pe care-l considerau ca fiind o viitoare lume reînnoită spre comunism.

Hegel şi Marx au fost culmi ale filosofiei sec 19, iar mai târziu Sartre vedea marxismul ca pe o ultimă frontieră a secolului 20.

Crescut şi educat în perioada comunistă, recunosc că şi eu am privit lumea din perspectiva marxistă. Abia mai târziu, când am văzut consecinţele rezultate, mi-am dat seama că adevărul este altul şi răul care a apărut pe parcursul dezvoltării societăţii va fi greu de îndreptat.

Curentul saint-simonist care se constituise în doctrină după anul 1825 se dovedise a fi o mare utopie, deşi se apropiase mult de proletariat. Noile condiţii economice şi politice de după 1830, constând în dezvoltarea industriei, au dus la creşterea contradicţiilor societăţii capitaliste şi la intensificarea mişcărilor democratice, concomitent cu sporirea numărului adepţilor teoriei lui Saint-Simion care s-au apropiat mult de cei exploataţi.

Evoluţia acestor teorii este cunoscută şi la noi, dar aplicarea a fost condusă, aşa cum se ştie, din altă parte, reuşind să ne închidă ca pe nişte păsări într-o colivie, apoi ne-au tăiat aripile şi ne-au pus să cântăm, dar fără posibilitatea de a mai putea zbura vreodată.

Dictatura proletariatului înseamnă, în esenţă, statul muncitorilor şi ţăranilor, dar nu este dictatura întregului proletariat, cum greşit s-a înţeles; ea se execută prin exponenţii săi, acel grup birocratic care se ocupă sau ar trebui să se ocupe de problemele proletariatului de la

oraşe şi sate. Cum puterea este o mare tentaţie, o mare otravă, dar şi o necesitate, ea este inevitabilă. Cu timpul ea compromite persoanele care o exercită, mai ales ideile care le-au animat la început; aleşii îşi uită foştii egali, pe care îi condamnă la un rang inferior; vrând-nevrând ei se rup de mase şi de oamenii care i-au purtat spre putere şi astfel apare prăpastia între aleşi şi restul, după care intervine birocraţia, corupţia etc.

Situaţia aleşilor poate fi mai uşor sesizată astăzi, când parcurgem, cu suspine, perioada de tranziţie în România postdecembristă.

Lenin, preluând concepte ale lui Marx şi Engels, a creat „Cominternul” în 1919, ca mijloc de propagare a revoluţiei ruse şi de consolidare a dominaţiei marxist-leniniste asupra stângii mondiale. Scopul lui a fost de a-i aduna pe toţi radicalii din lume într-o reţea imensă, unică, de partide comuniste, care să stea sub controlul său, iar cu acest aşa-zis „fitil” lung să facă să explodeze Germania pe care o socotea ca fiind „butoiul cu pulbere al Europei”.

La prima reuniune a Corn internului nu au participat decât 35 de partide, dintre care puţine aveau legătură cu politica naţională a statelor din care veneau. Cu acest prilej s-a constituit Cominternul de faţadă, fictiv, pentru că mai exista unul real, constituit dintr-un corp de revoluţionari de profesie, foarte disciplinaţi şi foarte bine instruiţi să lupte pentru consolidarea hegemoniei lui Lenin asupra mişcării socialiste mondiale.

Lenin avea propriul serviciu secret, CEKA, şi propria reţea de propagandă strâns legate între ele care acţionau în toată lumea occidentală (Franţa, Anglia, Germania, Italia, Spania şi S.U.A.), înfiinţând fronturi populare în care aveau grijă să coopteze personalităţile culturale şi membrii ai guvernelor din ţările respective.

Stalin dispreţuia Cominternul, dar i-a folosit aparatul în care a infiltrat, discret, N.K.D.V. serviciul secret sovietic de la acea vreme, care a ajuns să conducă, în scurt timp, toată activitatea Cominternului.

În perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial, Stalin a ordonat N.K.D.V-ului să-i preia pe foştii conducători ai C.E.K.A., pe care apoi să-i lichideze, iar după război, tot el a hotărât să fie lichidate ambele servicii pentru a se şterge orice urmă a activităţii lor, pe care el o dirijase la vârf.

Lenin, a cărui învăţătură am aplicat-o şi noi o perioadă de peste 45 de ani, a fost un tip de om care nu avea răbdare în parcurgerea etapelor de construire a comunismului, astfel că nu a mai aşteptat să vadă dacă previziunile lui Marx se confirmă de către istorie şi a recurs la tot felul de manipulări pentru a grăbi procesul, ignorând condiţiile existente la acea vreme.

Marxismul a pătruns la noi după al doilea război mondial, nu ca o cultură obişnuită care să atingă pas cu pas masele, ci a picat ca o „plasă” peste nişte păsări ameţite, impus din răsărit prin forţa armelor, odată cu oamenii aduşi în ţară şi impuşi în guvern să ne conducă destinele, ca: Iosif Chişinevski, Leonte Răutu şi mulţi, mulţi alţii, care au urmărit aplicarea lui consecventă.

Proletariatul nostru era viguros, dar fără ştiinţă de carte, încât conducătorii impuşi au ocupat principalele funcţii în stat, hotărând şi cine ne sunt prietenii ori duşmanii, cum să ne organizăm economia, banii etc. Astfel că ideologia importată pe această cale a fost îmbrăcată în costum naţional şi a dăinuit în ţară până în anul 1989, deşi era străină de sufletul şi aspiraţiile poporului român.

Comunismul românesc a fost o copie fidelă a celui sovietic cu securitatea, cu Direcţia tehnică (D.G.To) pentru

ascultarea telefoanelor şi a staţiilor de pe maşini.

Până în 1972 securitatea era atotputernică, nu se subordona organelor de partid, motivând că în partid se pot strecura duşmani de clasă pe care ei trebuie să-i studieze din afară şi să-i descopere pentru a asigura puritatea partidului.

Sunt aproape convins că prea puţini activişti de partid ştiau, într-adevăr ce şi-a propus comunismul să realizeze şi cum s-a acţionat în realitate. Cei mai mulţi dintre ei nu făceau decât să repete o seamă de lozinci gata confecţionate pe care le învăţau pentru a fi în pas cu reprezentanţii lor. Este drept că unii erau încrezători în ele. Chiar şi în ultimii ani marea masă a membrilor de partid nu a fost decât o trupă de figuranţi, care erau adesea frustraţi şi decepţionaţi de ceea ce vedeau, dar au aderat la Partidul Comunist punând în faţă raţiunea de a supravieţui şi a-şi păstra funcţiile. În spatele lor stăteau cei mari, adevăraţii comunişti.

Reţin un caz, printre multe altele, privind modul în care erau interesaţi de viaţa de organizaţie unii membrii de partid, într-un sat cunoşteam bine o familie din care ambii soţi erau membri de partid, dar femeia era şi membră a biroului (B.O.B.). Soţul lipsise la o adunare de partid şi întors acasă a întrebat-o pe soţie ce probleme s-au discutat. „Ce să se discute: c-o fi, c-o păţi, că aşa, că pe dincolo, că ăla e vinovat că n-a făcut aia, ştii şi tu cum e „a răspuns deosebit de sofisticat şi searbăd femeia ignorantă.

Studiind în diferite biblioteci, am aflat lucruri care m-au şocat profund. Încă de la instalarea sa în fruntea ţării, Partidul Comunist a deviat de la ţelurile iniţiale, adică lichidarea sărăciei şi asigurarea unor condiţii mai bune de trai pentru toţi locuitorii ţării, într-o libertate deplină. Visul proletariatului fusese deţinerea puterii în colaborare cu ţărănimea, aceasta însemnând că oamenii obişnuiţi

trebuiau să conducă şi să hotărască destinele ţării. Dar puterea a trecut treptat în mâna unor birocraţi, iar poporul a rămas cu dreptul de a fi folosit la muncă, o exploatare mascată. Noi ştiam de pe vremea de când eram pionieri că trăim în cea mai dreaptă societate unde toţi oamenii sunt egali, iar avuţia ţării este a noastră, a tuturor. Majoritatea dintre noi am crescut în anii de după al doilea război mondial, în anii plini ai comunismului, fiind educaţi în cultul dragostei de ţară, faţă de Partidul Comunist dar şi în cultul muncii, ai dreptăţii şi adevărului. Am fost învăţaţi că singura alternativă a vieţii noastre este comunismul şi am crezut, pentru că din câte studiasem eu, ideea de comunism nu era rea, greşit s-a făcut aplicarea ei în practică, în profitul unui grup restrâns de oameni. Activiştii de partid ne-au indus în eroare cu privire la esenţa comunismului şi ne-au trebuit mai mulţi ani până când să intrăm noi în organele puterii pentru a ne da seama de această groaznică minciună.

Partidul a avut grijă să dea membrilor săi marcanţi nişte demnităţi şi privilegii pentru a înăbuşi conştiinţele, apoi pe noi, din M.I. ne-a numit „activişti de partid şi de stat” şi ne-a pus să stăm alături de cei care, de fapt, hotărau totul, să-i ajutăm şi chiar să-i apărăm. Misiunea noastră era tocmai apărarea nobilelor idealuri ale comunismului. În ultimii ani, deşi le cunoşteam bine minciunile care erau bătătoare la ochi, eram obligaţi să-i ascultăm şi să le executăm ordinele pentru că ele erau transmise prin şefii noştri, iar noi ne supuneam unui regulament special.

Cei mai mulţi dintre noi acţionau ca nişte roboţi, fără să se mai gândească dacă este bine sau rău, parcă eram paralizaţi, aşa cum sunt copiii prinşi în vraja basmelor căreia nu se pot sustrage.

Aparatul M.I. era docil faţă de conducerea de partid,

deoarece era impregnat încă de la vârf cu „oameni de nădejde”, special aleşi de către putere fără a se ţine cont de studii, competenţă şi celelalte calităţi morale.

Oamenii mediocrii au fost dintotdeauna îngrăşaţi din trădări şi intrigi, hrăniţi din creierele altora, ingraţi faţă de victimele lor pe care le batjocoresc după ce le-au făcut să sufere.

Intriga stârneşte mai puţine patimi decât talentul ale cărui imense resurse nu slujesc decât la nenorocirea omului care-l posedă.

Mediocrii se adăpostesc mereu înapoia meterezelor înnoroite şi oricând sunt pregătiţi să azvârle un „os” în gura „dulăului” care îşi arată colţii puternici şi ameninţători.

Unele fiinţe sunt ca nişte zerouri, dar dacă cineva, intenţionat sau din greşeală, le pune o cifră înainte, ele dobândesc o valoare nebănuită care, în contact cu subalternii lor peste care tronează de această dată, constituie un pericol greu – poate imposibil – de înlăturat.

Nici colegii nu erau toţi corecţi. Existau şi ticăloşi porniţi să-i critice pe alţii, exista vanitatea speranţelor umane, dar şi resemnarea faţă de ceea ce îţi aduce soarta.

Toate ordinele care veneau „de sus” în momentul în care ne erau transmise, se adăuga: „Este sarcină de partid venită de la Comitetul Central şi trebuie executată”. Nu puteai să-ţi spui părerea, nici gând să le respingi în cazul că ele contraveneau legilor firii.

...După moartea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, la 19.03.1965, la conducerea ţării a fost adus Nicolae Ceauşescu, de către I. Gh. Maurer şi ceilalţi membri ai C.C. Astfel că la congresul al IX-lea al partidului acesta a fost ales în funcţia de Secretar General, iar Congresul al X-lea a schimbat Constituţia ţării care a devenit Republica

Socialistă România, apoi pe el l-au ales preşedinte al Republicii.

Între timp Nicolae Ceauşescu s-a dezis de Gheorghiu-Dej pe care îl slugărise mai mulţi ani, ca apoi să-i succeadă la conducerea partidului şi a ţării.

A început o perioadă de relaxare economică, la fel ca şi în celelalte sectoare ale vieţii sociale, ceea ce a făcut ca oamenii să creadă într-o dezvoltare normală şi cu respectarea drepturilor cetăţeneşti.

În august 1968 când ruşii au intrat cu tancurile în Cehoslovacia, Nicolae Ceauşescu a fost singurul lider comunist care a condamnat pe faţă intervenţia, fapt pentru care a fost apreciat de toate ţările occidentale. Poporul s-a apropiat mai mult de el.

Deşi începuse totul atât de bine, în 1971 vizitează China, apoi Coreea de Nord, de unde se întoarce cu o serie de idei trăsnite care ne vor schimba brusc cursul vieţii. Sosit în ţară a ţinut o plenară a C.C. al P.C.R. prilej cu care a fost elaborată o hotărâre privind introducerea obligatorie în toate instituţiile şi întreprinderile a învăţământului de partid. Nu a scăpat nici M.I., M.Ap.N., în care au fost înfiinţate funcţiile de locţiitori politici, care se îngrijeau lunar să se studieze şi să se conspecteze toate „Tezele, indicaţiile şi alte documente politice”, la care se desfăşurau dezbateri cu note, pe grupe conduse de propagandişti numiţi în acest scop.

Pe lângă această formă specială de propagandă, educaţia începea din grădiniţe, şcoli generale, licee şi facultăţi şi se materializa în Festivalul „Cântarea României”, care luase o amploare fără precedent în ultimii ani.

S-a trecut apoi la industrializarea forţată, construindu-se întreprinderi aproape în fiecare judeţ. Dat

fiind că obiectivele industriale erau mari şi solicitau forţă masivă de muncă, s-a dispus să fie aduşi în uzine ţăranii din sate, lăsând munca din CAP-uri pe seama unor bătrâni care mai făceau şi ei ce puteau. Se spunea că IAS-urile sunt în măsură să asigure producţia agricolă necesară trebuinţelor ţării. În acelaşi timp s-a acţionat şi asupra perimetrului vetrei satului, care a fost restrâns pentru a lăsa loc agriculturii, desfiinţând astfel şi ultimul islaz pe care mai păşunau animalele.

S-au construit blocuri de locuinţe în centrele de comune în care au fost introduşi specialişti din agricultură, muncitori agricoli şi cei cărora le-au fost demolate casele; concomitent a fost restrâns şi lotul care reprezenta grădina ţăranului, la suprafaţa de 250 metri pătraţi.

Cei care locuiau la bloc nu mai aveau posibilitatea să crească animale şi păsări, copiii lor fiind rupţi de practica agricolă şi creşterea animalelor, iar când creşteau, plecau la oraş.

În oraşe au apărut cartiere întregi locuite în majoritatea lor de ţărani aduşi la muncă în unităţile industriale nou înfiinţate. Oamenii se înrăiseră în ultima vreme. Când vedeau câte un ţăran aşezat la rând să cumpere pâine, strigau: „Nu vindeţi pâine ţăranilor că o dau la porci. Ţăranii nenorociţi ne iau pâinea!” Printre cei care strigau erau uneori chiar unii care fuseseră aduşi din sate să lucreze în industrie.

În privinţa afirmaţiei că ţăranii dădeau pâinea la porci, nu era adevărat, deoarece ţăranului nu i se dădeau decât 70 kg. de grâu şi 180 kg. de porumb de persoană, în baza zilelor-muncă, cantităţi insuficiente pentru un an de zile. Unii mai aveau câte un copil care lucra în oraş şi le mai trimitea câteva pâini cu care îşi duceau zilele – şi acelea aduse de diferite persoane sau de şoferii de autobuze.

Până în 1980 CAP-urile plăteau statului un impozit suportabil în cereale, dar după aceea au plătit *3A* din producţia realizată şi multe erau unităţi sărace.

Întrucât obiectivele construite înghiţeau sume mari de bani iar N. Ceauşescu dorea realizarea lor cât mai rapidă, a contractat un împrumut de peste unsprezece miliarde de dolari de la Banca Mondială şi s-a lansat în construirea Canalului Dunăre-Marea Neagră cu cele două braţe şi canalul Dunăre Bucureşti (rămas neterminat), Metroul din Bucureşti, Casa Poporului, Combinatul siderurgic Călăraşi şi altele. Se făcuse o mare greşeală ca toate obiectivele să fie construite în acelaşi timp cu imense forţe umane, mulţi militari şi rezervişti concentraţi şi cu sume uriaşe.

Dintr-un motiv ne dat publicităţii pe atunci, N. Ceauşescu s-a certat cu diriguitorii Băncii Mondiale şi a hotărât restituirea fondurilor contractate într-un timp cât mai scurt. De aici a început calvarul poporului român care a ajuns, în câţiva ani, în sapă de lemn. Pentru a face rost de valută, tot ce se producea în toate sectoarele economiei naţionale se exporta, în ţară oprindu-se numai ce nu putea fi vândut.

Penuria alimentară a adus în prim-plan cozile pentru a procura hrana zilnică, iar mai târziu, frigul şi bezna în case şi în localităţile urbane şi rurale.

Sfatul ţării – Marea Adunare Naţională a aprobat în acest sens nişte legi formale pe care le făcea un pumn de oameni, dintre care unii nu erau interesaţi de binele ţării, gândindu-se mai mult la binele lor şi al familiilor lor.

Pe N. Ceauşescu nimeni nu îndrăznea să-l contrazică, toţi aprobau fără şovăire toate propunerile lui, grăbindu-se să fie de acord cu el cum deschidea gura, linguşindu-l, iar lui îi plăcea şi ţinea să rămână mereu în vârful piramidei.

Interesul lui pentru politică trecuse pe primul plan, copiindu-l în toate pe Stal în mai puţin odioasele crime în serie, pe care mentorul său le ordonase cu sânge rece.

Leul nostru românesc avea pe atunci trei calităţi:

1. Leul convertibil – cel folosit de întreprinderi în relaţiile dintre ele şi cu bugetul;

2. Leul hârtie (singura monedă autentică) – cel care se foloseşte pentru plata salariilor. Statele de plată erau separate de toate celelalte operaţiuni contabile ca să se evite influenţele pe care le-ar fi putut avea asupra bugetului întreprinderilor şi instituţiilor;

3. Leul de aur (care nu exista efectiv) – era o unitate folosită în tranzacţiile internaţionale conform ratei de schimb leu-dolar, sau leu-rublă cu URSS.

Între ţările din cadrul CAER şi numai între ele se folosea TROCUL pentru schimbul de produse că se făcea la paritate în baza unor înţelegeri convenite.

Viaţa devenise tot mai greu de suportat, pierdusem orice speranţă într-o eventuală îmbunătăţire a nivelului nostru de trai. Supravieţuirea devenise o problemă dificilă pentru că magazinele erau goale şi populaţia era nemulţumită, manifestându-se zgomotos.

Concomitent cu penuria de alimente şi obiectele de trebuinţă obişnuite, în iarnă se adăuga şi frigul, datorită lipsei combustibililor necesari, precum şi bezna de pe stradă şi din case. Benzina fusese de mai multă vreme raţionalizată, iar cea pe care o cumpăram pe tichet era prea puţină pentru ca să poţi pleca pe distanţe mai mari.

N. Ceauşescu ne îndemna la cumpătare şi să mai punem o haină în plus. Apăruseră şi nişte „reţetare” pentru hrănirea raţională întocmite de specialişti în materie.

La magazinele goale se formau cozi încă de la miezul

nopţii, deşi magazinele se deschideau la ora 7.00; formau cozile gospodinele, iar unde erau şi pensionari în casă, la cozi se aşezau aceştia, aducându-şi şi câte un scăunel pe care şedeau toată ziua în speranţa că vor aduce alimente. Uneori reuşeau să cumpere 1 – 2 kilograme de „tacâmuri” sau, în zilele mai bune câte 1 – 2 pui la pungă pe care începuseră să-i numească „fraţii Petrăuşi” sau ceva ciolane de porc (adidaşi).

Vânzătorii începuseră să-şi bată joc de cumpărătorii oropsiţi, trântindu-le marfa pe cântar şi apoi ridicând-o fără a vedea greutatea reală, iar dacă vociferau hotărau să nu-i mai servească şi strigau „altul la rând”.

Mai erau şi norocoşii care, dacă se aflau în faţă şi mai era marfa, se mai aşezau la o nouă coadă şi mai cumpărau fie pui, fie tacâmuri. Nu se mai vorbea de fripturi, toată lumea vorbea despre ciorbă.

Demnitatea oamenilor devenise o pasăre rară, mulţi oameni umilindu-se în faţa câte unui comerciant arţăgos pentru un pachet de tacâmuri de pui sau pentru un pui întreg cu care să lungească zilele membrilor familiei.

Gospodinele când se întâlneau, dintr-o ochire ştiau ce are cealaltă în sacoşă, parcă priveau cu laserul.

De multe ori zilele erau pierdute, în magazin nu se mai aducea nimic, dar continuau să aştepte indiferent de starea timpului. „Ce aştepţi?” întreba câte unul. „Să vină maşina cu marfa”. „Ce aduce?” „Nu ştiu, dar stau să iau orice va aduce de mâncare, că nu mai am nimic”.

Nu ne mai puneam problema că televizorul avea program numai două ore seara, pentru că şi aşa se prezentau numai vizitele de lucru ale cuplului prezidenţial în ţară sau în străinătate şi şedinţele C.P. Ex. al P.C.R. Ne bucuram numai să fie lumină pentru a-şi face copiii lecţiile pentru şcoală, să ne spălăm şi să ne îmbrăcăm pentru

culcare; nu ne mai culcam în pijamale decât vara.

Fiecare familie avea în casă lămpi sau felinare cu petrol, lanterne, iar cei mai avuţi puneau în funcţiune câte o baterie cu fire şi beculeţe pe principalele direcţii de deplasare în apartament. Uneori oraşul era în beznă şi ne bucuram şi când era senin şi luna pe cer.

Citisem undeva că şi Japonia a trecut printr-o criză a petrolului, dar perioada a fost mai scurtă. Guvernul japonez a recomandat populaţiei să accepte ca temperatura din apartamente să nu depăşească 18 grade, televizorul să funcţioneze până la ora 24,00, autovehiculele să circule cu 40 km/h în localităţi şi cu 80 km/h în afara localităţilor. Preţul energiei a fost majorat cu 64% şi iluminatul public a fost redus la strictul necesar. Într-o atare situaţie nimeni n-a protestat.

La noi cozile, frigul, bezna, aglomeraţia din mijloacele de transport, toate provocau o limitare a conştiinţei, un automatism, o obedientă naturală şi ne închipuiam că poate tocmai pe aceasta se baza politica partidului. În afară de teama de organele de represiune pe care o resimţea poporul, mai era şi acel „opiu” periculos reprezentat de doctrina marxist-leninistă. La începuturile sale comunismul a venit în numele unei schimbări şi mişcări neîntrerupte, dar în faza succesului său a devenit un regim conservator, căutând să-şi păstreze privilegiile câştigate, chiar şi prin forţă. Împotrivirea faţă de acest regim pe faţă era extrem de riscantă, întrucât răsturnarea sistemului era o utopie, deşi în Europa de est începuseră fierberile sociale, iar în aer se simţea miros de revoltă. Când vreunul îndrăznea să se răzvrătească, era imediat arestat, aşa cum a fost cazul lui Mircea Răceanu din Ministerul de Externe, pentru care am pierdut clauza SUA.

Tăcerea oamenilor nu era un mijloc util pentru apărare, dar când se săturaseră de atâtea nedreptăţi şi

răutăţi, obosiseră şi manifestau un dezgust total.

Mulţi nu acţionau de frica represaliilor, alţii din comoditate, obişnuiţi să tacă pentru a-şi ascunde gândurile, acţionând ca roboţi în cadrul colectivelor din care făceau parte.

În afară de revolta minerilor din Valea Jiului din 1977, în urma căreia N. Ceauşescu a devenit „miner de onoare”, a mai fost revolta de la Braşov a muncitorilor de la uzinele de autocamioane şi tractoare din 15 decembrie 1987, soldată cu zeci de arestaţi, unii fiind mutaţi cu familii cu tot, în alte localităţi. Nemulţumirile creşteau pe zi ce trece, iar pe străzile marilor oraşe erau împrăştiate noaptea tot felul de afişe cu texte: Jos clanul Ceauşescu! Jos dictatorul! Jos comunismul! Pentru a le aduna, lucrătorii de miliţie, indiferent de grad şi funcţie, erau sculaţi noaptea din somn şi puşi să le adune şi să le predea organelor de securitate, după care continuau să verifice, din ordin, care este starea de spirit a populaţiei pentru a lua măsurile de prevenire care să ducă la evitarea unor acte antisociale sau răzvrătiri.

Cu toate acestea, datorită serviciilor de propagandă care-l preamăreau pe N. Ceauşescu, el rămânea convins că este iubit de toată lumea care-i este devotată până la fanatism. Propaganda agresivă şi continuă trâmbiţa prin toate mijloacele de informare că: „este cel mai iubit conducător, cârmaci meşter, ctitor de ţară nouă, geniul din Carpaţi, patriot înflăcărat, care şi-a dăruit întreaga viaţă împlinirii idealurilor de independenţă şi libertate a României, progresului multilateral al patriei, personalitate proeminentă a mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, eroul păcii etc etc”.

Lui îi plăcea să fie lăudat şi credea sincer în acestea, acceptându-le. De aceea declara cu orice prilej că „socialismul a învins deplin şi definitiv la oraşe şi sate”.

Propaganda i-a inoculat cultul personalităţii.

Totuşi propagandiştii zeloşi de la centru şi din judeţele ţării învăţaseră arta linguşirii pe care o desăvârşiseră în ultima parte a anilor ’80. Astfel, la „curtea” conducătorului apăruseră poeţi, regizori şi animatori ai „Cântării României”, care organizau desfăşurarea unor spectacole grandioase la care erau mobilizate toate cadrele poliţiei pentru asigurarea ordinii publice. Toate spectacolele îi preamăreau pe conducători.

Comunismul şi-a însuşit repede aparenţele democratice, dar noţiunile au fost golite de conţinut, manevrând în practică numai cu tiparele ei fără sens. Organele erau alese cu manifestări democratice, se semnau o serie de documente internaţionale care stipulau existenţa şi garantarea normelor vieţii democratice şi a drepturilor omului, dar erau departe de a fi respectate, ceea ce a dus la compromiterea democraţiei reale.

Datorită activiştilor fără personalitate care l-au înconjurat, cuplul Ceauşescu a pus stăpânire pe C.P. Executiv, dictând tot ceea ce se făcea în ţară. Ei se linguşeau pe lângă acest cuplu, plecându-şi capul pentru a-şi menţine privilegiile şi salariile mari. Este greu de înţeles cum a fost posibil ca un întreg partid să cadă în stare de aservire în faţa unui singur om, ajungând ca principiul conducerii colective să fie fluturat numai pentru a se menţine al la putere.

Pe N. Ceauşescu, dar mai ales pe Elena Ceauşescu, toţi îi ştiau când şi cum au obţinut titlurile pe care propaganda le flutura cu orice ocazie. Intelectualii nu aveau s-o privească niciodată ca pe unul de-al lor pentru că nici nu era. Deşi figura ca şefa a Institutului de Cercetări chimice, se minuna văzând la microscop viaţa intracelulară şi pronunţa CODOI pentru bioxidul de carbon CO_2.

Oamenii, prin excelenţă necultivaţi, sunt oameni duri, luând nişte măsuri drastice şi aberante datorită tocmai ignoranţei şi dorinţei de mărire.

La Congresul al XIV-lea al PCR din luna noiembrie 1989 s-a săvârşit cea mai mare greşeală prin realegerea lui Nicolae Ceauşescu în funcţia de Secretar General al partidului. Dacă ar fi fost înlocuit pe motive de vârstă, sănătate, împrospătarea cadrelor etc., ţara poate lua alt drum. Aceasta a dovedit că membrii C.P. Executiv nu au fost niciodată oameni politici adevăraţi. De asemenea, s-a dovedit că P.C.R. nu avea nici forţa, nici voinţa necesare pentru a schimba din temelii sistemul, lipsindu-le curajul activiştilor apropiaţi lui să aplice principiile pe baza cărora se construise societatea.

Nici Marx, nici Engels nu prevăzuseră contradicţiile dureroase care ar fi putut să apară pe parcursul dezvoltării societăţii socialiste, care aveau s-o macine din interior. Ei se referiseră la construirea unei societăţi comuniste ideale, fără fluctuaţii şi mişcări nervoase.

Teoria privind forţa proletariatului ca gropar al capitalismului, începea să se clatine deoarece supravieţuirea societăţii comuniste devenise nesigură.

Din toate timpurile statul a fost comparat cu o grămadă de lut pe care îl modelează şeful acestuia, fie el preşedinte, rege, împărat, ţar sau şeic, ajutat de o masă de slugi credincioase lui, care fac legi; aceste legi la început sunt pentru toţi, dar cu trecerea timpului rămân valabile numai pentru unii, deoarece se constată că pentru cei aleşi ele au porţi mai largi, chiar confortabile, mai ales când fac apel la imunitatea lor, porţi prin care se pot strecura numai ei; pentru cei „slabi” există nişte porţi înguste prin care nu pot trece decât dacă dau seamă şi plată. De aceea omul de jos a dat legii definiţii dintre cele mai bizare, ce de exemplu: „Legea este o barieră peste care leii trec sărind,

căţeii trec pe dedesubt, iar proştii stau în faţa ei şi aşteaptă”.

În 1989 şi la noi relaţiile sociale se degradaseră, iar acest proces nu mai putea fi oprit. Poliţiştii şi procurorii nu mai aveau voie să reţină sau să aresteze pe unii infractori sadea care erau membri de partid decât dacă aveau aprobarea scrisă dată de primul secretar al judeţului, care în majoritatea cazurilor nu o dădea. De fapt, primii secretari se comportau ca nişte logofeţi, tăiau şi spânzurau şi nu dădeau socoteală decât în faţa lui N. Ceauşescu.

Nici judecătorii nu-şi mai făceau liber meseria, dând unele hotărâri, la ordin, pe baza unor probe adunate în pripă şi de o valoare discutabilă. Avocaţii dansau şi ei după aceeaşi muzică, iar unii ar fi murit de foame dacă trebuiau să se hrănească de pe urma nobilei lor profesii. Mulţi dintre ei s-au reprofilat pe alte activităţi mai „lumeşti” pe lângă procesele la care pledau din oficiu pentru a face figuraţie.

În ultimii ani dinaintea revoluţiei din decembrie 1989 şi în poliţie se deteriorase complet munca şi relaţiile dintre oameni. Se instituise obiceiul stalinist de a fi prezenţi la serviciu 14 – 16 ore, întrucât şefii nu se simţeau bine dacă aveau nevoie de un subordonat şi nu-l găseau; dacă li se mai spunea că e plecat acasă, după programul de lucru, explodau de furie şi dădeau ordin să fie adus imediat la serviciu. Datorită acestor situaţii oamenii erau permanent obosiţi şi acţionau fără tragere de inimă, făcând loc superficialităţii şi greşelilor în muncă.

Deşi se bătea monedă pe activitatea de prevenire, cei mai mulţi poliţişti erau trimişi în mediul rural să păzească recoltele împotriva ţăranilor care mai rămăseseră prin sate şi luau din câmp câte o traistă de porumb. În acest timp oraşele erau lăsate la discreţia răufăcătorilor.

Nici viaţa organizaţiilor de partid din M.I. nu mai funcţiona cum trebuia. În şedinţele de partid se luau hotărâri pe care nimeni nu le mai punea în aplicare, iar cei responsabili nu mai erau traşi la răspundere ca altă dată, parcă toată lumea uita de ele. Mecanismul adunărilor generale era acelaşi, iar frazele ce se rosteau aveau în vedere apărarea principiilor de partid. Discuţiile erau mai ample numai atunci când participa la adunare câte un activist de la Comitetul judeţean de partid, dar totul era regizat în acest caz. La concluzii lua cuvântul acel activist, care bătea câmpii cu tot felul de expresii pur politice spusele lui neavând nicio legătură cu munca noastră, pe care el nici nu o cunoştea. De unii ştiam deja că ne şi urau, iar noi eram obligaţi să-i apărăm.

Participam uneori în diferite comisii mixte alături de activişti de partid, prilej cu care am putut constata că aproape toţi erau sclavii idealurilor comuniste, unii din proprie iniţiativă, alţii din constrângere. În numele ideilor comuniste puteau fi duri ca stânca, necruţători şi uneori chiar inumani. Cei care slujeau cu credinţă partidul primeau ordine şi medalii, precum şi alte titluri înalte sau chiar dreptul de a merge la odihnă în staţiuni balneo-climaterice, devenite în ultima vreme proprietăţi ale elitei societăţii. Sistemul de comandă instituit se baza pe loialitatea neclintită, entuziasmul orb şi frica, iar toate la un loc duceau la o docilitate extremă. Dacă la începutul perioadei comuniste aveam dreptul în sanatorii şi case de odihnă toţi oamenii, în special cei care aveau nevoie de tratament medical, cu timpul acestea au ajuns un privilegiu al puţinilor aleşi. La alegerea locului pentru petrecerea concediului de odihnă era determinantă poziţia persoanei în organele de partid şi de stat, nu mai contau ceilalţi cu afecţiunile şi suferinţele lor. Din această cauză personalul de nivel mediu mergea la casele de odihnă, iar

angajaţii obişnuiţi stăteau acasă sau mergeau în vizită la rudele apropiate.

Planificarea în concediul de odihnă producea multe nemulţumiri în rândul cadrelor, care erau planificate pe toată perioada anului în aşa fel ca să păstreze o proporţie pe fiecare lună. Trei sferturi din efectiv nu putea beneficia de lunile de vară, decât în cazul că avea bilete cumpărate pentru o staţiune unde urma să-şi trateze anumite suferinţe.

Ca să obţii concediu vara, când era sezonul estival, trebuia să duci o bătălie pe care foarte greu o puteai câştiga, dacă te căciuleai pe la şefii ierarhiei, acesta fiind socotit deja un privilegiul La Constanţa interdicţia era totală, întrucât litoralul Mării Negre era terenul pe care se desfăşura munca M.I. În acest sezon. O duceau mai bine poliţiştii detaşaţi de la alte judeţe din ţară, care, după ce-şi executau turele de serviciu erau liberi să facă plajă, baie, să meargă la un local, ori la teatru, festivaluri etc.

Odată, când membrii comisiei mixte ne-am întors de pe teren, ne-a lăsat maşina în faţa clădirii comitetului judeţean de partid.

— Hai la cantină să mâncăm ceva! mi-a propus unul dintre activiştii din comisia respectivă.

Auzisem că au o cantină şi o magazie bine aprovizionate cu alimente, iar preţurile sunt convenabile, dar nu fusesem niciodată acolo.

— Merg, i-am răspuns eu, dar aş vrea să cumpăr şi ceva alimente pentru acasă.

— Hai înăuntru că acolo ne descurcăm noi!

Am intrat şi ne-am aşezat la o masă, iar o ospătară ne-a servit cu tot ce am cerut, după care am plătit consumaţia, am mers la magazie şi am cumpărat câte un kilogram de carne de vită, salam, şuncă presată, telemea

de oi şi un pachet de unt de 200 gr, icre, totul la un preţ destul de convenabil.

Când am ajuns acasă i-am uimit pe membrii familiei care se hrăneau ca toată lumea.

— De unde le-ai adus? m-au întrebat precipitaţi.

— Nu vă interesează pe voi! Le-am plătit legal iar voi să le mâncaţi sănătoşi! am încheiat eu solemn.

Înainte de a adormi mă gândeam: „În timp ce toată lumea se înghesuie la cozile interminabile, oamenii partidului se aprovizionează în linişte şi decenţă de la magazie cu produse aduse de la gospodăria de partid, care este scutită să dea producţia la export. De aceea nu sunt ei văzuţi niciodată pe la cozi. Deci ţara mai are, dar nu pentru oricine. Datoria externă o plăteşte numai o parte a populaţiei, deci noi, ceilalţi”.

Când eram pionier, profesorii ne învăţau cântecul „Mulţumim din inimă partidului”, acum vedeam motivul.

Elena Ceauşescu, când trecea cu maşina pe străzi şi vedea cozile interminabile în faţa magazinelor, striga: „Ia uite-i! Şobolanii! Nu se mai satură!” Nu cred că ea nu ştia de penuria de alimente. Sau poate chiar nu ştia din moment ce cantinele, restaurantele şi magaziile P.C.R. erau pline cu tot cei poftea inima.

Despre aceste cantine ale partidului aflaseră şi alţi oameni pe diferite căi, iar când se adunau la cozile din faţa magazinelor, răbufneau şi strigau plini de ură, tot felul de expresii la dresa partidului şi a lui Ceauşescu, ca de exemplu: „Câinii lui Ceauşescu mănâncă mai bine decât noi, nu i-aţi văzut ce graşi sunt?” sau „Ei împart lumea în activişti şi prăpădiţi”.

Mulţimea îl blestema să moară, nu se mai ferea de poliţişti, chiar dacă erau de faţă, iar poliţiştii se făceau că nu aud şi se întorceau cu spatele la lume.

Comunismul, visul frumos al multor membri de partid, în care crezuseră orbeşte – fusese acaparat de o elită, iar acum, cu trecerea fiecărei zile, se dovedea că a fost doar un vis şi nimic altceva.

Deoarece regimul comunist a avut o viaţă lungă, el a generat o clasă stăpânitoare relativ solidă, dar parazitară şi arogantă care a beneficiat de numeroase privilegii deasupra legii. Atât nomenclatura cât şi clientela ei s-au lărgit cu timpul şi s-au consolidat permanent, culminând cu obţinerea unor diplome pe uşile din dos ale facultăţilor, care i-a ajutat să ocupe funcţii de decizie deasupra specialiştilor veritabili pe care i-a sufocat şi i-a umilit.

Deşi se temeau de măsurile aspre pe care le-ar fi luat N. Ceauşescu împotriva lor, mulţi dintre colaboratorii săi l-au minţit pentru a-şi salva starea de incompetenţă pe care o manifestau într-un domeniu sau altul.

Sunt cunoscute, deja, deveniseră de notorietate, fapte ca cele petrecute cu ocazia aşa-ziselor vizite de lucru la sectoarele zootehnice unde se schimbau vacile slabe cu altele aduse din alte judeţe, în loc să-i spună că din cauză că se exportă totul, hrana lipseşte şi sunt slabe, nu dau lapte, sunt bolnave de TBC etc. Sau când era dus în vizită la lanurile de grâu sau porumb care erau bine întreţinute şi irigate, în loc să-i arate terenurile sterpe sau cele sărăturoase care dădeau producţii foarte mici.

De aceea se stabilea greşit producţia de 5 tone de grâu la hectar şi 30 – 50 tone de porumb, când media era departe de aceste prevederi birocratice; din această cantitate *3A* mergea la stat pentru rezervele centralizate şi export.

Cu toate condiţiile grele de viaţă, continuau manifestaţiile de pe stadioane la care regizorii propagandei de partid se întreceau în a-l adula pe

conducătorul iubit.

Agitatori de meserie, cu plămâni zdraveni şi gâtlejuri sunătoare, ţinând în mână hârtia cu sloganurile pe care trebuia să le strige, se orientau după semnele făcute de mai marii lor, pe post de dirijori. Pe gazonul stadioanelor, elevii aduşi de la diferite şcoli scriau pe sol lozinci cu trupurile lor.

Pentru asemenea mitinguri erau aduşi oameni din întreprinderi, instituţii, de pe ogoare, din şcoli, care erau conduşi de activişti, poliţişti şi securişti, în coloane pe diferite străzi care aveau legătură cu locul stabilit, după un plan dinainte convenit. Oamenii tremurau de frig, de foame, iar datorită lipsei wc-urilor publice, se manifestau şi aspecte de promiscuitate. Mai greu era după ce se termina mitingul, deoarece fiecare trebuia să meargă să predea materialele de propagandă ce i se încredinţaseră, după aceea putea să plece acasă.

Comunismul a pretins că este o consecinţă logică a evoluţiei sociale şi că va fi veşnic, neputând fi schimbat, deoarece este visul de aur al omenirii. Numai că rusul Nicolai Berdiaev este de altă părere: „Socialismul nu este în stare să răpună duhul burghez deoarece el însuşi este pătruns de acest duh, chiar generat de el”.

În 1989, după represiunea sângeroasă a revoltei studenţilor chinezi din piaţa TIANANMEN, au început o serie de evenimente şi în jurul nostru. Mai întâi în Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, apoi Bulgaria. Ţările din jurul nostru fierbeau, dar revoluţia s-a înfăptuit pe cale paşnică. Aveam o presimţire, bazată pe raţiune că sfârşitul era aproape, că se va încheia perioada în care fusesem nevoiţi să ne cenzurăm fiecare pas, fiecare vorbă şi chiar gândurile şi gesturile.

Căderea zidului Berlinului a rupt zăgazurile.

Evoluţia evenimentelor din aceste ţări le-a prefigurat şi pe cele din ţara noastră, unde deja fierbea revolta împotriva puterii, iar punctul de clocot era destul de aproape.

Mi-am amintit o discuţie pe care am avut-o cu ani în urmă cu un bătrân din judeţul Vrancea. Acesta spunea că la ei, în preziua unui cutremur, apa începe să „fiarbă" în fântâni (bolboroseşte), iar animalele şi păsările au un comportament bizar, sunt neliniştite. După aceste semne ei ştiau că urmează să se declanşeze un cutremur. Aşa a început şi la noi. În aer se simţea miros de revoluţie şi ea s-a declanşat, aşa cum se ştie, la Timişoara, apoi în Bucureşti, cu consecinţele şi urmările care se cunosc.

După revoluţie, ca şi alţi concetăţeni, am început să zburd de bucurie, ca o pasăre care a scăpat dintr-o colivie ermetică şi zboară numai pentru a simţi dezmierdarea văzduhului. Era o reacţie de defulare spirituală, când încercam să ne recăpătăm luciditatea şi deplina agerime a simţurilor şi a spiritului deopotrivă. M-am convins, însă, destul de repede că în afară de libertatea de a înjura şi de a spune orice ne trece prin cap, viaţa înregistra scăderi spectaculoase. În magazine erau produse multicolore, pot spune belşug de produse de tot felul, dar nu puteai decât să le priveşti. Inflaţia galopantă a făcut ca populaţia să devină pe zi ce trece tot mai săracă, întrucât preţurile fuseseră liberalizate prea de timpuriu, fără a se aştepta funcţionarea corectă a economiei şi a pieţei de capital. Curând şi-a făcut simţită prezenţa şi spectrul şomajului, cu care noi nu eram obişnuiţi. Naşterea lumii noi suporta greu durerile facerii…

Desigur, devenisem conştient de faptul că societatea avea nevoie de contribuţia mea la activitatea pe care o desfăşuram şi, din anul 1971 nu m-am mai întrebat *Ce caut eu aici*, sau poate am făcut-o când eram supărat din

cauza unor şefi vremelnici. Mi-a fost mai greu când m-am întors la Constanţa, unde am fost primit ca o rudă săracă şi mi-am dat seama că numi voi mai putea întinde aripile nici măcar în locul unde m-am născut.

După pensionarea mea am scris trei cărţi numai pentru mine, ca să-mi amintesc ce am făcut în viaţă, dar apoi m-am gândit că ar fi bine să transmit şi altora, dacă vor fi interesaţi, unele fapte din experienţa pe care am acumulat-o, ca şi cunoştinţele pe care să le împart cu ei. În cărţile mele am scris şi despre lipsa de omenie a celor care m-au primit.

P.S.

Iniţial cartea am scris-o doar pentru mine, literatură de sertar, care să nu mă lase să uit unele scene din viaţă. Nu m-am gândit că o vor citi şi alţii. Faptele descrise aici sunt toate reale, iar dacă cineva va încerca să le bagatelizeze, va greşi grav, pentru că ele exprimă durerea şi suferinţa, mai puţin bucuria şi mândria.

SFÂRŞIT

1 iulie 1992 Constanţa

EPILOG

Nu am urmărit ca prezenta lucrare să fie inchizitorială. Ea întruchipează un bilanţ existenţial pornind de la o intimitate frământată, emoţională, cu precădere a unor raporturi cu mine însumi, dar şi cu cei cu care am venit în contact cu prilejul activităţii mele profesionale pe o perioadă destul de mare, într-o lume plină de frământări, de greutăţi, de lipsuri.

În puţinele date pe care le-am prezentat am încercat să suplinesc vidul de informaţii, reconstituind timid unele imagini ale vieţii mai recente, acum când faptele sunt proaspete. Până când le va consemna istoria – poate peste

30 de ani – ele se vor şterge din memoria oamenilor. De aceea vreau ca ele să rămână mărturie asupra vieţii mele şi a celorlalţi cetăţeni în mijlocul cărora am trăit o bună bucată de vreme, prin prisma în care am perceput-o eu, mişcându-mă odată cu ei.

Nu am folosit în carte niciun fel de fard sau de cosmetizare, am spus sincer totul cum a fost, fără intenţia de a mă explica sau de a mă pune într-o lumină mai favorabilă. M-am străduit să prezint cât mai fidel situaţiile reale, exceptând secretele profesionale pe care nu mi-am putut permite să le deconspir.

Am arătat şi situaţiile în care am greşit, recunoscându-mi vina şi lipsa de perspicacitate şi îndemânare.

Nicio clipă nu m-am aşteptat la recunoştinţă sau la iubire din partea unora pentru ceea ce am făcut, dar am pretins o apreciere corectă a aptitudinilor şi străduinţelor mele pentru a desfăşura o muncă corectă, cinstită şi tenace oriunde am fost repartizat.

Cele scrise aici s-ar putea să-i supere pe unii dintre foştii mei colegi. Le cer scuze, cu toate că acest gest ar trebui să-l facă şi unii dintre ei.

Îi asigur pe această cale că nu voi întreprinde niciodată nimic împotriva lor întrucât eu nu sunt răzbunător de felul meu. O asemenea faptă o consider înjositoare, răzbunarea fiind „arma prostului”.

Pe de altă parte sunt conştient că asemenea fapte nu ar putea şterge umilinţele pe care le-am suportat din cauza lor şi nici daunele materiale şi morale pe care mi le-au pricinuit în mod deliberat. Unii dintre ei sunt deja morţi (Bidian, Burlacu, Munteanu, Georgescu, Jugan) iar alţii abia se mai târâie, încât socotesc că nu merită osteneala să mai stau de vorbă cu ei. De aceea le doresc sănătate şi un

gând bun!

În carte nu am făcut altceva decât să confrunt unele dintre personajele arătate cu criteriile adevărului – nu am pretenţia că eu deţin adevărul absolut – însă nu am nicio vină dacă rezultatul nu-i bucură pe unii dintre ei. Ştiu că raţiunea nu exclude rostirea adevărului şi tocmai această pedeapsă abstractă s-ar putea să-i deranjeze şi să-i înfurie. Iniţial am vrut să le dau alte nume, dar am renunţat, socotind că este mai bine să se bucure fiecare de partea care-i este destinată în câteva fraze. Consider că cu acest prilej le-am făcut publicitate şi au o şansă să intre în istorie!??

Cititorii nu trebuie să rămână cu impresia că am fost un om inadaptabil sau slab, care am renunţat la luptă de teamă, nici că mi-a plăcut tot ce am făcut cât am lucrat în miliţie. Dar când mi-am dat seama că nu-i pot învinge pe aceşti adoratori fideli ai abuzului şi haosului, am hotărât să plec.

Deşi faptele lor josnice m-au făcut să sufăr, mi-au estompat cu bună ştiinţă ascensiunea, nu mă consider disident, aşa cum au făcut unii colegi care au fost trecuţi în rezervă pentru fapte destul de grave pe care le-au săvârşit, iar după revoluţie au motivat „incapacitatea” regimului de a-i înţelege şi că au fost „persecutaţi” fiind astfel reîncadraţi şi primind funcţii şi grade mari, fără respectarea acelui stagiu lung între grade pe care l-am suportat noi înainte de 1989.

De asemenea, mie nu-mi este ruşine de sărăcia mea, mă bucur că pot vorbi de regrete într-o perioadă în care unele lichele se consideră curate ca lacrima. Pot spune că eu m-am luptat mânat de dorinţa de a fi liber să pot spune ce cred şi ce simt, renunţând la avantajele morale şi materiale. Desigur, în finalul luptei contează şi rezultatul, dar…

Iar noi am servit regimul comunist şi nu ne putem sustrage culpei acestuia. Este adevărat că este greu să se stabilească unde începe culpabilitatea pentru că toţi am fost complici fie prin simpla pasivitate, de nevoie sau din laşitate, din disperare, din lene, aproape în toate cazurile fără voia noastră, dar astfel am ajutat funcţionarea regimului şi dictaturii. Noi am fost mai aproape de dictatură prin însăşi factura instituţiei care avea prima sarcină de a o apăra. Vedeam bine că oamenii se frământau, nu le convenea situaţia, aveau atitudine critică faţă de regim, dar nu puteau acţiona. În „Nacela" regimului, ţinută la câţiva zeci de metri deasupra pământului, alături de P.C.R. Erau şi M.I. şi M.Ap.N., dar nimeni nu putea face nimic, nu putea coborî pur şi simplu, chiar dacă nu era de acord cu cele ce se întâmplau jos.

Cu toate acestea nu avem dreptul să spunem că vinovăţia este colectivă, întrucât majoritatea oamenilor nu au putut face nimic, de teama pierderii libertăţii, alţii din ignoranţă.

Instituţia în care am lucrat m-a situat de multe ori în centrul evenimentelor din care cauză acea perioadă reprezintă în viaţa mea o şcoală de primă însemnătate. De acolo şi datele exacte pe care le-am înserat în carte. Astăzi acele evenimente au rămas departe, poate şi-au pierdut din importanţă, până când vor fi complet uitate. Eu le ţin minte cu lux de amănunte, dar dacă le-aş prezenta pe toate aşa cum s-au întâmplat şi cum le-am recepţionat, s-ar putea ca mulţi să nu mă creadă, cu excepţia celor care au participat la ele; pentru alţii ar reprezenta curiozităţi. Poate istoria le va consemna la timpul potrivit, deşi mă cam îndoiesc deoarece istoria nu o scriu contemporanii pentru că nu li se îngăduie acest lucru, ba chiar sunt împiedicaţi să o facă de către unii care au interesul să ascundă posterităţii adevărul. Cu trecerea timpului, unii

mor, alţii uită, alţii nu mai au interes s-o facă şi totul rămâne acoperit de mister şi uitare.

Ştiu că adevărul poartă cu el furtuna şi atrage ura, dar eu l-am preferat întotdeauna disimulărilor şi cuvintelor diplomatice false. Şi de această dată cred că mărturisirile surprinse în prezenta lucrare nu vor fi pe placul unora care au alte viziuni şi pot confunda adevărul, dreptatea, binele, frumosul cu propriile lor interese. Ce le pot face? Mai ales dacă ei nu au beneficiat şi se simt bine!

Plecarea mea la pensie a fost pe motive de sănătate şi nu pot să-mi fac un motiv de glorie, dar mai înainte mi-am făcut un serios examen de conştiinţă. Mă temeam să nu săvârşesc o eroare fatală, cu toate că aveam încredere în forţele-mi proprii, dar neavând posibilitatea să acţionez direct, am ales pensionarea, pe care am primit-o la modul sportiv, ca pe orice alt obstacol fără să mă las intimidat. E drept că şi pentru ea a trebuit să lupt.

Viaţa mea fusese întotdeauna strivită de o greutate imensă care se traducea prin „serveşti interese de stat” şi toate eforturile pe care le depuneam pentru a fi tratat ca o fiinţă omenească normală şi nu o proprietate a statului, se soldaseră cu eşecuri dureroase. Adesea mă simţeam atât de pustiit, că aşteptam ieşirea din acest mediu ca pe o binefacere.

Această carte m-a îmbătrânit cu aproape douăzeci de ani, deşi am scris-o pe parcursul unui an de zile. Când am terminat-o, parcă m-am eliberat de o povară, însă sufletul mi-a rămas plin de o amărăciune de care cred că nu voi scăpa toată viaţa.

Autorul Constanţa, 1992

CUPRINS

Cap. I Primit ca o rudă săracă C.C.D.M.N. – Cernavoda… 2

Cap. II Constanţa – începutul sfârşitului 30
Cap. III în campania agricolă la Cumpăna 41
Cap. IV Vreţi – nu vreţi, sunteţi socrii mari 53
Cap. V Răutatea îndepărtează instalarea liniştii 65
1 – Autoturismul cu cântec 65
2 – Notarea de serviciu. Cei 12 „prelaţi” 67
3 – Cum ne vedeau prietenii noştri civili? 78
4 – Norvegianca 100
5 – De ce bârfesc oamenii? Dar cei care mint? 104
6 – La „Păltiniş” 109
Cap. VI – Un şef care ştie să asculte 113
şi să judece 113
1 – În vizită la primul secretar 118
2 – Secretarul de partid discută cu cadrele 125
3 – De serviciu din partea conducerii unităţii 130
4 – Gândul de pensionare 134
5 – Condamnaţi la locul de muncă 137
6Spitalul 141
7 – Suferinţă este pretutindeni 145
8 – La Spitalul Militar Constanţa 147
9 – Egali la ieşirea la pensie şi în moarte. Răzbunare? 158
10 – Acupunctura 160
Cap. VII – Sfârşitul calvarului 164
EPILOG 185